

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

ÂGÂH DİVÂNI

EDİSYON- KRİTİKLİ METİN

92231

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sabâhattin CİVELEK

ŞUBAT- 1999

TRABZON

**TC. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ EDEBİYATI ANABİLİM DALI

ÂGÂH DİVÂNI

EDİSYON-KRİTİKLİ METİN

Sabâhattin CİVELEK

Karadeniz Teknik Üniversitesi – Sosyal Bilimleri Enstitüsü’nce

Bilim Uzmanı (Türk Dili ve Edebiyatı)

Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tez’dir

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 16.02.1999

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 10.03.1999

Tezin Danışmanı : Y. Doç. Dr. Ahmed Hilmi İMAMOĞLU .....

Jüri Üyesi : Doç.Dr. Ali ÇELİK .....

Jüri Üyesi :.Y. Doç. Dr. Osman Kemâl KAYRA .....

Enstitü Müdürü : Prof. Dr. Zafer GÖKÇAKAN .....

Şubat – 1999

TRABZON

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

0 SUNUŞ

00.Önsöz

XVIII. yüzyıl Klâsik Türk Şiirinin son büyük zirve isimlerinin yetiştiği asırdır. Âgâh bu isimlerden biri olmasa da dikkate almaya değer bir sanatçı olduğu konusunda kaynaklar hem-fikirdir.

Dîvânın tespiti ve karşılaştırmalı metnin oluşturulmasında başlıca dört nüshadan istifâde edildi. Karşılaştırmayı yaparken nüshalardan herhangi birini esâs almadık. Nüshalarda görülen farklar seçtiğimiz dört nüsha karşılaştırılarak ortaya konulmağa çalışıldı. Nüsha farkları gösterilirken hem anlam hem de vezin yönünden hatalı olduğu açıkça belli olan farkları belirtmedik. Şiirlerin sıralanışında hiçbir nüsha esâs alınmamış, nazım şekillerini göz önünde bulunduran bir sıralama yapılmıştır. Metnin tertibinde dört nüshadaki bütün şiirler hazırlanan dîvâna dâhil edilmiştir. Yalnız İÜ2 nüshasındaki gazeller edisyon-kritiğe tâbi tutulmamıştır. Ayrıca şâirin çeşitli mecmualarda yayımlanmış olduğunu kaynakların belirttiği Farsça şiirleri çalışmamızın haricinde tutulmuştur.

Edisyon-kritikli metnin bilgisayar ortamında hazırlanmasında transkripsiyon işaretlerinin kullanılması için gerekli programın tedârik edilememesi hasebiyle bu işaretlerin el ile yapılma zorunluluğu hâsıl olmuştur.

Bu çalışma süresince beni teşvik eden, çalışmalarım sırasında müşkillerimi çözen hocam Y. Doç. Dr. Ahmet Hilmî İMAMOĞLU'na , lisans ve yüksek lisans derslerinde kendilerinden feyz almış olduğum mümtaz insan Doç. Dr. Nâzân BEKİROĞLU'na , Süleymaniye Kütüphanesi Müdürü Nevzat KAYA'ya, İstanbul kütüphanelerindeki araştırmalarımda bana yardımcı olan kıymetli mesâi arkadaşım Gülhanım ALKAYA'ya ve âileme müteşekkirim.

Trabzon, Şubat 1999

Sabahattin CİVELEK

01.İçindekiler

Sayfa Nr.

0. SUNUŞ	III
00. Önsöz.....	III
01. İçindekiler.....	IV
02. Özet.....	V
03. Summary.....	VI
04. Kısaltmalar Listesi.....	VII
05. Transkripsiyon İşaretleri.....	VIII

GİRİŞ.....	1-2
------------	-----

BİRİNCİ BÖLÜM

1. HAYÂTİ, SANATI VE ESERLERİ.....	3-7
10. Âgâh Dîvânı'nın Nüshaları.....	8

İKİNCİ BÖLÜM

2. METİN.....	9-400
20. Na'tlar.....	9-15
21. Târîhler.....	16-21
22. Musammatlar.....	22-25
23. Gazeller.....	26-393
24. Rübâiler.....	394-400

ÜÇÜNÇÜ BÖLÜM

3. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	401
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	402-403
ÖZGEÇMİŞ	

01.ÖZET

Âgâh XVIII. yüzyılın meşhûr şâirleri derecesinde olmasa bile yine de başarılı bir şâir olarak gösterilebilir. Dîvân Edebiyatı kültürünün vücûda getirilmesinde katkısı bulunan Âgâh'ın şiirlerinin günümüz yazısına aktarılmamış olduğunu tespit ederek tezimizin konusunu Âgâh Dîvânı'nın edisyon-kritiği olarak belirledik.

Dîvânın tespiti , karşılaştırmalı metnin oluşturulması sırasında çeşitli kütüphanelerde el yazması nüshaları bulunan Âgâh Dîvânı'nın Süleymaniye Kütüphanesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde bulunan 4 nüshadan istifâde ettik. Karşılaştırmayı yaparken. Nüshalardan herhangi birini esâs almadık. Nüshalarda görülen farklar seçtiğimiz 4 nüsha karşılaştırılarak ortaya konulmağa çalışıldı. 4 nüshadaki farklar gösterilirken hem vezin hem de anlam bakımından hatalı olduğu açıkça belli olan farkları belirtmedik. Âgâh Dîvânı'ndaki şiirlerin sıralanışında hiçbir nüsha esas alınmamış, nazım şekillerini göz önünde bulunduran bir sıralama yapılmıştır. Metnin tertibinde 4 nüshadaki bütün şiirler hazırlanan dîvâna dâhil edilmiştir. İÜ2 nüshasındaki gazeller edisyon-kritiğe tâbi tutulmamıştır.

Şâirin Farsça şiirlerinin olduğu da kaynaklarda belirtilmektedir. Şâirin Farsça şiirleri bu çalışmaya dâhil edilmemiştir.

Ayrıca bu çalışmada şâirin hayâtı ve kısmen de sanatı hakkında bilgi verilmiştir.

Dîvân şiiri sahasında çalışanların takdîr edeceği üzere, Dîvân'ın nüshalarına ve şâir hakkındaki malûmatları bildiren kaynaklara ulaşabilmenin müşkilâtını taşrada olmamız hasebiyle biz de yaşadık.

Çalışmamızda doğruya en yakın bir metin vücûda getirmek için dikkat ve titizlik gösterdik. Buna rağmen hata ve eksiklerimizin bulunacağı ihtimalinin de mevcûd olduğunun bilincindeyiz. Bunların düzeltilmesi ilerideki çalışmalarımıza ışık tutacaktır.

00. Summary

Âgâh is known as a successful poet, even though he is not as good as XVIII. century famous poet. We decide to study in our thesis the subject of additional critic of Âgâh's Divan by establishing Âgâh's poems which are transferred into today's writing. Which supplied supplements to Ottoman literature culture.

During the establishing of Ottoman literature comparative text, we used 4 Âgâh Divan's 4 hand writing copies which are in Süleymaniye Library and Istanbul University Library. While we were comparing them, we didn't get none of them as a base. The differences which are seen in copies are suggested by comparing these 4 selected copies. While we were showing the differences in these 4 copies. We didn't point out the mistakes existed from both meaning and poet meter. There had been no baser in any copy in arranging them, verse type is considered. All poems in copies which are existing the text have been added to the divan. The Gazels in the İU2 copies are not considered in the additional critic.

It is known that poet has poems in Persian. Poet's Persian poems have not been included in that study. In addition, the knowledge about poet's life and portly his art.

It was very difficult for us to reach to the source of knowledge about Divan copies and poets, as it is known by the people who are studying in that subject. Because we are living in the province.

We studied very carefully for existing a text very close to the truth. In spite of this we know that there can be still some mistakes. But correcting them is going to be a light for next studying.

04. Kısaltmalar

a.g.e : Adı geçen eser

Ank. : Ankara

Böl. : Bölüm

C : Cilt

Ef. : Efendi

Haz. : Hazırlayan

İst. : İstanbul

İÜ : İstanbul Üniversitesi

KTÜ : Karadeniz Teknik Üniversitesi

Ktp. : Kütüphane

Nr. : Numara

S : Süleymaniye

s : sayfa

T : Türkçe

T.y. : Türkçe yazmalar

Yay. : Yayınları

05. Transkripsiyon İşaretleri

‘	: ‘ (Hemze)
ṣ	: ث
ḥ	: ح
ḫ	: خ
z	: ذ
ṣ	: ص
z, d	: ض
t	: ط
z	: ظ
‘	: ع
ḡ	: غ
k	: ق
k	: ك
g	: ك
ñ	: ك

GİRİŞ

Klâsik Türk Şiiri, XIV. yüzyılın başlarından XIX. yüzyılın sonlarına kadar etkisini sürdürmüştür. Yaklaşık VII asırlık bir kültürel birikimdir. XVI. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin siyasî ve kültürel alanda hudutları zirveye ulaşır. XVIII. yüzyıla gelindiğinde Osmanlı Devleti siyasî ve iktisadî sorunlar yaşamasına rağmen kültür ve edebiyat bu durumdan etkilenmemiş, edebiyat XVII. yüzyılın devamı olarak gelişmesini sürdürmüştür. Özellikle yüzyılın başında III. Ahmed, sonunda ise III. Selim san'atçı ve şâirleri himâyeye etmiş, edebiyat ve kültür alanında gelişmeler görülmüştür.

XVIII. yüzyılda Lâle Devri kültürel hayata canlılık getirir. Epiküryen mizaçlı bir san'atçı olan Nedîm tam bu dönemin şairidir. Yüzyılın sonuna doğru yetişen Şeyh Gâlib ise ince duygulu, hassas ve ehl-i tarik bir san'atçıdır. Âdetâ Klâsik Türk Şiiri perdeyi kapatırken, dünyevî ve uhrevî boyutunu şahıslarında temsil eden iki büyük dehayı yetiştirerek, ileride kendisine yöneltilecek 'Klâsik Şiir sosyal hayattan soyutlanmıştır' ithamlarına sükûnet içinde cevap verir.

Oluşumuna yaratıcı hamlelerle katıldığımız Türk-İslam Medeniyeti XVIII. yüzyılla beraber son demlerini yaşarken âdetâ mumun sönmeden evvelâ son ışıklanışı gibi Nedîm ve Şeyh Gâlib'i yetiştirir. XVIII. yüzyılın son çeyreğine gelindiğinde siyasî alandaki tükeniş kendisini kültürel alanda da hissettirir. Artık Klâsik Türk Şiiri büyük üstâdlar yetiştirmiş, orijinal söyleyişlerin şâhikalarına ulaşmıştır. XIX. yüzyılın başında Klâsik Türk Şiiri Şeyh Gâlib'ten sonra derin bir düşüş göstermektedir. Her ne kadar devletin büyük merkezlerinde Dîvân Şâirleri yetişiyorsa da bunlar eski şiirin birer mukallidi olmaktan öteye geçemiyorlar, geleneği tüketiyorlardı. Bu hal Tanzimat'la beraber resmen Doğu medeniyetinin iflâsı ile nihayet bulur.

Âgâh ismini XVIII. yüzyılda bizim için ehemmiyetli kılan âmillerden biri kaynaklarda başarılı bir san'atçı olarak gösterilmesi, diğeri de Orta Asya menşeli bir san'atçı olmasıdır. Ayrıca Âgâh güzel san'atların bir çok dalında mâhir, müderris, tarikat ehli bir

san'atçıdır. Tarikat ehli olması hasebiyle belirli değerler sistemiyle kuşatılmış bir yaşam tarzının sözcüsü kimliğiyle de karşımıza çıkmaktadır.

Anadolu-Orta Asya ilişkileri, son yıllarda Türk Dünyasında ortaya çıkan siyasî gelişmelerden sonra daha da önem kazanmıştır. Âgâh'ın Semerkandlı oluşu bu çalışmaya yeni bir boyut kazandırmıştır; zira "Orta Asya Menşeli Dîvân Şâirleri"nden biri olan Âgâh'ın Dîvânı ile ilgili bu mütevazı çalışmayı Anadolu-Orta Asya münâsebetlerinin tarihî sürecine anlamlı bir kapı aralaması cihetiyle ehemmiyetli addediyoruz.

Âgâh'ın geldiği ve ikamet ettiği muhîte dikkat etmek gerekir. Semerkand vakti ile Orta Asya Türk coğrafyasının mühim merkezlerinden biridir. XI. yüzyıldan beri Türk hakimiyetinde olan Diyarbakır şehri ise Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslâmlaşması sürecinde önemli geçiş noktasıdır. Diyarbakır Orta Asya'da vücûda getirilen kültürel birikimi Anadolu'ya taşıyan bir üs konumundadır. Bir nevi dönemin Diyarbakır şehri, Orta Asya'daki tecrübelerimizle Anadolu'da bize tevarüs eden geleneğin ergidiği bir potadır.

Türk Dünyasında XX. yüzyılın başlarında ortaya çıkan siyasî istikrarsızlıklar, batıda Osmanlı Devleti'nin dağılması, doğuda da Türk muhîtlерinin Rus hakimiyetine girmesiyle sonuçlanır. Dolayısıyla Türk Dünyası arasındaki iletişim kopmuştur. Günümüzün müsait ortamında kültürel ilişkilerin tekrar canlandırılması için Türk Dünyasının müştereken yetiştirmiş olduğu san'atçıların eserleri ile ilgili birtakım ilmî kıymete hâiz çalışmaların yapılmasını önemli buluyoruz.

Geleneğin hazırından tüketmeğe başladığı XVIII. yüzyılda Âgâh da Klâsik Türk Şiirine yeni bir ses getiremeden seleflerini takip ederek münasip bir mevkide yerini almıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. HAYÂTI , SANATI VE ESERLERİ

Âgâh'ın asıl adı Mehmed'dir. Şâirin isminin Mehmed olduğu husûsunda kaynaklar ittifak hâlinindedir. "Ol zât-ı meşhûr-ı âfâk el-Hacc Hâfız Mehmed Bulak'dur."(1) "Nâmı Hacı Bulak'dur"(2) "Nâm-ı nâmileri Mehmed Bolak'dur."(3) Yalnız Tezkire-i Şuarâ-yı Âmid'de "Tezkire-i Sâlim'de ale'l-ittifak nâm-ı nâmileri Mehmed Kadri olduğu muharrer ise de ne Farisî ne Türkîde âsâr-ı âlilerinde bir tek Kadri imzâsı yok" deniyorsa da bu tenkitte asıl yanılanın basma Sâlim nüshasından kaynaklanan bir yanlış okumadan dolayı Ali Emirî'nin olduğunu Sadeddin Nüzhet Ergûn belirtmektedir. (4)

Âgâh Tezkire-i Sâlim'e ve Tezkire-i Râmiz'e göre Semerkand'da, Bağçe-i Safa-Enduz'a göre Semerkand'da veya Buhara'da, Safâyî göre de Buhara'da doğmuştur. Tuhfe-i Hattatîn (5) ve Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr'da (6) ise Âgâh'ın Özbek olduğu kayıtlıdır.

Âgâh hakkında tafsilatlı bilgi veren Ali Emirî "1040/1630 hududunda şehr-i Semerkand'da tevellüd eyledi" (7) demektedir. Nitekim şâir de 294. gazelin son beytinde,

Güşâde eyledi dil-goncesin yine Âgâh
Meger nesîm-i Semerkand'dur hevâ-yı sebû

- 1 Sâdık, Erdem, Râmiz ve Âdâb-ı Zurefâsı, Ank. 1994, s.14
- 2 Safâyî, Tezkiretü'ş-Şuarâ, Süleymaniye Ktp., Veliyüddin Ef. Böl., Nr. 2585
- 3 Sâlim, Tezkiretü'ş-Şuarâ, Süleymaniye Ktp., Es'ad Ef. Böl., Nr. 3872
- 4 Sadeddin Nuzhet Ergûn, Türk Şâirleri, C. I, İst. 1935, s.11
- 5 Tuhfe-i Hattatîn, Müstakim-zâde Süleyman Sadeddin, Haz. İbnül Emin Mahmud Kemâl İnal, Türk Tarih Encümeni Yay., İst. 1928
- 6 İsmail Belig, Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr, Haz. Abdülkerim Abdulkadiroğlu, Ank. 1985
- 7 Ali Emirî, Tezkire-i Şuarâ-yı Âmid, İst. 1910

diyerek Semerkandlı olduğunu zikreder.

Ali Emiri, şâirin "... bizzat hatt-ı destiyle müşerref olduğumuz bazı eserleri bâlâsında 'li-Muharrihi Âgâh-ı Semerkandi' ibaresi görülmüştür ki artık Semerkandîyü'l-asıl olduğundan zerre kadar şübhe yokdur." (8) demektedir.

Ayıntabî Hâce Aynî Efendi bir manzumesinde, "Lebîb Âgâh ü Hâmî Âmidî'dür" mısraı ile Âgâh'ı Diyarbakırlı olarak göstermesi ya şöhretinden , ya da doğum yerini bilmemesinden dolayıdır. (9)

Âgâh ilk öğrenimini memleketinde tahsil ettikten sonra Buhara'ya giderek meşhûr şâir Şevket Buhârî'den edebiyat okumuş, aynı zamanda Mollâ Câmi sülâlesinden tarikat mürşidi Şeyh Sa'ida-yı Buhârî-i Nakşibendiye intisap ederek nakşi olmuştur. Daha sonra Isfahan'a giden Âgâh , orada şâir Sâib ile fikir teatisinde bulunup "divan-ı eş'ârını istinsah" etmiştir. Isfahan'da uzun müddet ikamet etmeyip Tebriz, Bağdad, Konya, Şam, Kudüs şehirlerini dolaşıp birçok ulema ve üdeba ile teşrik-i mesai edip ilmini, kültürünü geliştirmiştir. Mısır'da meşhûr hattat Cezayirli Hüseyin'den icâzet alır. Muhtelif seyahatları esnasında Mekke ve Medine'de ikamet edip, hac farîzasını yerine getirmiştir. Her gittiği muhîtin âlim ve san'kârlarından istifâde etmeyi ihmal etmemiştir. Âgâh on parmağında on marifet olan türden bir san'atçıdır. "Hâfız-ı Kur'an. Âlim, şâir, hattat olduğundan başka mücellid, müzehhib, ressam, hakkak idi." (10)

Âgâh 1080/1669 yılında Diyarbakır'a gitmiş, ömrünün sonuna kadar "şehr-i Âmid" de ikamet ederek birçok san'atkâr yetiştirmiştir :

"Şuâra-yı asrının güzidesi ve âhâli-i memleketin nûr-ı dîdesi olan bu zât şehrimizde yetmiş üdebaya altmış sene mu'allimlik etmiştir. Âgâh'ın sa'âdet-i vatana hasreylediği himmet pek âlî idi. Mekteb-i füyûzat meksebinden binlerle fuzalâ ve urafa yetişmiştir." (11)

8 Ali Emiri, a.g.e.,s.25

9 Ali Emiri, a.g.e., s.25

10 Ali Emiri, a.g.e., s.22

11 Ali Emiri, a.g.e., s.22

Âgâh birçok san'atkâr ve devlet adamı yetiştirmiştir. Talebeleri arasında meşhûr vezirlerden Çeteci Abdullah Paşa, Şam ve Şahba Kadısı Mansûrî-zâde Mücib Kemâlî, Hâmî, Lebîb ve meşhûr hattatlardan Adem Efendi bu cümledendir. Âgâh Diyarbakır şehrinin sosyal ve kültürel hayatına canlılık getirmiştir. Nitekim, “1080/ 1669 hudûdunda şehrimize şeref-bahş-i vürûd olmuştur. O zaman Sâib ve Şevket âsârı memleketimizde ser-meşk-ı edebiyat idi. Şu iki zât-ı âlikadirden tahsîl-i kemâlat bir üstâdın vürûdî üdebâ-yi memlekete bâdi-i neşât olduğundan pek ziyâde bir rağbete mazhar olub vatan-ı sâni ittihâz eyledi. Cenâb-ı Âgâh'ın zamânında şehrimizde zengin bir encümen-i edebiyat teşekkül etmiştir ki, bunun derece-i hârikası gerek müşarünileyhin nezâirinden ve gerek o zamân şuarâsından Emnî, Emirî, Hâşim, Hâmî, Hamdî, Şûrî, Fâmî, Mücib Kemâlî, Lebîb, Vâlî gibi belâgatmendân-ı memleketin terceme-i ahvâllerindeki nezâir kısmı mütâlaasından anlaşılır. Birçok şuarâ-yi memâlik ve bilâd ve cümleden melikü'ş-suarâ Nâbî merhum gibi bir üstâd defeâtla o encümen-i dânişde musahabet-pirâ olmuş idi.” (12)

Âgâh hakkında bilgi veren tarihî kaynaklar onun ölüm tarihinde yanılmışlardır. Safâiyî “Bin yüz yigirmi yedi (1127/1715) senesinde ‘azm-i hân-kâh-ı bekâ itmişdür.”(13) demekte, Râmiz, “... gâh üns-i ülfet ve gâh tedris ü ibâdet iderek altmış sene mikdarı zâviye-nişîn-i ‘uzlet olmuşlar iken bin yüz kırk dört (1144 / 1731) senesi hilâlinde tekye-gâh-ı cinânâ azimet ve medine-i mezbûre mezaristanında defn-i türbet olunmuştur.Zeyl : Acayibdendir ki merhûm-ı cennet-mekân Sultan Mahmûd Han Hazretleri'nin bin yüz kırk üç (1143/1730) senesi hudûdunda cülûslarına târîh : ‘Bâ-nâzım-ı mülk-i cihân’ lafzını”(14) yazmıştır, diyerek Safâiyî'nin vermiş olduğu ölüm tarihini tenkit eder. Müstakim-zâde ise şâiri iki yerde kaydederek birinde 1143/1730, diğesinde de 1140/1727'de ölmüş olarak gösteriyor.(15) Mehmed Tevfik ise “1128/1715 senesinde dâr-ı âhirete rihlet eylemiştir.”(16) demektedir.

12 Ali Emirî, a.g.e., s. 23

13 Safâiyî, a.g.e.

14 Sâdık Erdem, a.g.e., s.14

15 Müstakim-zâde Süleymân Sadeddin, Mecelletü'n-Nisâb, Süleymâniye Ktp., Hâlet Ef., Nr. 628

16 Kâfile-i Şuarâ, Mehmed Tevfik, İst. 1873, İ. Ü. Ktp., Nr. 1485

Şüphesiz mezar taşındaki 1141/1728 tarihi bu rivâyetlerin en makbûlüdür. Âgâh hiç evlenmemiştir. Mezar taşında Diyarbakırlı Vâlî'nin söylediği şu târîh yazılıdır.

Göricek hâli mekânın şu fenâ dünyâda
Hüzn ü endûh ile dil eyler iken girye vü âh
Virdi bu mısra'-ı târîh ile hâtif haberi
Girdi dar-ı İreme ârif-i billâh Âgâh

Âgâh, devrinde kudretli bir şahsiyet olarak tanınmıştır. Özellikle Diyarbakır uleması ve üdebası arasında haklı bir şöhreti vardır. Nitekim tezkireler Âgâh'ın san'atçı yönü hakkında övgüyle bahsederler :

Sâlim, “Şuarâ-yı asrımızdan bir kâmil-i hüner-ver-piş ve Farisî ve Türkî'de sâhib-i dîvân bir dervîş-i dil-rîş” (17) olduğunu söylüyor. Râmiz, “... Farisî vü Türkî eş'âr-ı dil-rübâları bî-nâzir ü tâb-nâk ârif ü âgâh bir şeyh-i huçeste idrâk idiler.”(18) Safâyî, “Farisî ve Türkî nazmda mâhir gerçekten îcâd-ı ma'nâyâ kadir asrında memdûh ve müsellemler şâirdür.”(19)

Âgâh mutasavvîf olması hasebiyle de şöhretlidir. Hatta hakkında bazı menkıbelerin teşekkül ettiğini Es'ad Tezkiresi'nden öğrenmekteyiz.(20)

Âgâh'ın hattat olduğunu da kaynaklardan öğreniyoruz. Ali Emiri, Âgâh'ın muhtelif yerlerde levhaları olduğu gibi “Şaban Kâmi Efendi Hazretlerinde lâtif levhaları ve sâir bazı nefâis perverân-ı memleketin dest-i ihtiramında sülûs, nesih, ta'lik yazıları bazı kitab ve mecmualarda hatt-ı destiyle müzeyyen ebyât-ı ruh-nevazları mevcûd ve erbâbı indinde pek kıymettardır.”(21) demektedir.

17 Sâlim, a.g.e.

18 Râmiz, a.g.e.

19 Safâyî, a.g.e.

20 Sahhaf Şeyhi-zâde Vak'antivis Es'ad Mehmed Ef., Bağçe-i Safâ-Endüz, İ.Ü. Ktp., Ty., Nr. 2095

21 Ali Emiri, a.g.e., s.23

Âgâh'ın mürettep Türkçe Dîvânı ve Farsça eş'ârı olduğu husûsunda kaynaklar hem-fikirdir. Safâyi, "Müretteb dîvân-ı belâgat-unvanı vardır." (22) demektedir. İsmail Paşa Farisî ve Türkî dîvânı olduğunu belirtiyor. (23) Ali Emiri " Farisi Divanı meşhudumuz olmamıştır ise 'de mecmu'alarda kendi hatt-ı nefisesiyle muharrer bir hayli Farisî gazelleri görülmüştür." (24) demektedir. Nitekim Tezkire-i Şuara-yı Âmid'de bir Farsça gazeli vardır.

Âgâh'ın Türkçe Dîvânı basılmamıştır. Bazı mecmu'alarda hatt-ı destiyle görülen eserlerinin bir haylisinin dîvânında görülmediğini Ali Emiri belirtmektedir.(25)

Âgâh Dîvân'nda 2 Na't, 5 Târîh, 1 Muhammes, 1 Müseddes, 368 Gazel, 26 Rübâi olup dîvânda kasîde yoktur. Yalnız bir manzumesinde, 1131/1718'de Diyarbakır Kadısı olan Nev'i-zâde Mehmed Sâlih hakkında yazılmış şu beyitler görülüyor :

Salâh-ı dîn ü dâniş hazret-i Sâlih Muhammeddür

Ki imzâsıyla oldu efser-i şer'-i mübîn peydâ

Mükennâ ismi Nev'i-zâde ile ol ata-kârün

Ki itdi îd-i vaslı Âmide huld-i berîn peydâ

...

Âgâh Vecdî'nin bir beytini tesdis, Vâlî'nin de bir gazelini tahmis etmiştir. Ayrıca Âgâh Muhibbî, Hâletî, Nâilî, Sabrî, Fehîm, Nazîm, Nâbî, Sabit, Seyit, Vehbî, İzzet Paşa ... gibi şâirlere nazîreler yazmıştır. Dönemin Diyarbakırlı yöresel san'atçıları da Âgâh'ın şiirlerine nazîreler yazmışlardır.

Âgâh Dîvânı'nın nüshalarından 10 tanesine İstanbul Kütüphaneleri'nde rastlıyoruz. Taşradaki kütüphanelerde de nüshaların bulunması ihtimal dâhilindedir.

22 Safâyi, a.g.e.

23 İsmail Paşa, Keşfü'z-Zunûn Zeyli, C.II, Milli Eğitim Basımevi, s.482

24 Ali Emiri, a.g.e., s.32

25 Ali Emiri, a.g.e., s.32

ÂGÂH DÎVÂNÎ'NİN NÜSHALARI

1. S1: Süleymaniye Ktp., Es'ad Ef. Böl., Nr. 2599
2. S2: Süleymaniye Ktp., Reşid Ef. Böl., Nr. 741
3. İÜ1: İstanbul Üniversitesi Ktp., T. 2916/1
4. İÜ2: İstanbul Üniversitesi Ktp., T. 2896
5. Millet Ktp., Ali Emiri Ef., Manzum Eserler, Nr. 2
6. Millet Ktp., Ali Emiri Ef., Manzum Eserler, Nr. 3
7. Millet Ktp., Ali Emiri Ef., Manzum Eserler, Nr.4
8. İstanbul Üniversitesi Ktp., T. 3021/5
9. İstanbul Üniversitesi Ktp., T. 3023
10. Topkapı Ktp., Revan, Nr. 777

Karşılaştırmalı metnin hazırlanmasında yukarıdaki nüshalardan ilk dört tanesi kullanılmıştır. Nazım şekillerine göre şiir sayısı aşağıdaki gibidir :

2 Na't

5 Târîh

1 Muhammes

1 Müseddes

368 Gazel

26 Rübâî

NA'T

-1-

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

.— /.— /.— /.—

- 1 Dil-i divâne olmaz bir nefes hâli temennâdan
Ki mest-i cām-ı nâz ü işvedür bir mâh-ı sîmâdan
- 2 Kemîn-i şad-cihân nâz ü tegâful kûşe-i çeşmi
Nigâh-ı rahmet-engizi leb-â-leb remz ü imâdan
- 3 Ne hüsn-i şühür ol şem'-i bezm âzâde hayrânum
Ki geh mescidden eyler cilve vü gâhî kelîsâdan
- 4 Degül şeb-nem kadar tâb-âver-i mihr-i ruhuñ hürşid
Nice hayrân-ı vaşluñ seyr-i çeşm olsun temâşâdan
- 5 Degüldür tavk-ı kumri hasret-i refâr kad-ı güle
Zuhür itmiş nühüfte dâglardur serv-i raf nâdan
- 6 Huşâ feyz-i nesim-i gülşen-i bâğ-ı maḥabbet kim
Nevâ-yı zâgi yegdür andelîb-i nağme-pîrâdan
- 7 Pür idi hün-ı lâle-veş peymâne-i dâğum
Daḥı cām u şurâhî olmadun leb-rîz-i şahbâdan
- 8 Dimâğum gül gibi âşüfte efkâr-ı perişândan
Serüm ser-geşte terdür gird-bâd-ı deşt-i peymâdan

- 9 Hüm-ı eflâkdan nüş itdigüm şâf-ı cünündür hep
Sirişte olmuşum güyâ ezelde derd-i şahbâdan
- 10 Zehî bezm-i maḥabbet neşve-i şahbâ-yı bî^c illet
Ki ser-mestânı hep âzâdelerdür fikr-i ferdâdan
- 11 Zehî sâkî ki lûtfi neş'e-yâb itseydi rindânı
Gelürdi rûḥ-ı Hâfız teşne-leb ḥâk-i muşallâdan
- 12 Şeff^c-ı rûz-ı maḥşer Aḥmed-i mürsel emîn daḥı
Ki oldı Muḥbir-i şâdık nihân ü âşikârâdan
- 13 Enîs-i bezm-i Ḥaḳḳ تنها-nişîn-i kurb o ednâ
Ki oldu pâye-i mi'râcî^c âlî^c arş-ı a'lâdan
- 14 Ğarıḳ-i baḥr-ı lûtf-ı çeşme-i ḥayvâna nâz eyler
Ki ceyb-i her ḥabâbı pürdür enfâsı Mesîḥâdan
- 15 Düşeydi sâye-i kûh-ı vekârı Tûr-ı Sînâya
Ḥam olmazdı ḳad-i her zerresi bâr-ı tecellâdan
- 16 O deñlü ḥükm-i şer'inden cihân-şâhib vera'dur kim
Uḫârid zühreye tesbîḥ ider 'aḳd-ı Süreyyâdan
- 17 Eger tecrîd olaydı muftaber yanunda 'İsâ-veş
Çıḳardı şûret-i ecsâm-ı terkîb-i heyülâdan
- 18 Nesîm-i lâf-l-i nüşını vezân olsaydı deryâya
Giderdi ḥaşre dek telḥi mezâḳ-ı âb-ı deryâdan

- 19 Şeb ü rûz olmasaydı devr-i gerdûn gird-i kûyunda
Olurdu tîre-ter hürşîd u meh kandîl-i tersâdan
- 20 Sezâdur olsa ferş-i âsitânun dîde-i Cibrîl
Ki küh-ı Kâfa yek-reng nergis olmaz çeşm-i ankâdan
- 21 Zâmîr-i rûşen-i zulmet zidâ-yı  alem olsaydı
Ziyâ kesbün iderdi dîde-i hürşîd-i a mâdan
- 22 Fenâ-yı hısmı sârî öyle tab -ı lafz ü maf nâdan
Ki işbâtunda lâ-mefhûm olur mazmûn-ı illâdan
- 23 Zuhûr-ı çâr-ı yâri çâr-ı güldür bâg-ı  alemdede
Ki reng ü bû vü berg ü bârî birdür lütf-ı Mevlâdan
- 24 Ebû-bekr ol şeh-i fermân revâ-yı  alem-i taşdik
Ki şubh-ı şıdkı mahv itdi sevâd-ı kezbi dünyâdan
- 25  Ömerdür kim miyân-ı Hakk ü bâtıl farkı zâhirdür
Anınçün ismi maşşûş oldu Fârûk ile esmâdan
- 26 Dahı  Osmân-ı Zi-n-nüreyn-i ser hayl-i şehîd-ender
Ki hûnî lâl-i yâkût oldu çıkdı seng-i hârâdan
- 27  Alîdür ol ki cevher yerine şemşîr-i kahrunda
Kazâ menşûr-ı feth itdi rakam innâ fetehnâdan
- 28 Risâlet dest-gâha bende Âgâh-ı dil-efgârun
Kimine câ gerekdür belki ednâ-ter her ednâdan
- 29 Hasûd-ı kîne-cû bî-mihr ü düşmen kevkeb-i tâlî
Zamâne haşm-ı erbâb-ı mâ  arif zir ü bâlâdan

- 30 Velî olmaz mükedder şâf dil-i gerd-i melâmetle
Ne gam âyîne-i hürşide seng-i ta'n-ı a'dâdan
- 31 Vefâdan öyle maḥzûnum ki 'âşık hicr-i dilberden
Cefâdan öyle mesrûrum ki a'mâ çeşm-i binâdan
- 32 Heves ḥâhiş-ker-i sehv ü ḥatâ bâzâr-ı ḡafletde
Gönül âbisten-i şad-ḡuşşa tab'-ı ma'siyet-zârdan
- 33 Huzûr-ı 'izzete dest-i teḥî geldümse ma' zûrum
Der-i şâha ne lâyıkdur gedâ-yı bî-ser ü pâdan
- 34 Hevâ-yı mihr-i ruḥsârûnla geldüm gülşen-i dehre
N'ola şeb-nem gibi lûṭfuñla gitsem pâk-i dünyâdan
- 35 Ne deñlü ümmetüñ ola siyeh-rü cürm ü 'işyândan
Nem-i lûṭfuñ yine safi ter eyler dürr-i yektâdan
- 36 Hemîşe nâ-ḥazîz-i evc iledür nâle-i 'uşşâk
Ola fevc-i melâ'ik-i nâ't-ḥānuñ 'arş-ı a'lâdan

-2-

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

..- /.- /.-

- 1 Mestüm ammâ ne mest bâde vü cām
Rindüm ammâ ne rind derd-âşām
- 2 Oldı bir dilber-i semen-būya
Dil-i dîvâne 'âşık-ı nâ-kām

---

35. beyt sadece İÜ2'de vardır.

- 3 Hicri âteş-fürûz şabr ü karar
Va'de-i vaşlı düşmen-i arām
- 4 Ruhi hürşid zerre sūz ammā
Mehdür ebrûsı lîk mäh-ı şıyām
- 5 Nigehî neş'e-bağş-ı rüsvâyı
Ġamze-i şūhı hūn-ı dil-āşām
- 6 Çin-i zülfünde mübtelā āşub
Künc-i çeşmünde nāz-ı mest müdām
- 7 Şıfat-ı arızı netāic-i dîn
Na't zātı şe'airü'l-islām
- 8 Nām-ı nāmısun eyledi Aħmed
Hāzret-i zü'l-celāl-i ve'l-kirām
- 9 Oldur ol kim zamir-i rüşenidür
Mażhar u Hāyy u menbā-ı ilhām
- 10 Oldur ol kim Hudā-yı azze ve celle
İtdi ser-ħayl-i enbiyā-yı kirām
- 11 Oldur ol sākî-i kerem-pişe
Ki şenā-ħānidur havāş u avām
- 12 Bezl idünce mey-i şefāat olur
Leb- āsiyāna ħarf-ı tevbe ħarām
- 13 İtse teklif-i tāt at eyler idi
Serv-i bār-āver-i rükū vü kıyām

- 14 ʿAmelī olmasaydı rāh-nümā
Lā-cerem çün ʿibādet-i aşnām
- 15 Tā kıyāmet olurdu ʿuşşāka
Tāk-ı mihrāba secde bî-hengām
- 16 Pîş ʿaleminde tıfl-ı ebced-hân
ʿAkl-ı evvel çü kuvve-i evhām
- 17 Fehmi mā-fî-z-zamīre dānādur
Bî-hurūf-ı nidā vü istifhām
- 18 Hılkatı mebde-i zuhūr-ı cihān
Bî-seti bāʿiş-i hidāyet-i ʿām
- 19 Hūsn-i hulki müsellim-i āfāk
Lūtf-ı nuṭkı muʿabbir ilhāmı
- 20 Merdüm-i çeşm-i düşmeni olsun
Giryeden çün şükufe-i bādām
- 21 Ger fesān olsa seng-i kahrı olur
Katl-ı aʿdāya züʿl-fekār-ı niyām
- 22 Olsa hilmî mülāyemet göster
İdüb ezhār-i süsti-i endām
- 23 Tā kıyāmet olurdu çille-nişin
Kavs-ı merd-efgen-i kazāda sihām
- 24 Mehterā bihterā bihin-terā
Benüm Āgāh kem-terine gulām

- 25 Benüm ol kim bu köhne mey-kedede
Derd-i peymâne idi ʿitr-ı meşâmm
- 26 Benüm ol kim libās-ı ʿişmet mi
İtmüşem maʿşiyetle zulmet-fâm
- 27 Düş-ı ervāha zinet olduk da
Tâzeden köhne hırka-i ecsâm
- 28 Nem-i lütfuñla eyle dâmen mi
Pâk-ter-i hem-çü câme-i ihrâm
- 29 Kanda ben kanda daʿvâ-yı naʿtuñ
Gül-i hürşide olmaz istişmâm
- 30 Defter-i dehri ser-be-ser gördüm
Bulmadum bir duʿâ-yı hayr-encâm
- 31 Ki olub devlet-i kabûle karîn
Refʿola dîdeden hicâb-ı zalâm
- 32 Tâ ki hürşid ü mäh ü encüm ile
Ola tezyîn sipihr-i minâ-fâm
- 33 Ola envâr-ı güş-vâre-i ʿarş
Dem-be-dem gevher-i şalât ü selâm

TĀRĪḤ

-1-

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 **Āşaf-i Ğāzi 'Alī Pāşā vezir ibn-i vezir**
Kim şenā hānidür ehl-i fazl ü dāniş bi-z-zarür
- 2 Nice āşaf kim zuhūr-ı hışm u tedbirin görüb
Hırkasın başına çekdi küll-i hattār-ı küfür
- 3 Seyr-i çeşm-i maṭbah-ı cūd ü şehāsı hırş ü az
Dāne çin-i hurmen-i ihsānidur nezdik ü dūr
- 4 Rezmde düşmen-güdāz-ı bezmde hātır-nevāz
Muhlis-i ehl-i tevāzu' hısm-ı erbāb-ı gurür
- 5 Cūdi rehber oldı bu yanmış yakılmış ma'bede
Himmeti mī'mār olub itdi' imāret sa'y-ı gūr
- 6 Koydı bir āşār-ı bākī bu 'ibādet-gehde kim
Zikr-i hayrī söylenür efvāhda ta nefh-i şūr
- 7 Mā-ḥaşal heykel mine'l-bāb ile'l-mihrāb hep
Evvelünden daḥı sengin oldı daḥı nev-zuhūr
- 8 Şimdi minber söylesün el-ḥamdüli-llāh el-lezi
Ez-heb'innā el-ḥazen ḥamden ilā yevme'n-naşūr

- 9 Şimdi mihrâb eylesün hem-güşte kıaddin müstakîm
Kim irişdi Hâzret-i Āşafdan envâ^c-ı sürür
- 10 Nakş olan eṭraf-ı tāvânunda āyât-ı mübîn
Nürdur ammâ ider çeşm-i^c adū-yı dîni gör
- 11 Vâki^c oldukça cihânda ‘âdet-i hedm ü binâ
Nîk ü bedden hâtıra zevk ü gam itdükçe mürür
- 12 Devletiyle dâ’imâ her câbinî ma^c mür ol
Hâne-i nâzi^c adū-yı^c izz ü câhî ola gör
- 13 Yazdılar târiḥ-i ta^c mîrin bu ‘âlî ma^c bedün
Heykel ü mihrâbı minberle yayıldı bî-kuşûr
- 14 Ben didim her mıṣrâ^c-ı evvelden evvel ḥirfeti
‘Add idünce bî-nazîr Āgâh bir târiḥ olur

-2-

TĀRĪḤ-İ MAḤFİL

Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilâtün Fe^cilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Fahr-ı erbâb-ı himem ya^c ni Hüseyin Āgâ kim
Ola ikbâl ü sa^câdet ile her rûzi sa^cîd
- 2 Nice âgâ ki ider terbiyeti bār-âver
Bir nihâlün ne kadar ḥilkati olursa da bîd

- 3 Ked-**h**üdä-yı ‘Alî Pâşâ o vezîr ibn-i vezîr
Ki anîñ zâtı ile buldı vezâret-i te’bîd
- 4 Kâmeti çok da uzatma yeter Āgâh yeter
Şâyed ol hâtır-ı nâzende ‘ibâd ola bedîd
- 5 Didi bu maḥfili yapıdık da hured târîhün
‘Andelîb-i Ḥabeşüñ lânesi oldı tecdîd

-3-

TÂRİḤ-İ BERÂY-I MİNÂRE

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fê‘ülün

.-- /.-- /.--

- 1 Muf aşşir ḥarfleriyle oldı târîḥ
Te‘ali şānehu Allāhü ekber

-4-

TÂRİḤ-İ FETH-İ TEBRİZ

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Şeref-baḥş-i vezâret-i âşef-i feth ü zafer-pîşe
Ola dil-ḥâhı üzre her işi dünyâda ‘ukbâda
- 2 Bu oldı fethinüñ târîḥi Abdu’l-lâh Pâşānuñ
Li-vechillâh gelüb Tebrîzi aldı Köprilî-zâde

TÂRİH-İ KAŞR

Fé'ilâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Āşaf-ı bāk-ı şebüm ya'ni Receb Pāşā kim
Āleme şahne-i tedbiri ile virdi nizām
- 2 Nice āşaf ki felek şāl-i şafaḡ nā-mendün
Rāzı olsa ser-i zānūsuna eyler iḡrām
- 3 Nice āşaf ki siyāset-geri-i 'adlünde
Bilünür 'izzet ile lāne-i şāhinde ḡamām
- 4 Hābda olsa 'atāsı o şadākat-kāruñ
Dest-i sâ'ilde uyansa bulunur naḡd-ı menām
- 5 Rütbe-i ḡadrüni gerdün diyemem bî-pervā
Pāye-i rif'atını derk idemez fehmi-i 'āvām
- 6 İḡtiza itmek ile 'ādet-i ḡayr-endişi
Ki ḡoya defter-i eyyāmda āşār ile nām
- 7 İtdi peydā yine bir ḡaşr-ı ferāḡ-efzā kim
Görmemiş mislüni ḡeşm-i felek-i minā-fām
- 8 Reşḡ ider şafvetüne şubḡ-ı sâ'ādet-pertev
Yeridür revzenesüne meh ü ḡürşid ola cām
- 9 Sāḡa-i dil-keşi ol deñlü neşāt-efzā kim
Ḳalmaz āyine-i ḡāḡırda ḡubār-ı ālām

- 10 Zāhir ü bāṭını maḥbūbdur ol mertebe kim
Görinür sebze ile dilber-i nev-ḥaṭṭ leb-i bām
- 11 Rūy-ı maḥsūd-ı taḳayyüdle baḳılsa görinür
Oldı dīvār ü deri ta o kadar ayine-fam
- 12 Ferṣi bilmem dil-i sengin bütāndandur kim
Uğrasa bād-ı şabāḥum ider aheste ḥurām
- 13 Saḳfını sāḥa-ı gülzāra iderdüm teşbih
Revnaḳ-ı gülşeni de rüzde olsaydı devām
- 14 Ḳande bu ṭarḥ-ı^c aceb ḳande nuḳūş-ı Mānī
Ḥaṭ-ı yāḳūta berāber mi olur her ḥaṭ-ı ḥām
- 15 Şu^fle ḥū yār-ı seḥī ḳaddur o cān mı ki müdām
Nāz ile şoḥbete germiyyet için itdi kıyām
- 16 Şeh-nişin sine görüb itse tefāhür yeridür
Āmidün gögsüdür envā^c-ı şerefle bu maḳām :-
- 17 Göz deger olmıya bilmezlik ile naḳḳāşān
Çekeler şafḥa-ı dīvārına naḥl-i bādām
- 18 Sa^fd olub çirk-i nuḥūsetden olur ṭālī^c pāk
Ḥavzına baḳsa Zūḥal bām-ı felekden bir şām
- 19 Bu binā böyle şafā-baḥş ü mülūkāne iken
Āferin dāver-i^c ālī güher-i ḥiz-encām
- 20 Olmadun himmet-i^c ālisi ḥaber-dār henüz
Ḥam-ı ebrüsü işāretle anı itdi tamām

- 21 Güft-gūsuz bilür ahvālını dā^cilerinün
Ben ne hācet ki huzūrunda idem^c arz-ı merām
- 22 Kanda ben kanda şenā-güsteri-i āşaf-ı^c ahd
Kā'ilem şehd-i dū āsiyle olam şirīn-kām
- 23 Bī-riyā hayr du^cadır ki sudā^cı olmaz
Yeter Āgāh yeter eyleme taṭvīl-i kelām
- 24 İde Hakk devlet-i dāreyn ile şād u hurrem
Hizmetünde ola iqbāl-i kemer-beste gulām
- 25 Oldı biñ şive ile cilve-nümā tārīhi
Hāne-i^c adl ola dā'im bu nev-icād-ı maḳām

MUSAMMATLAR

MUHAMMES

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

.-- /.-- /.-- /.--

1

Hayâl-i lâ'î-tâ kim dîde-i bi-hâba düşmişdür
 Gözüm merdümleri bezm-i şarâb-ı nâba düşmişdür
 'Aceb şabr ü taḥammül ma'den-i sîmâya düşmişdür
 Yine 'aks-ı ruḥ-ı dilber-i dil pür-tâba düşmişdür
 Şanursun pertev-i mehdür ki rûy-ı aya düşmişdür

2

☞
 'Adû-yı cân ü dil gamzen mi ebrûlar mîdur yoksa
 Edîb-i fitne sâhîrler mi cādûlar mîdur yoksa
 Şükûfte gülşen-i cennetde şiveler mîdur yoksa
 Dökülmüş 'ârızuñ üstünde gîsûlar mîdur yoksa
 Ya sünbül sâyesidür pertev-i meh-tâba düşmişdür

3

Sipihrũn mezra'ında almamış bir hũře-in hergiz
 Ki tuhm-ı fitneden hali degül ruy-ı zemin hergiz
 Bu matem-hanede eksik degül ah ü enin hergiz
 Nesim-i merhametle olmadı sahil-nişin hergiz
 Cihanda feleki şret guyiya ger daye düşmişdür

4

Ne lazım mubtela-yıi aşka dehrun gayr-ı amali
 Yeter sermaye-ii şret temaşa-yı hat u hali
 Nice aşufte olmazi aşık-ı maħzunun aħvali
 Degüldür bir nefes sevda-yı zülf-i yardan hali
 Dil-i pür-hun anınun boye pi u taba düşmişdür

5

emende meclis-i rindan surur-amiz imiş bildüm
 Bu şeb bezm-i harifan neş'eden leb-riz imiş bildüm
 Dil-i maħzun-ı agah inbisat-engiz imiş bildüm
 Leb-i gül-reng-i saki badeden pür-hiz imiş bildüm
 Meger kim şir -i Vali hatır-ı aħbaba düşmişdür

MÜSEDDDES

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

.--- /--- /--- /---

1

Dilā şimden geru dāmān-ı küh-ı gam yatağundur
 Seni böyle perişān iden āşufte dimāğundur
 Saña kim didi meyden tevbe kı l kendi yasāğundur
 Temāşā-yı çemenden men' iden dīvār-ı bāğundur
 Göñül-süzān iden cism-i nizāruñ tāze dāğundur
 Seni pervāne-i 'aşk eyleyen kendi çerāğundur

2

Vücūduñ āteş-i gam yaksa da incinme cānāna
 Temennā-yı vişāl-i yār iden 'aşık kıyar cānā
 Hādīş-i ehl-i dildir 'ārif isek atma yabana
 Budur meclisde dā'im güft-gū-yı şem' ü pervāne
 Göñül-süzān iden cism-i nizāruñ tāze dāğundur
 Seni pervāne-i 'aşk eyleyen kendi çerāğundur

3

Bu dinletdi şadā-yı tışeden Ferhād-ı nā-şāda
 Bu anlatdı zebān-ı lāleden dāmān-ı şahrādan
 Bu beyt-i dil-gūşa besdür kamu 'uşşāka irşāde
 Bunı tekrār iderdi dem-be-dem Mecnūn-ı āzāde
 Göñül-süzān iden cism-i nizāruñ tāze dāğundur
 Seni pervāne-i 'aşk eyleyen kendi çerāğundur

4

Beni ayırdı çarh-ı sifle ol serv-i revānumdan
 Hāmūş oldu çemende bülbulān āh ü figānumdan
 O bī-pervā hazer kalmaz^ç aceb sūz-i nihānumdan
 Şikāyet kalmazem ol dilber-i nā-mihr-bānumdan
 Gönül-sūzān iden cism-i nizāruñ tāze dāguñdur
 Seni pervāne-i^ç aşk eyleyen kendi çerāguñdur

5

Ġarāz bir gün şikāyet-nāme-i^ç aşk-ı mecāz itdüm
 Yem-i fikre düşüb endiše-i devr ü dırāz itdüm
 Tefe'ül eyleyüb Dīvān-ı Vecdiden niyāz itdüm
 Acub matlā^ç-ı rengini Āgāh imtiyāz itdüm
 Gönül-sūzān iden cism-i nizāruñ tāze dāguñdur
 Seni pervāne-i^ç aşk eyleyen kendi çerāguñdur

GAZELLER

ELİF

-1-

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

.— /.— /.— /.—

- 1 İlahî mürğ-i tab' um eyle bir gülzârdan güyâ
K'ola her goncesi biñ 'andelib-i zârdan güyâ
- 2 Maḥabbetden dimāga bir ḥalâvet vir ola tâ kim
Dil-i tuti-veşüm ayine-i esrardan guya
- 3 Nevâ-âmûz takdîr eylemişdür bâğ-ı 'âlemde
Beni ḥâr-ı cefâdan bûlbûli gülzârdan güyâ
- 4 Gül rûsvâyi-i dâğ-ı maḥabbet perde-pûş olmaz
Zebân ḥâmûş ḥayret çehre cevri-i yârdan güyâ
- 5 Olur ehl-i ḥired pâ-beste-i zencir-i rûsvâyi
O meclisde k'olur Āgâh zûlf-i yârdan güyâ

---

2 (b) tûṭî-veşüm : tûṭî-veş S1

4 (b) zebân : zamân S1

-2-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Olmayınca ol nihāl-i nāzenīn kāmēt-nümā
Gülşen olur çeşmüme bir düzah-ı cennet-nümā
- 2 Āh-ı serd-i 'āşık-ı pervāne meşrebden şakın
Olmasun şem'î ruḥuñ her yerde germiyyet-nümā
- 3 Āhü-yı çeşmün ne mümkün beste-i dām eylemek
Kāh olurken kendü zülfünden bile vahşet-nümā
- 4 Çekmeyünce zūr-ı bāzū-yı kemān-ı nazunı
Olmazuz her kīne-cüyün ḥüsnüne rağbet-nümā
- 5 Ol tabīb Āgāh-ı bî-tāb olduğum gördükçe dir
Daḥı işlāḥ olmadı bu ḥaste-i sıhḥat-nümā

-3-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

.-- /--- /--- /---

- 1 'İzâr-ı yâre oldukça haţ-ı müşkîn rakam peydâ
Olur âyine-i dilde sevâd-ı nakş-ı ğam peydâ
- 2 Hazer şemşir-i cevher-dâr-ı ebrüsundan ol şühûñ
Ki dikķatle bakılsa görünür rāh-ı 'adem peydâ
- 3 Perestiş itmege pinhānı itdüm kâf be-i dilde
Şücüd-ı cebhe-i hürşide lâyıķ bir şanem peydâ
- 4 Kādünden meyve-i vaşl ārzū itdüm velī ğāfil
K'olur naħl-i emelden 'akıbet yār-ı elem peydâ
- 5 Dil-i saħt-ı rakıbe uğramışdur var ise bilmem
Ki olmuşdur ħadeng-i tır-i müjgānunda ħam peydâ
- 6 Eger ben gördüğüm çeşm-i bela-engizdür Agah
Çetin kim ola andan şive-i lütf u kerem peydâ

-4-

Mefā̄ ilün Mefā̄ ilün Mefā̄ ilün Mefā̄ ilün

.--- /--- /--- /---

- 1 N'ola 'işret olursa dem-be-dem nā-būd u nā-peydā
Biz oldukda taleb-kār oldı gam nā-būd u nā-peydā
- 2 Nice ehl-i sūhan dil-hāhı üzre itsün evşāfuñ
Olur vaşf-ı dehānuñda raqam nā-būd u nā-peydā
- 3 'Aceb mi ey perī-ruhsār olursa reşk-i rūyuñdan
'Adem gitmende gülzār-ı İrem nā-būd u nā-peydā
- 4 Ğanimetdür zamān-ı hūbı ey mağrūr olur āhir
Ğabersüz kibr ü nāz u şive hem nā-būd u nā-peydā
- 5 Bu mātem-hānede efsūs kim olmaqdadır āhir
Vücūd-ı nāz-berver çün 'adem nā-būd u nā-peydā

---

1 (a) nā-būd u nā-peydā : nā-būd nā-peydā S1, İÜ1

-5-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

.--- /--- /--- /---

- 1 Dil-i pervâne meşrebden k'ola süz-i derün peydâ
Olur şemc-i ruḥundan dūd-ı āh-ı şuf le-gün peydâ
- 2 O sevdâ-pîşe Mecnūnum ki tekml-i cūnūnumdan
Olur her dem Felâtūnlarda^c aql-ı zū-fūnūn peydâ
- 3 Görüb kūh-ı gamum reşkünden olsa n'ola Ferhāduñ
Dehān-ı tişesünden şu yerine cūy-ı ḥūn peydâ
- 4 Dil-i dīvāne bezm-i meyde küstāh olsa incinme
K'olub tekrār-ı şahbādan ḥired pinhān cūnūn peydâ
- 5 Ne mümkün cān getürmek dest-i berd-i gamzeden Āgāh
Ki bakdukça görünür leşker-i mekrī fūsūn peydâ

-6-

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

.— /.— /.— /.—

- 1 Dil-i pür-sūzdan oldukça āh-ı âteşin peydā
O deryā-yı melāhatda olur çin-i cebin peydā
- 2 Gülistān sünbūlistān oldu dūd-ı āh-ı bülbūlden
O gül-ruhsārda olmak ile hatt-ı anberin peydā
- 3 Benümdür hātemi şimdi o la'l-i rüh-efzānuñ
Raķib itsün hemān seng-i muşallāda nigin peydā
- 4 Görem dırsen o mäh-ı evc-i ikbāli sa'ādetle
Gönül itmek gerek çeşm-i hümādan dūr-bin peydā
- 5 Hālāş oldum cihānuñ imtiyāz-ı hūb u reştünden
Sezā-vār-ı maħabbet eyledüm bir nāzenin peydā
- 6 Şalāh-ı dīn ü dāniş Hāzret-i Şālih Muhammeddür
Ki imzāsıyla oldu efser-i şer'ı mübin peydā
- 7 Mükennā ismi Nev'i-zāde ile ol'atā-kāruñ
Ki itdi 'id-i vaşlı Āmide huld-ı berin peydā
- 8 Olınca hulle-pūş-ı vaşfi nazmum şāhidi Āgāh
Zebān-ı hāmeden oldu hezārān āferin peydā

---

7 (b) huld-ı berin : hulde berin S1

-7-

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Kõmadı dilde melāl ü keder ašlā ŧahbā
Virmedi böyle neŧāt olalı ŧahbā ŧahbā
- 2 Yārsuz ŧab'umuz efsürdedür ol mertebe kim
Bilmezüz içdügümüz āb mıdur ya ŧahbā
- 3 Küfr ü İslāmı katar birbirine mey-kedede
Olıcağ mevc-nümā cün haṭ-ı tersā ŧahbā
- 4 Güli kør bülbül ü pervāne gibi cāme döner
Bāğda olsa eger encümen-ārā ŧahbā
- 5 Bu ŧeb endiŧe-i la'liyle o ŧūhuñ Āgāh
Oldı ŧi'rümde benüm kāfiye-pirā ŧahbā

-8-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

..- /... /..- /..-

Kemâl-i hüsne büyütmez mi şöhre-yâb saña

Ki her şabâh çıkar karşı âfitâb saña

2 Yem-i sirişkümü süz-ı dil itdi huşk u henüz
Ne âteş eyledi ey şüh eşer ne âb saña

3 Nühüfte olma gamunla hayâl olanlardan
Zamân-ı hüsn olur âhir hayâl u hâb saña

4 'Aceb mi mest çıkarsa nigâh-ı çeşmünden
Ki hâb-ı nâz virür neşve-i şarâb saña

5 Niyâz-ı bî-maḥal u ḥarf-i şekvedür Āgâh
O mest-i nâzı iden mâ'il-i 'itâb saña

3 (b) zamân-ı hüsn : zamâne hüsn S1

5.beyt İÜ1'de şöyledir :

Āgâh câm-ı bâde faşl-ı bahârda

Terk itmez idüm olsa eger dest-res baña

Bu beyit 14. gazelin 5. beyitidir.

-10-

Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Düşmez ey gül her has ü hâriyle hem-demlik saña
Âb-ı hayvânsun degül zî-bende şeb-nemlik saña
- 2 Nice itsün mihr-bânlık iltimâs üftâdeler
Sâye gibi olmayınca sende âdemlik saña
- 3 Ne güzâr ister ne söz ister rez-i kâmil⁶ ayâr
Sende kemlik olmasa itmez felek kemlik saña
- 4 Devletün derd-i seründe sâkıyâ çok çekmişüm
Bir iki leb-riz-i câm-ı mey baña çemlik saña
- 5 Hâst-gâr-ı vaşluñ Āgâh olduğuyçün neylesün
Bir gedâ-yı bî-nevâ itsün mi hâtemlik saña

---

1 (a) hem-demlik : hem-dillük S1

-11-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Mestsün ey gül ne lâzım bâde-peymâlık saña
Neşve-i bî-derd-i ser yetmez mi ra'nâlık saña
- 2 Kaṭc-ı ünsiyyet iderdük şahş-ı sâyenden bile
Merdümün mânend-i mu'tâd olsa tenhâlık saña
- 3 Vâdi-i tıflâne-i cevri ü cefâdan geçmedük
İtmeyince Hızır hatt-ı sebz-i bâbâlık saña
- 4 Şemc-i bezm engüşt-i hayretdür leb-i peymânede
Ol kadar dirdi leṭâfet meclis-ârâlık saña
- 5 Reng ü büy-ı gül saña pervâz ider bülbül gibi
Hayfdur Âgâh-ı da'vâ-yı şekibâlık saña

---

3 (a) vâdi : vâde S1

5 (a) reng ü büy-ı gül : reng-i büy-ı gül S1, İÜ1

-12-

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 **Ḥaṭ-āver oldı o şüh-ı girişme-sāz baña**
Bu berg-i sebz kadar olmaya niyāz baña
- 2 **Ne şışeyüm ne sebū-yı meyüm ne āyineyüm**
Düşer mi seng-i melāmetden ihtizāz baña
- 3 **Naşīb-i ehl-i sūhan ḳaṭṭ-ı rahat olmaḳdur**
Pür oldı şaḳḳ-ı kalemle dehān-ı gāz baña
- 4 **Mecāz-ı āyine-i şāhid-i ḥaḳīkat olur**
İderse lūṭf-ı Ḥudāvend keşf-i rāz baña
- 5 **Dimāg-ı şoḥbet-i dildār bende yok Āgāh**
Raḳīb ise giçinür yār-ı dil-nüvāz baña

---

3 (a) şaḳḳ-ı kalemle : şu kalemle S1

-13-

Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlūn

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Tā maḥabbet kaldı ta'līm-i süḥan-dānī baña
İtdiler teslīm bülbüller gülistānī baña
- 2 Bir nefes başumdan ayırmaz perişān-hāṭırı
Zülf-i ḥübān oldı gūyā ḥatt-ı pīşānī baña
- 3 'Āri oldum tā libās-ı dehrden āyine-veş
Nev-kumāş-ı bī-niyāzı oldı 'uryānī baña
- 4 Dār-ı Manşūr olmamışdur ziver-istānī henüz
Küfr-i zülfün itdi teklif-i müselmānī baña
- 5 Cām-ı pür-ḥün görünür Āgāh vaşl-ı yārsuz
Şunsa gerdün-ı sāgar mihr-i dirahşānī baña

---

2 (b) ḥatt-ı pīşānī : ḥatt-ı perişānī S1

4 (a) olmamışdur : olmamışch S1, İÜ1

4 (a) ziver-istānī : ziver-büstānī S2, İÜ1

-14-

Mef'ülü Fâ'ilätü Mefâ'ilü Fâ'ilün

-. /-.- /.- /-.-

- 1 Devr itdi menzilüm sühan-ı hem-nefes baña
Gül-ı reh oldı nağme-i bāng-ı ceres baña
- 2 Gülzār-ı dilde bülbül-i dem-beste olalı
Āgūş-ı ğonce oldı kenār-ı kafes baña
- 3 Āşık-firīb-i nergis-i bî-mār-ı yārdan
Düz-dīde bir nigāh yeter mültemis baña
- 4 Dest-i hevesde sünbül ü reyhān-ı dehrden
Zülf-i dırāz-ı şāhid-i endīşe bes baña
- 5 Āgāh cām-ı bāde-i faşl-ı bahārda
Terk itmez idüm olsa eger dest-būs baña

---

5 (b) dest-būs : dest-res S2

5.beyt İÜ1'de şöyledir :

Niyāz-ı bî-mahal u harf-i şekvedür Āgāh

O mest-i nāzı iden mā'il-i' itāb saña

-15-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Virürse zehr-i ğam ol la'l-i nüş-ħand baña
Virür mezāk-ı dile çāşni-i ħand baña
- 2 O ser u ser-keşe dil mübtelâ olub ħalmıŝ
Ne çāre oldı belâ himmet-i bülend baña
- 3 Ne ħadr-i derdi bilür ne devâ ħavâle ider
Cihân cihân ğam u miħnet o ħöd-pesend baña
- 4 Elem-fezâ ki degül iħtilât-ı sũhte-gân
Neden 'azâb virür sũziŝ-i pesend baña
- 5 Yeter güvâhi dil-i reh-nümün baña Āġâh
Ne iħtiyâç ki nâŝıħdan ola pend baña

---

1 (a) nüş-ħand : nüş-ħande S1

BÂ

-16-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Ey şeh-i hürşid-i mesned dâver-i 'âlî-cenâb
Kem-terîn maḥv-ı cemâlün çeşm-i mâh u âfitâb
- 2 Çeşm-i terde mihr-i ruḥsârûñ olurdı cây-gîr
Mazhar-ı berḳ-i tecelli olsa fânûs-ı ḥabâb
- 3 Mağfîret ḥâhân-ı dergâh-ı Hudâya ey şefî'
Olmıya na'tuñ gibi her-giz du'â-yı müstecâb
- 4 İdicek taḥrîk-ı emvâc-ı şefâ'at baḥr-ı lütf
Reşk iderler ümmetün 'işyânuna ehl-i şevâb
- 5 Şükrülillâh eyledi Āgâhı âḥîr cebhe-sây
Dergehüñ kim secde-i gerdünden eyler ictinâb

-17-

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 **Ṭurfe Mansûrum ki dâremden gelür bÿy-ı şarâb**
Nahl tâ kim berg ü bârumdan gelür bÿy-ı şarâb
- 2 **Ârzü-yı lâ'l-i mey-gûnuñ helâk itse beni**
Tâ ebed hâk-ı mezârumdan gelür bÿy-ı şarâb
- 3 **Haşre dek eşk-i nedâmet şüst ü şu itse yine**
Tevbe-i pür-inkisârımdan gelür bÿy-ı şarâb
- 4 **Rind-i şüfî mezheb ü şeyh-i kalender-meşrebüm**
Delk-i pür-naşş-ı nigârımdan gelür bÿy-ı şarâb
- 5 **Len terânî na're-i mestânedür gûş-ı dile**
Ṭür-ı aşkum kûh-sârımdan gelür bÿy-ı şarâb
- 6 **Şi r-i pür-keyfiyyetüm Âgâh tahrîr eylese**
Hâme-i anber-nişârımdan gelür bÿy-ı şarâb

-18-

Mefā'ılün Fe'ılün Mefā'ılün Fe'ılün

.-.- /.-.- /.-.- /.-.-

- 1 Alınca destüne tîr u kemân-ı nâz u 'ıtâb
Niyâz-mend olur ol nişân-ı nâz u 'ıtâb
- 2 Nigâh-ı lûtf ile de gâh gâh tecrübe it
Dil ehlüne nice bir imtiyhân-ı nâz u 'ıtâb
- 3 Te'akub itmede birbirini bu gülşende
Bahâr-ı mihr-i maḥabbet hazân-ı nâz u 'ıtâb
- 4 Na'im vaşlı ile şâd-kâm ider dirken
O şüh itdi beni mihmân-ı nâz u 'ıtâb
- 5 Kalemde kâğıda Âgâh ser-fürü itmez
Yazılsa kibr-fezâ dâsitân-ı nâz u 'ıtâb

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.-- /-.- /-.- /-.-

- 1 Ğāriz-ı yārūñ degüldür ħālî tenhâ dil-firîb
Şühlukda birbirinden cümle a'zâd dil-firîb
- 2 Sâdedür bâğ-ı maĥabbet sebze-i bî-gāneden
Gül-bün u ħâr u ħas u pinhân u peydâ dil-firîb
- 3 Birbirine gec nigâh eyler ĥasedden çeşm u dil
Olalı ol nergis-i cādū-yı şehlâ dil-firîb
- 4 Yârdan ağıyar ayırmak ne mümkündür bizi
Olmuşiken renciş u şulĥ u medâr-ı dil-firîb
- 5 Güyiyâ bir deste-i güldür zemîn u âsümân
Ol kadar oldu tecellâsıyla dünyâ dil-firîb
- 6 Bir firîbi çok perî Âgâha oldu rû-nümâ
Ol sebebden bu ġazel oldu ser-â-pâ dil-firîb

-20-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-. /..- /.-. /..-

- 1 Esir-i kākülüne arzū-yı sāmān 'ayb
Helāk-ı ğamze-i hūn-riz ki ğam-ı cān 'ayb
- 2 O ğonce-i çemen-i iltifāt sen ki olur
Bahār-ı meşrebüne āh-ı 'andelībān 'ayb
- 3 Göñül ki teşne leb-i tiĝ-i āb-dār-ı keder
'Aceb mi olsa temennā-yı āb-ı hayvān 'ayb
- 4 Tūlū' idünce dahı taraf-ı zūlf-i şeb-gūndan
Olur müşāhede-i āfitāb-ı tābān 'ayb
- 5 Olursa Yūsuf eger şāhid-i sūḥān Āĝāh
Yine ḥasud buluruz 'amele hezārān 'ayb

PÂ

-21-

Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün

..- /.- /.-

- 1 Vâdi-i aşk hōş kazâdur hep
Gül ü hân girişme-zâdur hep
- 2 Reng reng derd-i serdeyüz gūyâ
Şandal-ı cebhemüz hınâdur hep
- 3 Çeşm-i ebrū vü zülfi dil-dâruñ
Biribirine mübtelâdur hep
- 4 Dehenünden de hūrde hâlleri
Kevkeb-i tâlî'üm-i sühâdur hep
- 5 Oldı rüşen hatuñla dîde-i baht
Sürmemüz sâye-i hümâdur hep
- 6 Vaşf-ı ruhsâruñile Āgâhuñ
Lafz u ma'nâsı hōş edâdur hep

-22-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
 .-- /.-- /.-- /.--

- 1 Benüm kim zühd ü takvâ hânesün virâne itdüm hep
Harâb idüb riyâ mescidlerin meyhâne itdüm hep
- 2 Nigâh-ı bü'l-heves düşmen o gayret-pîşe şebâzum
Ki gülşende şikâr-ı bülbül ü pervâne itdüm hep
- 3 Göñül mülkün ki teshîr eylemişdüm çok du'âlarla
Ne bî-rahmum ki vaqf-i hizmet-i büt-hâne itdüm hep
- 4 Ben o aşüfte Mecnūnum ki te'sîr-i cünūnumdan
Melâmet şehrinüñ etfâlini divâne itdüm hep
- 5 Egerçi şahid-i ma'nâya Āgâh âşinâ oldum
Velî zevk u şafâyı kendüme bî-gâne itdüm hep

TÂ

-23-

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Zehî yektâ resûl-ı 'arş kader-i lâ-mekân rif'at
Ser-efrâz-ı risâlet mahrem-i râz-ı ulûhiyyet
- 2 Firûzân-ı güher baħr-ı şefâ'at cevher-i zâtı
Vücûdî 'âsiyân-ı ümmetâne âyete rahmet
- 3 Müberrâ zaħmet-i levh u kalem-den şâhid-i 'âlemi
'Alîm-i cümle edyân âb-ı rû-yı mezheb ü millet
- 4 Bihîn-i âferiniş pād-şâh-ı şüret u ma'nâ
Hudâdan devlet-i pâ-bûs ister kevser-i cennet
- 5 Nübüvvet dest-gâha kem-terin-i ħaķ-ı derk Āgâh
Niyâz eyler tavâf-ı ravzîni fevt olmadun fırsat

-24-

Mef'ülü mefâ' ilü Mefâ' ilü Fâ'ülün

--. /.-. /.-. /.-

- 1 Ey hâl-i ruhuñ mâye-i sevdâ-yı maḥabbet
Gülzâr-ı 'izaruñ çemen-ârâ-yı maḥabbet
- 2 Sen her ne kadar hüsñile mümtâz-ı cihânsun
Ben ol kadar âşüfte ü rüsvâ-yı maḥabbet
- 3 Hün-âbe-i eşküm mi yâhüd cüşiş-i dilden
Çıkdı yüze teh cür'â-yı minâ-yı maḥabbet
- 4 Oldı Meh-i Ken'âna sezâ dide-i Ya'küb
Erzende güherdür kef-i deryâ-yı maḥabbet
- 5 Âgâh içerüz şubḥ-ı kıyâmetde olursa
Ol şüh ise ger sâkı-i şahbâ-yı maḥabbet

---

2 (a) âşüfte ü rüsvâ : âşüfte-i rüsvâ S1

-25-

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Bahâr-1 zevk-1 bahş-1 kâmrânîdür dem-i vuşlat
Gül-i şād āb-1 bāğ-1 mihr-bānîdür dem-i vuşlat
- 2 Revādur ger metâ^c-1 nāz u şive rāygān olsa
Zamān-1 ruḥşat-1 ^cayş-1 nihānîdür dem-i vuşlat
- 3 Mezāk-1 talhına zehr-āba nūş-1 bezm-i hicrānuñ
Şarāb-1 hōş-güvār-1 zinde-gānîdür dem-i vuşlat
- 4 İrişdür dūd-1 āhuñ çarḥa ey dil şām-1 hicrānda
Ki şem^c-i bezm-i şubḥ-1 sādīkânîdür dem-i vuşlat
- 5 Virür ^cuşşāka zevk-1 vaşl-1 yār Āgāh eşarum
Ki her beytünde bir mısrā^c-1 şānîdür dem-i vuşlat

-26-

Mefâ'îlün Fe' ilâtün Mefâ'îlün Fe' ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 'Aceb mi derd-i dilüm olmasa devâ ülfet
Olur mı şîşe-i şad-pâre mûmiyâ ülfet
- 2 Meded o şüh-ı cefâ-pîşe oldı gitdükçe
Benümle vahşi vü ağıyâra âşinâ ülfet
- 3 Yine ğubâr-ı ser-i kûy-ı yârdur maksûd
Olursa dîde-i ümmîd tûtiyâ ülfet
- 4 Beni cüdâ iden ol şem'-i mihr-i pertevden
Çerâğı 'işreti hiç olmasun ziyâ ülfet
- 5 Hezâr şükr ki gülzâr-ı dehrde Āgâh
Füsürde ğonce-i dil olmadı şabâ ülfet

ŞÂ

-27-

Mefâ'ilün Fé'ilâtün Mefâ'ilün Fé'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Sezâ ki ide leb-i cân-fezâsı ruḥ ile baḥş
Ne rûḥ-ı çeşme-i ḥayvân u 'ömr-i Nûḥ ile baḥş
- 2 Kim idi sâkî-i bezmün ne cām-ı mesti idük
Ki zehr-i ḥandeñ ider bâde-i şabûḥ ile baḥş
- 3 O bâdenün ki benüm rind-i'âfiyet sūzi
Leb-i cibâbı ider tevbe-i naşûḥ ile baḥş
- 4 Netice-i dil-i pür-ḥün-ı goncedür ki ider
Güşâde rûy-ı gül-i şubḥ-ı pür-fütûḥ ile baḥş
- 5 Ḥayât buldı ḥaṭ-ı sebzi Ḥızr-veş Âgâḥ
Sezâ ki ide leb-i cân-fezâsı rûḥ ile baḥş

CİM

-28-

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Şem'e pervâne ile güft ü şinîd olmaz hîç
Süz u dil kâşîd olan yerde berîd olmaz hîç
- 2 Şubḥ u şâm şeb ü rûz-ı gam u şadî birdür
Biz karar itdigümüz şehrde' id olmaz hîç
- 3 Tıfl-ı eşküm gibi çeşmüm yeridür yârânunî
Hâne-i âyineye kufl-ı kilîd olmaz hîç
- 4 Neylesün terbiyet-i pîr-i muğân zühhâde
Âb-ı meyhânedede tûrmakla pelîd olmaz hîç
- 5 Varını yâre nişâr eyledi Âgâh u dirîğ
Defter-i mihr u maḥabbetde resîd olmaz hîç

HÂ

-29-

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 **Alsa sâkı elüne nâz ile tâbende kadeh**
İder ehl-i dili pâyine ser-efgende kadeh
- 2 **Ayağun öpmege nevbet mi düşer rindâne**
Şahn-ı meyhâne de oldıkça hürâmende kadeh
- 3 **Ref^c olur âyine-i dilde olan zulmet-i gam**
Meh gibi böyle tülû^c eylese her kande kadeh
- 4 **Büs idüb leblerüni hâtırın alurlar ele**
Vechi vardur dir isem kevkeb-i ferhunde kadeh
- 5 **Benü şimden geru saki-i gam u hün-ı ciger**
Olsun Āgâh saña bâkı vü pâyende kadeh

HÂ

-30-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Revâdur olsa dile ârzü-yı vuşlat-ı telh
Ġam ülfetüm ki olur baña câm-ı 'işret-i telh
- 2 Bu bezm-gehde o zehr-âba nûş-ı 'işyânum
Ki düşse'aksim olur âb-ı baħr-ı rahmet-i telh
- 3 Devâ-yı derdüme saf'ı itme ey Mesîh nefes
Meşâmm-ı cânı ider gelse bûy-ı şihhat-ı telh
- 4 Yeter yeter baña pend itme zâhid aña olur
Saña şarâb gibi baña da naşihhat-ı telh
- 5 Metâ'-ı cânı dirîğ itme yârdan Āgâh
Hazer ki gâyet olur şerbet-i nedâmet-i telh

DAL

-31-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

.-- /.-- /.--

- 1 Ğam-ı şām u seherden dād u feryād
Du'â-yı bî-eşerden dād u feryād
- 2 Nesün gördük sitemden gayri yārūñ
O naħl-i bî-şemerden dād u feryād
- 3 Ĥumārūn def'î mümkün terk-i meyle
Sebebsüz derd-i serden dād u feryād
- 4 O şūħa giçmez oldı gevher-i eşk
Siyeh-rū sîm-i zerden dād u feryād
- 5 Ĥased nâ-dānlarūñ zevkine Āgāh
Baña cevri-hünerden dād u feryād

-32-

Mefâ'ilün Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Kemâl-i hüsn ile ol şüh-ı nâzenîne hâsed
Ki'îşmet eyleye pâkî-i dâmenîne hâsed
- 2 Göreydi dest-i nigârün bari gülşende
İderdi dâmen-i gülçîn o âsitîne hâsed
- 3 Göñülde var yine bir tâze dâğ-ı hâsret kim
Nümâyişîne ider lâle reşk u sîne hâsed
- 4 Fütâdelük baña nisbetle buldı mifrâcun
Ki ragbetiyle ider âsümân zemîne hâsed
- 5 Hâsed hâsedine Âgâh yok hâsed diyecek
Bu'âlemün nesi vardır'aceb nesüne hâsed

-33-

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

- . /-.- /.- /-.-

- 1 Meşşâta-ı 'arüsi cihândur şabâh-ı 'id
'İşret-fezâ-yı pîr ü civândur şabâh-ı 'id
- 2 Maḥv nazâre olsa n'ola çeşm-i kudşiyân
Pîrâye baḥş-ı ḥüsn-i bütândur şabâh-ı 'id
- 3 Pürdür şadâ-yı büseden ol deñlü güş-ı dehr
Ger şavt-ı bülbül olsa girândur şabâh-ı 'id
- 4 Her su hezâr-ı meh-veş-i ḥürî-likâ ile
Billâh reşk-i bâğ-ı cinândur şabâh-ı 'id
- 5 Āgüşı oldı küçelerin mevce-ḥîz-i ḥüsn
Kim cilve-gâh-ı lâle-ruḥândur şabâh-ı 'id
- 6 Ey rûze-dâr-ı küşe-i hicr olma teng-dil
Bezm-i vişâle müjde-resândur şabâh-ı 'id
- 7 Ol âfitâb-ı evc-i sa'âdet tulû'ına
Āgâh her taraf nigerândur şabâh-ı 'id

-34-

Mef'ülü Fā'ilatü Mefā'ilü Fā'ilün

- /-.- /-.- /-.-

- 1 Çeşmümde cüş-ı girye-i tūfāni-i ebed
Gönlümde şevk-ı bî-ser ü sāmāni-i ebed
- 2 Ey 'aşk-ı fikr-i dīde-i giryānum eyle kim
Derd ü ğam oldı sīnede zindāni-ı ebed
- 3 Sevdā-yı vaşl-ı yārdan oldı naşībimüz
Fikr-i maḥall u sırr bekirī bāni-i ebed
- 4 Mir'āt-ı ḥüsnüñ olalı ḥayret-fezā-yı 'aql
Maḥşüşdur baña heme ḥayrāni-i ebed
- 5 Rūz-ı ezelde āh ki mī'mār-ı cüz' degül
Vaz' itdi ḥāne-i dile vīrāni-i ebed
- 6 Yetmez mi dehre gelmedün Āgāh ḥaşre dek
Sermāye-i neşāt-ı peşimāni-i ebed

-35-

Fé ilātün Fé ilātün Fé ilātün Fé ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Dil-giriftār olıcağ zülf-i siyeh-fām ne kayd
Mürğ-i bî-bāl u perüm keşmekeş-i dām ne kayd
- 2 Sinn u ‘ayş u tarab u bezm harifān ey şüh
Ben ki āşüfte dimāğum heves-i kām ne kayd
- 3 Mürşid-i ehl-i harābāt yeter pîr-i muğān
Hizmet-i Berhemen u secde-i eşnām ne kayd
- 4 Dil ki cām u Cem idi oldı şikeste sākî
Baña şimden gerü fikr-i mey-i gül-fām ne kayd
- 5 Tatalum halk ile Āgāh müdāra mümkün
Ya cefā-yı felek ü miñnet-i eyyām ne kayd

Fâ'ilâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

-.-- /-.- /-.- /-.-

- 1 Hâb-ı şîrîn kând olursa şubḥ u şâm olmaz lezîz
Böyledür hep ni'met-i dünyâ müdâm olmaz lezîz
- 2 Neşve-i şahbâ mı gördük la'l-i dildâr ide gör
Tıfl-ı meşreb olma ey dil her ḥarâm olmaz lezîz
- 3 Olmasun derd-i riyâ âlûde câm-ı 'işretüñ
Zühd ile nüş-ı şarâb-ı la'l-fâm olmaz lezîz
- 4 Maḥv-ı lezzet olmak istersen var it kesb-i kemâl
Meyve-i sîb-i zenaḥdan olsa ḥam olmaz lezîz
- 5 Kânde Āgâh itse āgâz-ı tekellüm ol perî
Güft-gü-yı tütî-i şîrîn kelâm olmaz lezîz

RÂ

-37-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

-,- /-,- /-,- /-,-

- 1 Hatt-ı hübân oldı yek-ser nüşa-i bî-iftibâr
Vaz° olaldan muşhaf-ı ruhsaruñ âyetdür kenâr
- 2 Sen o şem°-i dil-firib-i kırbsun kim rüz u şeb
Tavf iderler gird-i küyuñ kudsiyân pervâne-vâr
- 3 Ben o zulmet-kış-i °işyânım ki görse sâyemi
Şermden hürşid olmaz rüz-ı maşşer âşikâr
- 4 °Andelîb-i nağme-sencün bülbül-i gülzâr vaħi
Bâgbân-ı çâr-ı faşl-ı bâğ-ı hüsnüñ çâr-yâr
- 5 Kimdür Āgâh ol harik-ı nâr u ħirmân rüz-ı haşş
Ah eger ebr-i şefâ at olmıya rahmet-nişâr

-38-

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Zerre deñlü derd bulmaq güc-ı devādan çok ne var
Sen seni işkeste göster mümiyādan çok ne var
- 2 Rāh-ı aşka sālîk isen reh-nümā yerden beter
Hem-ınān tevfiķ olursa nakş u pādan çok ne var
- 3 Çeşmümüz hāk-ı reh-i dildārı eyler ārzū
Yoksa bāzār-ı cihānda tütüyādan çok ne var
- 4 Çöp-ı huşke cān bağışlar şoĥbet-i erbāb-ı dil
Muf cizāt-ı Müsevî olsa aşādan çok ne var
- 5 Tengdür ser-pençe-i hürşide reng-i āriyet
Yoksa būs-ı destüñe ĥasret-hādan çok ne var
- 6 Göñlümüzce āşināluk görmedük bir kimseden
Vaķ bir sözdür ki dirler āşinādan çok ne var
- 7 Sen hemān Āgāh rām it şāhbāz-ı himmeti
Şayd-gāh-ı ĥüsnde şayd-ı hümādan çok ne var

---

1 (a) devādan : devrān S1

-39-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..- /..- /..- /..-

- 1 Her ciger-sühtenüñ sen gibi cânânı mı var
Ya meger her felegüñ bir meh-i tábânı mı var
- 2 Hüsñ bir gevher-i nâ-yâbdur ey sâde zamîr
Her zamân el mi virür lâ'l-i lebüñ kânı mı var
- 3 Bezl-i erbâb-ı şafâ-nî'met-i dîdâr yeter
Hâne-i âyinenüñ âbı mı var nânı mı var
- 4 Seyr-i çeşm olması mümkün mi o çâh-ı zekânüñ
Yoksa üftâdelerüñ haddi mi pâyânı mı var
- 5 Şâh-ı iklîm-i siyeh bahtum Âgâh baña
Hâle ü mâh gibi mihr-i Süleymânı mı var

-40-

Mefâ'ilün Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Dürüg-ı va^cdelige yârûñ ihtiyârı mı var
Şehîd-i gamzesi çok birinüñ mezârı mı var
- 2 Dilüñ şikâyet-i bî-gâyetünden incinme
Sözünde merdüm-i dîvânenün kararı mı var
- 3 Dir âhîre beni benzetme saña görünürüm
Kinâye söylemeden gayri baña kârı mı var
- 4 Gönül vefâda falân şüh elde bir didigüñ
Hesâb olursa meger cevrinüñ şümârı mı var
- 5 Hurüş-ı ra^cd ide âvâz-ı ^candelîb şanur
Nev-âşinâsı bu bâguñ güli mi hârı mı var
- 6 İştmedük mi hünerden şikâyetüñ selefüñ
O itibârsuzun şimdi itibârı mı var
- 7 Gamüñ kabâhatidür ^cözrümüz giçer Âgâh
Şikeste tevbemüzün bizden inkisârı mı var

---

7 (a) giçer : geçer İÜ1

-41-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Egerçi şem'üñi pervâne hâne hâne arar
Bileydi şem' de anı ne yane yane arar
- 2 Olur mı dergeh-i her meh-veş-i cebîn-fersâ
Leb-i niyâza sezâ-büse âsitâne arar
- 3 Hazer ki âh u figânuñ gönül zamâni degül
O şüh-ı 'âşıkâ cevri itmege bahâne arar
- 4 O deñlü mürğ-i dil-ülfet güzîn-i vahşet kim
Derün-ı beyza-i 'ankâda âşiyâne arar
- 5 Vişal-i âteş ü hicr âteş üzre âteşdür
Diyâr-ı 'aşkda hep derd var dîvâne arar
- 6 Harâm-ı kilik-i şabâ cünbüşe muharrik yok
Kümeyt-i hâmemüz Âgâh tâziyâne arar

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..- /..- /..- /..-

- 1 Yâr hâl-i dil-i nâlânı ne bilsün nicedür
Çekmeyen miñnet-i hicrânı ne bilsün nicedür
- 2 Gonce-veş anlamıyan zevkünü âşüfteligün
Hâlet-i çâk-ı girîbânı ne bilsün nicedür
- 3 Cevr idüb lütf-ı kıyâs itdüğü çokdur bilürüz
O perî'âdet-i insânı ne bilsün nicedür
- 4 Bâğ-ı hüsnünde gönül mürğ-i nev-âmühtedür
Reviş-i nâle vü efgânı ne bilsün nicedür
- 5 Bî-haber kendi ser-i zülf-i perîşânundan
Hâl-i Âgâh-ı perîşânı ne bilsün nicedür

-43-

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- /-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Cām-ı şarāb u hūn-ı ciger meşrebümcedür
Hōş meşrebüm şafā vü keder meşrebümcedür
- 2 Vaḥşiye hōş-nümā reviş-i vaḥşiyanedür
Benden o şūḥ iderse ḥazer meşrebümcedür
- 3 Giçmem neşāt-ı feyz-i bināgūş-ı yārdan
Evkâtlarda vaqt-ı seher meşrebümcedür
- 4 Lâyık degül veda^c ile āzād-ı dōstān
Mānend-i nāme gizli sefer-meşrebümcedür
- 5 Āgāh tūtiyü sūḥan-ı āb-dārı gör
Ol nev-zuhūr āfet eger meşrebümcedür

---

4 (a) āzād-ı dōstān : zār-ı dōstān S1 : āzār-ı dōstān İÜ1

4 (b) gizli : gizlū S1

-44-

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fâ'ülün

-- /-- /-- /--

- 1 Cân atma o iklîme ki cânânesi çokdur
Pür-fitnedür ol şehri ki meyhânesi çokdur
- 2 'Aqlını begenmişleredür cezbesi yoksa
Küyunda belâhet-zede divânesi çokdur
- 3 Tâbende ruhun sille-i hür bâl u per eyler
Haclet çeker ol şem' ki pervânesi çokdur
- 4 Muhtâclaruñ birine ihsânı mı vardur
Bahruñ tutalum gevher-i yekdânesi çokdur
- 5 Yetmez mi gîdâ noktası eş'arumuñ Âgâh
Gam-gîn degülüm mürğ-i diluñ dânesi çokdur

-45-

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 **Girye-i telh şurāhi dil-i pür-cüş iledür**
Hande-i dil-keş-i sāgar leb-i hāmüş iledür
- 2 **Şām-ı hicrüm n'ola ey mäh-ı münevver kıalsun**
Şöhret-i zülf-i siyeh şubh-ı bināgüş iledür
- 3 **Gelse zāhid n'ola meyhāneye 'ammāme ile**
Cām-ı hālîdür anuñ ragbeti ser-püş iledür
- 4 **Sühan-ı ğayr baña kendi sözümden yegdür**
Lezzet-i şîr dehanıyle degül güş iledür
- 5 **Cüy-bār-ı dil-i Āgāh degül cāy-ı şināh**
Cilve-i mevc-i sühan-ı vüs'at-ı āgüş iledür

-46-

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

-. /-.- /.-. /-.-

- 1 Ol gül ki hüsn-i hāline aġyārı söyledür
Vaşşāfi 'andelibi kumuş hārı söyledür
- 2 Cān baḡş-ı la'l-i şüh-ı tekellüm o deflü kim
Söz söyledince şüret-i dīvārı söyledür
- 3 Emrāz-ı 'aşkı 'illet-i sārı kıyās ider
Yoksa tabībimiz dil-i bī-mārı söyledür
- 4 Minnet-keş-i şu'ūr degül 'aşk-ı şabr-ı sūz
Manşūrı penbe gibi atar dārı söyledür
- 5 Güftārı gūş-ı raḡne-i dīvāre tır olur
Ol şüh ise rakīb-i bed-etvārı söyledür
- 6 Āgāh gonce gibi hezārı hamūş ider
Gāhı ki kilik-i nādire güftārı söyledür

-47-

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Bakma ol gülşene kim dest-i şabā gül-çindür
Sili-i bād ile ruhsār-ı gülī rengindür
- 2 Dide-i āyineden hüsüne taḥsīn ister
Nazenünüm o kadar işve-ger u ḥöd-bindür
- 3 Telḥ-gam-ı ebed itse n'ola Ferhād gamı
Duḥter-i rez dahı öz başuna bir Şirindür
- 4 Oldı bir hemzede cem'iyet-i yārān-ı şafā
Felek-i ṭālī'imiz ḥayf ki bi-pervindür
- 5 İtdi bir aşrda Āgāh temennā-yı neşāt
Ki dil-i merdüm-i dīvāne bile gam-gindür

-48-

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Şerer pervâne âh-ı şu'le sūzumden habersūzdür
Kıyās eyler ki berķ-i âteş-i ğayret eşersūzdür
- 2 Sevād-ı merdüm-i çeşm-i perī rüyā ne nāz eyler
Egerçi sürme-veş cānā şeb-i 'āşık sehersūzdür
- 3 Niçün gāhī hayālūñ itse de teşrif eglenmez
Harāb-ābād dil-i virānedür ammā haţarsuzdur
- 4 Sipihrüñ bir degül mi derd ü şāf u pūhte vü hāmı
Bu sākīden hemān terk-i temennā derd-i sersūzdür
- 5 Nihāl-i hāme-i Āgāhdan ğayri bu gülşende
Eger naħl-i tecelli olsa huşk olduk da bersūzdür

---

2 (a) çeşm : çeşmüm S1

4 (b) derd : derdde S1

-49-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- / -.-

- 1 Tire rüz iden beni nâzile bir meh-pâredür
Tabîşi dâ'im o mihrûñ hâne-i agyâredür
- 2 Hiç dil-hâh üzre olmaz cünbüş ü ârâmumuz
Kâr-ı fermâ-yı felek ger şâbit ü seyyâredür
- 3 Ğaflet-i tıflânemüz gittikçe efzûn olmada
Raş'e-i pîri şanursun cünbüş-i gehvâredür
- 4 Zinhâr ülfet-nümâ lütfiyle her sîmîn-tenün
Çok da naqd-ı vaşluna atılma ey dil-pâredür
- 5 Şu'le-âşâm-ı ğam oldum hicr-i la'î-i yârdan
Her bün-i mü peykerümde âteşin fevvâredür
- 6 Kimseden hem-vâre vaz^c Āgâh görmez rüy-türüş
Cebhe-i pür-çîn-i sühân çöp-i nâ-hem-vâredür

---

4 (b) Çok da naqd-ı vaşluna ey dil atılma pâredür S2, İÜ1

5 (b) âteşin fevvâredür : âteş-i fevvâredür İÜ1

6 (a) hem-vâre vaz^c : hem-vâr-ı vaz^c S2

6 (b) çöp : çöb S2, İÜ1

Mef'ulü Fâ'ilâtü Mef'ülü Fâ'ilün

-. /-.- /.-.- /-.-

- 1 Hîç şorma mübtelâlaruñ aḥvâli bellüdü
Sen bî-vefâya dil virenüñ ḥâli bellüdü
- 2 Gördüm kitâb-ı ḥüsnüni tâ âhirine dek
Mazmün-ı ser-güzeşt-i ḥaṭ u ḥâli bellüdü
- 3 Dağundan aña ehl-i dilün ḥasb-ı ḥâlünü
Remmâl-ı ʿaşk kuruşınıñ fâli bellüdü
- 4 Mümtâz ider mülâyemet-i tab'--ı âdemi
Hindün ne deñlü sâde ise şâli bellüdü
- 5 Mir'ât-ı şerr u ḥayr-nümâdur zamânemüz
Dikkat olunsa herkesüñ aḥvâli bellüdü
- 6 Çarḥuñ sayılmaduk nesi kaldı ḥesâbda
Bir rüz-nâmedür ki meh ü sâli bellüdü
- 7 ʿAşrunda Bâyezîd ise korlar mı ḥâlüne
Âgâh şehr-i Âmidüñ etfâli bellüdü

---

2 (a) gördüm : gördüm S2, İÜ1

5 (a) şerr S1'de yoktur.

4. ve 5. beyitler yer değiştirmiş. S2, İÜ1

7 (b) bellüdü : bellidür S2

-51-

Fe^ʕilātün Fe^ʕilātün Fe^ʕilātün Fe^ʕilün

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Dil ḥayālũnde hayalũñ dil-i bĩ-tābdadur
Gāh mey ŧiŧede gāh ŧiŧe mey-i nābdadur
- 2 Çekülür nāzı meger ol meh-i çār ebrũnuñ
Hũsninũñ arkası ŧimdi iki mihrābdadur
- 3 Oldı ũmmĩdlerũñ ḥāŧılı ser-gerdānlık
ŧanki naḥl-i emelũñ riŧesi girdābdadur
- 4 Yine ğafletle dil-i pür-heves olur teskin
Tıfluñ āsāyiŧi var ise eger ḥābdadur
- 5 Çarḥuñ evzā ğalaḥ-ı baḥŧını seyr it Āĝāh
Bizi bir ŧem^ʕ ile yād itse de meh-tābdadur

---

1 (b) ğāh : ğeh S2, İÜ1

4 (a) ğafletle : ğaflete S1

4 (b) eger : meger İÜ1

-52-

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

-. /-.- /.-. /-.-

- 1 Cem'iyet-i şafā dil-i gam-perverümedür
Rühn hezār şu'le-i Tūr ahkerümedür
- 2 Ferhādı küh-ı derdde çok görmişem hele
Mecnün dahı hayāl gibi hâtırumdadur
- 3 Būs-ı 'izār-ı şahid-i maqşüd dā'imā
Āgūş-ı cünbüş-i leb-i hâhiş-kerümedür
- 4 Memnün-ı gerd-i bâliş-i hürşid olur muyum
Dest-i heves müdām ki zîr-i serümedür
- 5 Nām-ı Kerem zamānede her kimde var ise
Āgāh cümle ehl-i riyā defterümedür

-53-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Egerçi dil virecek dil-rübâ budur ki budur
Dirîg düşmen-i mihr-i vefâ budur ki budur
- 2 O meh de'âşıka cevır itmeden usanmışdur
Senüñ de çekdügün ey dil cefâ budur ki budur
- 3 Çıkar tegâful-i dil-dâr gibi bi-gâne
Kimi ki şimdi dirüz âşinâ budur ki budur
- 4 İderse nîm-nigâh biñ 'itâbdan soñra
Şanur ki var ise lûtf u 'atâ budur ki budur
- 5 Firîb-hurde-i tezvîri olmazuz Āgâh
Biz 'adâvet-i ehl-i riyâ budur ki budur

---

2 (a) çekdügün ey dil : ey dil çekdügün İÜ1

4 (a) nigâh : nıgeh S2, İÜ1

4 (b) lûtf u 'atâ : lûtf-ı 'atâ S1, İÜ1

5 (b) biz : bize S1

Fé'ilâtün Fé'ilâtün Fé'ilâtün Fé'ilün

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Yâr ile seyr-i çemen-zâr idecek günlerdür
Reşkden bülbüli bî-mâr idecek günlerdür
- 2 Şohbet-i halk dil-i rûşeni târik eyler
Der-i âyine-i dîvâr idecek günlerdür
- 3 Birbirine katalum rûz şebi gayret idüb
Rûzgâr itdi dumûr-kâr idecek günlerdür
- 4 Giçmede hayf ki ta'îl ile eyyâm-ı bahâr
Sebak-i işreti tekrâr idecek günlerdür
- 5 Oldılar sihr-i nigâr ehl-i sühân hep Âgâh
Kalemi mu'cize güftâr idecek günlerdür

---

2. ile 3. beyitler yer değiştirmiştir.

3 (a) rûz şebi : rûz-ı şeb S1

5 (a) hep : heb S2, İÜ1

-55-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Egerçi dōst yanunda gedāluğum vardur
Zamāne reşk idecek pādişāluğum vardur
- 2 Henüz sāde midür kine-cū mıdur bilmem
Ki nāze aşkum u nev-mübtelāluğum vardur
- 3 Helāk-ı ğamze-i nā-mihrbānum ey şūh
Terehḥüm eyle ki ğāyet fenāluğum vardur
- 4 Halāş mümkün idi zūlf-i yārdan amma
Esīr-i dāmum u bī-dest u pāluğum vardur
- 5 Baña delīl-i vefā ğālibā bu besdür kim
Kādūmden ğam ile āşināluğum vardur
- 6 İşitdüm ol şanemün lūḫfi bī-vefālaradur
Benüm de sāḫte bir bī-vefāluğum vardur
- 7 Bu nev-bahārda ḫayretde kalmışum Āġāh
Ne bülbülem ne nesīm-i şabāluğum vardur

-56-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Göñül ki nükhet-i gîsû-yı yâr ile pürdür
O goncedür ki nesîm-i bahâr ile pürdür
- 2 Çemende hâhiş-i gül bülbülâne erzâkı
Ben ü o deşt-i maḥabbet ki ḥâr ile pürdür
- 3 Müyesser olsa da dil-ḥâhum üzere câm-ı neşât
Mişâl-i çeşm-i bütân hep humâr ile pürdür
- 4 Kâfâda her birinün bir seg olmuş âmâde
Bu şayd ki ṭatalum kim şikâr ile pürdür
- 5 Tecelli itse de ol meh ne fâ'ide Āgâh
Ki şimdi âyine-i dil gubâr ile pürdür

-57-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Huzûr-ı yârdâyüz kı̇l ü kâlümüz hoşdur
Zamâne hâlümüze kırsa hâlümüz hoşdur
- 2 Alur vebâlümüzi naqd-ı zühd ile zâhid
Bu bî'a-gâhda benzer vebâlümüz hoşdur
- 3 Hayâl-i yâr ile nâzik hayâl söylenürüz
Miyân-ı ehl-i sühanda hayâlümüz hoşdur
- 4 Çemende bülbüli ey gül-^sizâr neylersün
Bizüm de tütî-i şîrîn mekâlümüz hoşdur
- 5 Kad-ı hamîdemüz Āgâh ceng-i^cişretdür
Neşâtta meh-i^cidüz helâlümüz hoşdur

-58-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-. /..-- /.-.- /..-

- 1 Hâriş-i devlet eger evc-i şâha düşmişdür
Yakîn ki hüsni-rizâsıyla câha düşmişdür
- 2 Şafâsı oldu füzün hatt-ı sebzeden yârüñ
Bahârüñ âb u havâsı o mâha düşmişdür
- 3 Senüñ de ey dil işüñ rast gelmeden kaldı
Ki kâr-ber-i şanem gec nigâha düşmişdür
- 4 Hayât eşk-i nedâmetle giçdi şemc gibi
Düşen bu meclise güyâ günâha düşmişdür
- 5 Müdâm mey-kededür zikr ü fikri Āgâhuñ
Egerçi sübhâ gibi hân-kâha düşmişdür

Mef'ülü Fā'ilatü Mefā'ülü Fā'ilün

--. /-.- /.-. /-.-

- 1 Ağyār ile ol āfet-i cān gitmek üzredür
Dilden hayāl gibi nihān gitmek üzredür
- 2 Bir gönce kalmış mı idi bisāt-ı çemende hayf
Mānend-i şeb-nem ol da hemān gitmek üzredür
- 3 Hātırda ārzū-yı vedā' oldı sūhte
Ol deñlü yār-i germ-i 'inān gitmek üzredür
- 4 Yār-ı girişme beste vü āmāde naqd-ı nāz
Tevfīk ögünce medh-künān gitmek üzredür
- 5 Kābil mi men'-i dīde-i' uşşākı giryeden
Durmaz müdām-ı āb-ı revān gitmek üzredür
- 6 Āgāh şekve itme ki giçdi zamān-ı vaşl
Elbette 'ālem-i güzerān gitmek üzredür

---

1 (a) ol : o S2

4 (b) Tevfīk ögünce yāhūd germ-i 'inān gitmek üzredür S1

5. beyt S1'de yoktur.

6 (b) elbette : elbetde S1

-60-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Dil ki ol nā-mihr-bāndan ülfet ümmîdüdedür
Pertev-i meh-tābdan germiyyet ümmîdüdedür
- 2 Pā-yı yāre şanma^c aşık bî-sebeb üftādedür
Mîhrden mānend-i şeb-nem rif^cat ümmîdüdedür
- 3 Nice āsāyiş bulur ol derd-mend-i^c aşk kim
Çeşm-i bî-mār-ı bütāndan şihhat ümmîdüdedür
- 4 Lāf-i cānān var iken cām-ı mey-i nāb isteyen
Sāgar-ı büt-hāleden keyfiyyet ümmîdüdedür
- 5 Nā'il-i esrār-ı ğayb olsa n'ola Āgāh-veş
Ol ki rûh-ı nā'iliden himmet ümmîdüdedür

---

1 (a) ki S1'de yoktur.

1 (b) tābdan : tābından S1

4 (a) cām-ı mey : lāf-i mey İÜ1

-61-

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

-- /-.- /.-. /-.-

- 1 Bezmümde yār u sākī vü şahbā yerüdedür
Keyfiyyet-i müdāmımız a'lā yerüdedür
- 2 Ancağ miyāni gibi vefādur bulunmayan
Esbāb-ı hüsn yoksa ser-ā-pā yerüdedür
- 3 Yağdın cihānı āteş-i hüsnünle ey perī
Hakkında her ne söylese a'dā yerüdedür
- 4 Şad-nev-bahār giçdi vü sad-lāle oldı çāk
Dilde henüz dāğ-ı temennā yerüdedür
- 5 Āgāh bād-ı āhıñı taħrīkden şağın
Depretme ol dü-zülf-i semen-sā yerüdedür

-62-

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fâ'ülün

-- /.- /.- /.-

- 1 Bu nâz ile şad-mahşer-i pür-şür-ı kemenddür
Turdukça belâ-yı dil-i mehcür kemenddür
- 2 Şimşâd-ı kad u yâsemen endâm-ı şeker-leb
Bu şeş-cihet hüsne ma' mür kemenddür
- 3 Yağma-ger-i dîn ü dil-i şad-ârif-i kâmil
Âteş-i figen hârmen-i Mansür kemenddür
- 4 Hüsniyle ider tâfte ser-i pençe-i mihri
Bu bâzû-yı merd-efgen-i pür-zür kemenddür
- 5 Ser-meşk perişâni-i Âgâh dil-efgâr
El-kışsa bu evşâf ile mezkûr kemenddür

-63-

Mefâ'ilün Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün

.-. /..- /.- /..-

- 1 Benüm ki kûy-ı muġān cāy-ı dil-niŝinümdür
Elümde sâġar-ı mey şüh-ı meh cebinümdür
- 2 Bihişt-i teşne-i leb āb-ı kevşer-i eşküm
Caġim-i sūhte-i āh āteŝinümdür
- 3 Zemīn-i bezm-i kanā'atde dāne baş olalı
Bahār-ı devlet ü iġbāl hūŝe-ĉinümdür
- 4 Cihāna cūy-ı terennüm o naġme- perdāzum
Ki mevc-i ħande-i gül-ĉin āstīnümdür
- 5 'Aceb mi mu'cize dīrlerse ŝi'rūmi Āġāh
Felekde māh nev-eṅgüŝt-i āferinümdür

-64-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Lebûñ ki tarz-ı sühanda cevâbı şîrîndür
Ne gülşenüñ kül ider kim gül-âbı şîrîndür
- 2 Nihân olur şekeristâna merdüm-i çeşmi
Bahâr-ı hüsnüñ ol deñlü hâbı şîrîndür
- 3 Bu bezmde nice def' eylesün gamın 'âşık
Ki 'ayş-ı meclis-i telh u şarâbı şîrîndür
- 4 Helâk-ı gamzesiyüm bir büt-i cefâ-kışüñ
Ki cân kadar baña zehr-i 'itâbı şîrîndür
- 5 Revâcı nazmımızuñ bir qarâredür Āgâh
Müdâm çeşme-i hayvânuñ abı şîrîndür

---

1 (a) tarz-ı sühanda : şorar sühanda S2, İÜ1

1 (b) gül-âbı : cevâbı İÜ1

-65-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 O şūhdan sūhan-ı āşinā ne mümkündür
Dehān-ı gonceden āhır şadā ne mümkündür
- 2 O nāz ki sende bu baht-ı siyeh ki var bende
Huşūl-ı kām-ı dil-i mübtelā ne mümkündür
- 3 Olur mı mürğ-i dil āzād dām-ı zülfünden
Ham-ı kemend-i kazādan rehā ne mümkündür
- 4 Giçen serir-i kanā'atde nā-murādāne
Felekden ārzū-yı müdde'ā ne mümkündür
- 5 O goncenün ki tebessüm gehi benüm Āgāh
Güşādum ne dem-i bād-ı şabā ne mümkündür

-66-

Fē'ilātün Fē'ilātün Fē'ilātün Fē'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Baña bî-gāneligi gāyet ʿişmetdendür
Böyle inkār-ı maḥabbet de maḥabbetdendür
- 2 Gül-i hürşidde yokdur bu letāfet bilse
ʿAcaba vird-i ruḥuñ gülşen-i cennetdendür
- 3 Gāh maḥbūb-perest olmada gāh bāde-perest
Dil-i dīvāneyi bilmem ki ne milletdendür
- 4 Ruḥ-ı pür-cāzibe ki pertev-i meydür qalmış
Yoksa efrūhte germiyyet-i ülfetdendür
- 5 Sūz-i nāk olduğu Āgāh ser-ā-pā sūḥanum
Yārdan dilde olan āteş-i ḥasretdendür

-67-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Göñülden âh-ı pey-â-pey keder  alâmetidür
Bu tünd-i yâdına bir haber  alâmetidür
- 2 Nühüftedür leb-i pür- andesünde meyve-i vaşl
Şükûfe nahl-ı ümîde şemer  alâmetidür
- 3 Kilîd-i şub -ı sa adet figân-ı  aşıkdur
Ki âh ü nâle-i bülbül seçer  alâmetidür
- 4 Degül mi cezbe-i b -dâre-i Z ley adan
Ki h b-ı r hat-ı Y suf sefer  alâmetidür
- 5 Bizüm de girye-i b -ihtiy rımız Ăg h
Niş ne-i gam u s z-i ciger  alâmetidür

-68-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

/..- /..- /..- /..-

- 1 Güşāde olmadı ol goncenün melāli nedür
Hāzān mıyuz o gülün bizden infi'āli nedür
- 2 Nigāhdan müteellim niyāzdan bī-zār
O şūha 'arz-ı merām itmenün melāli nedür
- 3 Tamām-ı 'ömr humār-ı firākile giçdi
Bilinmedi dağı keyfiyyet-i vişāli nedür
- 4 Helāline felegün itme ser-fürü ey dil
O āfitāb yanunda mehün kemāli nedür
- 5 Ne nağmeyüz bu tarab-hānede ne tanbūruz
Zamānenün bize Āgāh gūşmāli nedür

Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün

.— /.— /.— /.—

- 1 Egerçi şöbet-i hōş-meşrebān hep dāfi^c-i ğamdur
Hōş olsun vaḳti kim pīr-i muġān bābā-yi^c ālemdür
- 2 Dil-i mecrūhuñı gösterme hikmet nā-şināsāne
Bu Eflātūnlaruñ merhemleri merhem degül semmdür
- 3 Bedevīnūñ müsemmā zāhir olmaz ismden ey dil
Ḳıyās itme her İbrāhīm İbrāhīm Edhemdür
- 4 Hele ben yāri gördüm hāhişüm üzre sūrūrum var
Raḳībi gör ḥasedden sūri düşmüş sūri mātemdür
- 5 Bu ḥaste-ġāhda ebrū-yı bī-çin görmedüm Āġāh
Olursa kūşe-i mihrāb ider ya ḳāmet-i ḥamdur

---

1 (a) hep : heb S2, İÜ1

5 (b) mihrāb ider : mihrābdur S1, İÜ

5 (b) ya ḳāmet : ya ḳıyāmet S1

-70-

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün
 .— /.— /.— /.—

- 1 Kabā-yı mā'i içre şanmanız ol āfet-i cāndur
 Sipih-r-i tāli'ümden kevkeb-i bahtum dıraḥşāndur
- 2 Ya bir āyine-i 'ālem-nümādur cism-i pākī kim
 Şāfādan peykerinde şūret-i gerdün nümāyandur
- 3 Gören dir rü-yı āteş tābını mā'i libās içre
 Nümāyān ma' den-i firūzeden la'l-i Bedaḥşāndur
- 4 O naḥl-ı nāz-ı perver var iken gülzār-ı 'ālemde
 Bilürler ehl-i dil mevzūnlık adı serde pinhāndur
- 5 Hirās itse n'ola ol şūḥ-ı ezrāk-pūşden Āgāh
 Bilür bir fitnedür kim şūret-i Hakkdan nümāyāndur

-71-

Mefā'ilün Fe'ilatün Mefā'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Bize müşāhede-i yār gayri yüzdendür
Dile ta'alluḡ-ı gülzār gayri yüzdendür
- 2 Bu bi'a-gāhda Yūsuf-perest şanma bizi
Bu güne germi-i bāzār gayri yüzdendür
- 3 O şūḡ āyine gibi bizümle yek-rüdur
Ḳafāda itdügi inkār gayri yüzdendür
- 4 Ne āfitāb u ne māh u ne şābit u seyyār
Felek yüzünde bu envār gayri yüzdendür
- 5 İki yüzün okuduḡ şif-r-i defterin Āgāh
Velī bu rütbede güftār gayri yüzdendür

-72-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

.— /.— /.— /.—

- 1 Ne Yūsufsun Züleyhâ pişe-i bi-tâkatün kimdür
Peyem-ber-zâde-i hûbisin ammâ ümmetün kimdür
- 2 Hele ben zehr-i nüş-ı hasret oldum ihtiyârumla
Senün ey cām-ı Cem minnet-keş-i keyfiyyetün kimdür
- 3 Kimünle vahşet-âlüd-ı gazabsın mübtelâlardan
Nigâh-ı lütf ile gül-çîn-i bâğ-ı ragbetün kimdür
- 4 Ben idüm bir zamân şâm-ı gamunda şem^c-veş-i süzân
^cAceb şimdi çerâğ-efrüz-ı bezm-i ülfetün kimdür
- 5 Bu gün gâyet perişân-hâtır u âşüftesün Āgâh
Yine gâret-ger-i kâlâ-yı şabr u tâkatün kimdür

---

4 (a) şem : şam S2, İÜ1

5 (b) gâret : gâyet S1

-73-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-. /..- /.-. /..-

- 1 Ğam-ı firâķ-ı ümmîd vişâlden yegdür
Ĥumâr-ı nakd mey-i ihtimâlden yegdür
- 2 Şikâr-gâh-ı maĥabbetde çeşmi-i Leyliye
Dil-i remîde-i Mecnûn ġazâlden yegdür
- 3 Ĥazîn terâne-i bülbül yanunda^c uşşâķuñ
Nevâ-yı tûti-i şîrîn maķâlden yegdür
- 4 Ğüşâde-ķab^f u perişân-reviş gerek dilber
Ki meşrebümde benüm zülf-i ĥâlden yegdür
- 5 Hezâr mertebe Āġâh pâ-yı işkeste
Yanumda cünbüş-i dest-i su'âlden yegdür

-74-

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fâ'ülün

--. /.-. /.-. /.-

- 1 Dil hastelerin birine hem derd degüldür
Derdi o perinün çekilür derd degüldür
- 2 Mânende-i zâr atmasını ortaya çok da
Bâzî-i maḥabbet anu gel nerd degüldür
- 3 Bilmem bizi gözine şoḡar ḡâr idecek çarḡ
Ehl-i hünerün biñde biri verd degüldür
- 4 Taḡvâ mı ver'a mı ḡayanur zûrına zâhid
Zinhâr ki rez-i duḡteri nâ-merd degüldür
- 5 Rengîn sūḡanum berg-i ḡazân dîde görünmez
Âyîne-i inşâf eger zerd degüldür
- 6 Âḡâḡ-veḡ-i âzâdeligün ḡadrini bilmez
‘Âlemde o kim ḡâ’ile pür-verd degüldür

-75-

Mefā^c ilün Mefā^c ilün Mefā^c ilün Mefā^c ilün
 .— /.— /.— /.—

- 1 Dehānuñ ğonce-veş pür-ħande ħandānlık ne ğunçündür
 Ğönüller ħast-gār-ı fitne fettānlık ne ğunçündür
- 2 Ĥayāl-i yārdan ħalmazsın ey ğam bī-vefālıkda
 Eger yaranmazsın söyle yārānlık ne ğunçündür
- 3 Ne bir dāğuñ fetīlisin ne bir bezmüñ ziyā-baħşı
 Daħı ey şem^c-i bezm-ārā fūrüzānlık ne ğunçündür
- 4 Girībān-çāk gelmiş ol perī seyr-i ğulistāna
 Libās-ı rengden ey ğonce^curbānlık ne ğunçündür
- 5 Müşevveş-ħātır-ı Āĝāh ü zūlf-i yār-ı āşüfte
 Perīşān olmıyam dirsen perīşānlık ne ğunçündür

---

1 (b) ħast-gār-ı fitne : ħayf işkār fitne S1

3 (a) bezmüñ : şem^cüñ S1

-76-

Mef'ülü Fā'ilatü Mefā'ilü Fā'ilün

--. /-.-. /-.-. /-.-

- 1 Ağyār-ı şıkletin çekemem 'ādetüm budur
Pür-dūd-ı hāneye giremem āfetüm budur
- 2 Tesbīhüm ehl-i şavma'adan yüz çevirmedür
Ālüde-i riyā degülüm tã'atüm budur
- 3 Ey sāye-i hümā senüñ olsun sa'ādetüñ
İncitme düşme başuma giç rāhatum budur
- 4 Kilk-i sühan-tırāz ile düşmedi ülfetüm
Şirīn kelām-ı şüh sehi kāmētüm budur
- 5 Āgāh cümle hācetüm ammā ki şorsa yār
Taşrīh idüb berīn diyemem hācetüm budur

---

4 (a) düşmedi : dürüşmedi S2, İÜ1

-77-

Mefâ'ilün Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Hemîşe tâ ki gönül dâğ-dâr-ı hasretdür
Dü-çeşm-i eşk-feşân cûy-bâr-ı hasretdür
- 2 ' İzâr-ı yârda seyr eyle hatt-ı müşğinin
Ki cûş-ı sebze vü evvel bahâr-ı hasretdür
- 3 Ne mümkün ey yüzi gül seyr-i büstân sensüz
Ki sâye-i müje çeşmümde hâr-ı hasretdür
- 4 Meger ki nî met-i vaşl ola çâre ger yoksa
Gönül kıyâmete dek şerm-sâr-ı hasretdür
- 5 Miyân-ı ehl-i maḥabbetde ḥâmeden Āgâh
Bu şîr-i derd-fezâ yâdigâr-ı hasretdür

---

3 (a) büstân : gülîstân S2, İÜ1

1 (a) hep : heb S2, İÜ1

1 (a) leb yoktur. S2, İÜ1

-78-

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'il Fā'ilün

-- /-.- /.-. /-.-

- 1 Nakd-ı hayāt hep leb-i cānāne hıarc ider
Hāk-ı vücūd sāgar u peymāne hıarc ider
- 2 Her naḥl-i tāze kim dil-i şad-çāke nāz ider
Şimşād hōş harām ise de şāne hıarc ider
- 3 'Ākıl bu kār-hāne kumāşını neylesün
Zencir-bāf-ı zer-keşi dīvāne hıarc ider
- 4 Her kaṭre sīm-i eşk ki dildāre giçmedi
Nā-çār elemde sübha-ı şad-dāne hıarc ider
- 5 Bir dil ki rüşen olmıya Āgāh 'aşk ile
Kandil-i āfitāb-ı ise put-hāne hıarc ider

-79-

Mef'ülü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

-- /-.- /.-. /-.-

- 1 Dil mübtelâ-yı mâh-liqâlar degül midür
Dehri harâb iden bu belâlar degül midür
- 2 Bâlâ-yı câne pîrehen-i cismi çâk iden
Ser-tâ-kağem bu teng-i kabâlar degül midür
- 3 Ağyâre hem-dem olduđuñ ey mâh duymuşuz
Şimdi bize bu tâze edâlar degül midür
- 4 Vakt-ı vedâ'-ı yâri serâsime eyleyen
Uşşâk-ı bî-nevâli du'âlar degül midür
- 5 Âgâh gibi tâze zebân çâkerüñ ola
Sen söyle müsteħak-ı' a'âlar degül midür

-80-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 °İzâr-ı yâre haţ-ı müşg-bârı gelmişdür
Ya ceşş-i fitneden evvel gubârı gelmişdür
- 2 Henüz ruḥşat-ı nâz u tegâfûl olmuşdur
Henüz mevsim-i bûs u kenârı gelmişdür
- 3 Piyâle elde gerek sâkiyâ ki gülşende
Zamân-ı °ayş u tarab rûzgârı gelmişdür
- 4 Figân-ı bûlbûl-i âşüfte-i ganîmet bil
Bu bâğa sen gibi ey gül hezârı gelmişdür
- 5 Revâ mı itmiye pervâz-ı şâhbâz-ı nazar
Ki şayd-gâh-ı ümîdüñ şikârı gelmişdür

-81-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Diyâr-ı hüsnde resm-i vefâ mı kalmışdur
°Alâka eyleyecek dil-rübâ mı kalmışdur
- 2 Göz açdırur mı dil-i nâ-tüvâna gerd-i melâl
Kederden âyinemizde şafa mı kalmışdur
- 3 Zamâne itse de naḥl-i ümîdi bār-âver
Gönülde ḥâhiş-i neşv ü nemâ mı kalmışdur
- 4 Bakılsa el kiridir reng ü bûy-ı °âriyeti
Sezâ-yı dest-i tefâhür ḥinâ mı kalmışdur
- 5 Ne sūd-ı ḥulḳ ile şîrîn kelâmlık Âgâh
Şükürle ḥazm olacak âşinâ mı kalmışdur

-82-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Esirdir gönül âzâd olursa her ne kadar
Elemden ayrılamaz şâd olursa her ne kadar
- 2 O gül-ruh olmayacak bâde eşk-i hasretdür
Piyâle çeşm-i perî-zâd olursa her ne kadar
- 3 Bulunmaz ehl-i hüner kevkebinde tâlî'î sa'âd
'Arūs-ı zühreye dāmâd olursa her ne kadar
- 4 Güşâde olmaz o gül-gonce âh-ı 'âşık ile
Nesîmde bile imdâd olursa her ne kadar
- 5 Nezâket-i kadûn Âgâh idemez tahtîr
Benân-ı hâme-i Bihzâd olursa her ne kadar

-83-

Mefâ' ilün Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Devâm vaşlına yarûñ ricâyâ söz mi giçer
Cefâ-yı nâz ile eyler vefâyâ söz mi giçer
- 2 Sükûn ü cünbüşi hep birbiriyle bî-gâne
O şühdan nıgeh-i âşinâyâ söz mi giçer
- 3 İderse kâse-i deryûze çeşmüni hûbân
Ğubâr-ı râhi olan tütüyâyâ söz mi giçer
- 4 Nühüfte âteş-i ıslâh ide meger yoksa
Naşîhat ile dil-i mübtelâyâ söz mi giçer
- 5 Arada duşter-i rez gibi var iken dille
Dinür mi vuşlat içün dil-rubâyâ söz mi giçer
- 6 Şikâyet itmede âteş-zebân iken Âgâh
Yanub yağılsa da ol bî-vefâyâ söz mi giçer

---

2 (a) sükûn ü cünbüşi : sükûn-ı cünbüşi S1

2 (a) hep : heb S2, İÜ1

-84-

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

- /-.- /.-. /-.-

- 1 Zevk-ı ğamuñ ki sîne-i bî-kîneden kaçar
Bir şühür ki 'âşık-ı dirîneden kaçar
- 2 Hürşid-i cām-ı bâde ile hem-nişin olan
Ta haşr-ı sāye-i şeb-i âzîneden kaçar
- 3 Hün-rîz-i nāvek-i müjesi tā o deñlü kim
Ger görse 'aksini nefsi-âyîneden kaçar
- 4 Her dāğ-ı dilde bir kadeh-i pür-şarābdur
Maḥmūr-ı 'aşk-ı bâde-i düşîneden kaçar
- 5 Tā âşinā-yı zülf-i bütān oldı mürğ-i dil
Bî-gāneler gibi kafes-i sîneden kaçar
- 6 Āgāh ehl-i zevk ile yār olmak istemez
Zāhid şanur ki hırka-i peşmîneden kaçar

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Şehîd-i ʿaşk mezârında şanma lâle çıkar
Derûn-ı dildeki âh-ı hezâr-ı sâle çıkar
- 2 Döküncü hûn-ı ciger cüş-ı giryeden şimdi
Sirişk yerine çeşmümden âh u nâle çıkar
- 3 Esîr-i mihnet-i devrân o tîre bahtum kim
Felekden eyleşem ümmîd-i mâh-ı hâle çıkar
- 4 İder dehânumı hûn-ı dilile âlûde
Çü gonce-hân-ı emelden ki bir nevâle çıkar
- 5 Ğarîb ü bî-kesüm Ğgâh ben ki öldükde
Verâşet-i sühân etfâl-ı^{ı.k} hattı u hâle çıkar

---

1 (a) ʿaşk S2'de yoktur.

2 (a) döküncü : töküncü S2, İÜ1

3 (a) mihnet : maḥabbet S1

-86-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Zīb u zīver hōş-nümāsı dil-rübāya kim baqar
Hüsni rengin isterüz rengin kabāya kim baqar
- 2 Hāk-pā-yı yāre naqş-ı pā gibi göz dökmüşüz
Süde-i hürşid olursa tütüyāya kim baqar
- 3 Rızkımuz zenbıl-i mehle inse de gökden eger
Terk-i istignā idüb semt-i semāya kim baqar
- 4 Kimi cāndan kimi serden giçmiş ehl-i rüzgār
Bu muşibet-hānede āb-ı bekāya kim baqar
- 5 Vaşl-ı yār idi gāraş tab'iyyet-i ağıyārdan
Oldı çün menzil nümāyān reh-nümāya kim baqar
- 6 Faḫr-ı dūnāndur sa' ādet-mendi-i dūnyā-yı dūn
Rūz-ı maḫşer sāye-i bāl-ı hümāya kim baqar
- 7 Pāk-ı gevher sevdürür kendüyi ister istemez
Lā'l-i yāķūtün yanunda kehrübāya kim baqar
- 8 Ol ṭarab bāgunda kim minķār-ı bülbul goncedür
Nāle-i Āgāh-i bī-berg u nevāya kim baqar

-87-

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

.--- /--- /--- /---

- 1 Ne çeşm-i fitne-cü ne turre-i pür- pîç ü tâb ister
Dil-i divâne ancak kendüye bir ıztırâb ister
- 2 Leb-i lâ'lüñ cevâb-ı şâfi-i ehl-i tazallumdur
Eger rûz-ı kıyâmet dâver-i maşer hesâb ister
- 3 Harâbât-ı muğân ma'mûr olursa n'ola gitdükçe
Ki çeşmüñ zühd ü takvâ hânesün dâ'im harâb ister
- 4 Eger ehl-i maḥabbetden sen olma bü'l-heves meşreb
Ki 'âşıkda mişâl-i dil-rübâ 'âlî-cenâb ister
- 5 Tekâpü-yı zemîn-i tâze eylerse n'ola Āgâh
Zebân-ı kilik-i mu'ciz-gü-yı Vâliden cevâb ister

-88-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Tehî peymāneyüm sāķī şarāb-ı erguvān göster
Tazallüm dīde-i niş-i gamum nūş-ı revān göster
- 2 Seg-i kūyına yārūñ 'arz-ı cism-i nā-tüvān eyler
Hümā-yı evc-i pervāz-ı vefāya üstühān göster
- 3 'Atā baḡş eyledükçe herkesün dil-hāhi ey sāķī
Beni la'î-i lebūnden behre-yāb it Hızra cān göster
- 4 Nişîmen-gāhuñ ey gül tarf-ı destār itmek istersün
Nihān it bir zamān ruḡsāruñ ilden bir zamān göster
- 5 Süḡan-perdāz olun yārān-ı mu'ciz-gū ḡzūrunda
Bu eş'ar-ı dil-efrūzunla Āgāh imtihān göster

-89-

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

-- /- -- /- -- /- -

- 1 Mest-i hüsnüñ bir dil-i divānemüz vardır yeter
Şem' iñe ey şüh bir pervānemüz vardır yeter
- 2 Āşinā itme hayālün bezm her nā-maḥreme
Dil gibi bir kūşe-i virānemüz vardır yeter
- 3 Āsümānuñ sāgar-ı hūrşidi var ise bizüm
Bezm-i Cemden kalma bir peymānemüz vardır yeter
- 4 Şeyh-i şehrüñ ḥān-kāh-ı huşkına ḥasret miyüz
Bāğ-ı cennet gibi bir meyhānemüz vardır yeter
- 5 Baḥş-ı 'ilm-i hikmet ü hey'et degül ādābımız
Ser-güzeşt-i aşk bir efsānemüz vardır yeter
- 6 Sālik-i rāh-ı taleb Āgāh hem-rāh istemez
Hızr rehber himmet-i merdānemüz vardır yeter

-90-

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Âteş-i cân sūz-i dil peymāne-i şahbā yeter
Merhem-i dāğ-ı maḥabbet penbe-i mīnā yeter
- 2 Ey göñül nev-reste olma hem-dem-i her bü'l-heves
Müdde'ā ger şöhret-i ḥüsn ise bir şeydā yeter
- 3 Dām ü dāne ḥācet olmaz mürğ-i dil teşhīrine
Kūşe-i ebrū ile ey şūḥ bir ĩmā yeter
- 4 Güşte-i tīg-i tegāfūl oldu hep ehl-i niyāz
Ey şeh-i ḥüsn ü melāhat nāz ü istignā yeter
- 5 Dildür Āgāh öğreden dil-dāre āyīn-i cefā
Çeşm-i mest u ğamze senden şekve-i bī-cā yeter

Mef'ülü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

-. /-.- /-.- /-.-

- 1 Aldanma dehr alur seni ammâ alur şatar
Şad-Yüsufi bu köhne Züleyhâ alur şatar
- 2 Kâlâ-yı cânê râğıb o hûnî o deñlü kim
Güyâ metâ'ı atlas u dîbâ alur şatar
- 3 Virdüm o şühâ tıfl-ı dil lîk bilmezem
Âzâd ider terehğüm idüb ya alur şatar
- 4 Bir derd var gönülde ki câvid-i'ömr ile
Olsa mezâd Hızra Mesîha alur şatar
- 5 Hâyfa ki pîr-i mey-kede Âgâh ma'tüh ola
Nüş itmeyüb ne'âkl ile şahbâ alur şatar

-92-

Mefā ilün Mefā ilün Mefā ilün Mefā ilün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Sebū-veş sākin-i meyḥāne olsam geh tehī geh pür
Elümde sāgar-ı mey şād u hürrem geh tehī geh pür
- 2 Ser-i kūyunda yārūñ iderüm āh u figān her şeb
Nevā-yı ney gibi geh zīr u geh bemm geh tehī geh pür
- 3 Olur maḥv-ı nigh āmed u şūd mevc-i ḥayālünden
Ḥabāb-āsā pey-ā-pey çeşm-i pür-nem geh tehī geh pür
- 4 Muḳadderdür naşib-i piş u kem seng-i ʿadāletle
Ki olmuş ser-nüvişt-i naḳş-ı ḥātem geh tehī geh pür
- 5 Degül pür-ḥun şümār-ı rīg-i miḥnetden gözüm Āgāh
Mişāl-i şīşe-i sāʿat göñül hem geh tehī geh pür

-93-

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Yeter fenāda ki ey şūh-ı dil-rübā āzār
Olur mı tā bu kadar ādem āşinā āzār
- 2 Haz̄er telāṭum-ı ṭūfān ḥurūş-ı eşkümden
Ki oldı cünbüş-i her mevcı nā-ḥudā āzār
- 3 Nesīm-i āhuma ey gūl'izār incünme
Ki nā-şüküfte kalur gülşen-i şabā āzār
- 4 Nihāl-i kām̄eti ol deñlü nāz-perver kim
Ḥırām idince ider cünbüş-i kabā āzār
- 5 Düşer mi 'āşık-ı zāre recā-yı vaşl Āgāh
Olunca gamze-i ḥūn-rizi mübtelā āzār

-94-

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Çeşmi gāhī ki fūsūn itmege bünyād eyler
Şīve vü nāzda şad-mes'ele icād eyler
- 2 'Aşk her dem baña rüsvālgile müjde ider
İder ammā ki ne Mecnūn u ne Ferhād eyler
- 3 Zīb için şüret-i zībāsına bakdukça o şüh
Şafha-i āyine-i hāne-i Bihzād eyler
- 4 Kalmamış dām-ı ser-i zülfüne bend itmege yer
Yoksa ey mürğ-i dil āh itmege āzād eyler
- 5 N'ola ger yār ile ağıyār yanunda bir ise
'Aşk hem ka'be vü hem büt-kede ābād eyler
- 6 Mekteb-i 'aşkda ol şüh-edā fehm Āgāh
Tıfl-ı endişemi bir şā'ir-i üstād eyler

-95-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Beni her şeb o gül-ruhsâr ile maḥşûrdur dirler
Ne devletdür kişi maḥzûn iken mesrûrdur dirler
- 2 Ne keyfiyyet virür 'uṣṣâka bilmem yâd-ı la'lüñ kim
Kimin mestâne dirlerse kimin maḥmûrdur dirler
- 3 Ne bilsünler bütân-ı seng-dil-i ḥâl-i dil-i zârı
Habâbı görmeyenler kâse-i fağfûrdur dirler
- 4 Dem-â-dem târ-ı eşküm sinem üzre çekdügünçündür
Ki âhum gûş idenler nağme-i ṭanbûrdur dirler
- 5 Sülükünde kemâl-i kâbiliyyetdendir Āgâhı
Eger üftâdedür dirler eger mağrûrdur dirler

---

5 (b) üftâdedür dirler : üftâde dirler S2

-96-

Mefâ'ilün Fe' ilâtün Mefâ'ilün Fe' ilün

.-. /..- /.-. /..-

- 1 Bütân ki^câşık-ı mest-i fenâda isterler
Dü-çeşm-i beste vü dest-i güşâde isterler
- 2 Kerîm-i tab^ci-i nev-i sâkiyâni seyr eyle
Ki zehr-i guşsa virüb zevk-i bâde isterler
- 3 Hâzer hâzer ki gönül nev-hıtân-ı mekteb-i^caşk
İdince meşk-i sitem levh-i sâde isterler
- 4 Qalursa böyle dil ü cânı çeşm-i şüh-ı bütân
Degül cihânda huzûr-ı Hudâda isterler
- 5 Müdâm dergeh-i pîr-i mugâna gel Âgâh
Ki anda istedügünden ziyâde isterler

-97-

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Bütān kim mihr u kīn āyīne-i taġbīr virmezler
Meger şemşīr-i āha cevher-i te'sīr virmezler
- 2 Kenār-ı dāye-i gerdūnda ol tıfl-ı yetimüm kim
Mükerrer zehr-i nūş itdirmeyince şīr virmezler
- 3 Hāzer her turre-i pūr-ĥamdan ey dil kim budur zannum
Olursun^c akıbet dīvāne vü zencīr virmezler
- 4 Nice^c āşık ĥarāb-ender-ĥarāb olmaz ki bed-ĥūlar
İdüb ĥāk ile yek-sān fırsat-ı ta'mīr virmezler
- 5 Kemend-i himmet Āgāh olmayınca sa'y iledür kār
Saña bu şayd-ı kühde söz ile naĥçīr virmezler

-98-

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 İtdi nokşân üzre hüsni mâhi manzûr olmalar
Kimdür ey meh böyle evşâfile meşhûr olmalar
- 2 Koy harâb-ender-harâb olsun dil-i saht-i raķib
Devlet-i hüsne hâleldür böyle ma' mûr olmalar
- 3 Sende yok mihr-i münevver gibi imsâk-ı nazar
Kevkebümdendür benüm hep böyle mahcûr olmalar
- 4 'Âşıkâ hep neşve-i 'aşk-ı cünûn-engizdür
Bî-sebeb geh bî-huzûr u gâh mesrûr olmalar
- 5 'Âşıkâne şîrden Āgâh maķşûduñ nedür
Meclis-i dilberde benden şoñra mezkûr olmalar

Mefā'ilün Fé'ilâtün Mefā'ilün Fé'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Nigāha çeşm-i siyāhından oldu ruḥşatlar
Yarışdı ülfet ile āhuvāne vahşetler
- 2 Girişme 'arbede-cū nāz u şive ḥısm-ālūd
Fiğān ki bir yere cem' oldu bī-mürüvvetler
- 3 Eger ben anladuğumdur o pür firīb ey dil
İnānma vā' de-i vaşlına virse hüccetler
- 4 Meger şadaqate yer var mıdur temāşāya
O deñlü ğadr u nifākıyle tıldı şöhetler
- 5 Olursa gūş-zed-i aḥbāba bu ğazel Āğāh
Zuhūra gelse gerek nükteler zarāfetler

-100-

Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün

.--- /--- /--- /---

- 1 Neler ehl-i dile ol şüh-ı bî-gâne-nevâz eyler
Baña nâz ü tegâfûl itmez ağıyara niyâz eyler
- 2 Yanında itibârı zülf ile ‘âşıkıların birdür
Ne deñlü hâk-sâr itse o deñlü ser-firâz eyler
- 3 Her âsân olmasun n’etsün gönül kim âhü-yı çeşmi
Hâdeng-i gamze-i şayd-efgenünden ihtirâz eyler
- 4 Virür keyfiyyetün best ü güşâd-ı mevc-i şahbânuñ
Tebessümle leb-i lâf lüñ ki gâhî nîm-bâz eyler
- 5 Yine yârüñ hayâli gelmede garķ-ı hicâb Âgâh
Bu şeb bilmem kimün gam-hânesün leb-rîz-i nâz eyler

-101-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..- /..- /..- /..-

- 1 Kimine neşve-i mey kimine düšnām virür
Giderek hâtem-i la'îlün dahı çok nām virür
- 2 Öyle maħmūr-ı nigāhuz ki bize çeşmi degül
Şimdi naķş-ı kademî bāde-i gül-fām virür
- 3 Dili bir va' desî de eylemedi şîrîn kām
Ol nihāl-i emelüm hep şemer-i hām virür
- 4 İtse bir germ-i nigeħ şahñ-ı gülistāna o şüh
Gül gülābuñ yerine revgāñ-ı bādām virür
- 5 Çarħdan dād u sited resmini öğren Āgāh
Ki zer-i mihri eger şubħ alur şām virür

---

2 (a) çeşmi : çeşm S1

3 (b) hep : heb S2, İÜ1

-102-

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Cihān o şūh sitem-kāre bî-nevā giçinür
Belā bu kim o daḡı ʿālem āşinā giçinür
- 2 Yanumda raġbeti yok şīşe-i şikeste kadar
Bu çarḡı-ı sifle ki cām-ı cihān-nümā giçinür
- 3 Hevā-yı zülf-i siyāhı serümde yetmez mi
Ki baḡt-ı tîre daḡı sāye-i hümā giçinür
- 4 Ḥalāvet-i şekerin la'lı-i yārdur bā'ış
Benüm de tütî-i tab'um ki hōş edā giçinür
- 5 Zamāne hūbları ʿāşık istemez Āgāh
Ki biri birine zu'mınca mübtelā giçinür

-103-

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

.-.- /...- /.-.- /...-

- 1 O şüh-i âyine-veş gayre rûz u şeb görünür
Bizüz ki nîm-nigâh eylesek^c aceb görünür
- 2 Riyâ diyârınıñ âyini turfe âyindür
Ne deñlü terk-i edeb itseler edeb görünür
- 3 Kimi ki zâhir ile Bâyezîddür dirsên
Bakılsa çeşm-i hâkîkatle bu Leheb görünür
- 4 Ne mümkün itmeye ifşâ-yı râz sâde zamîr
Derûn-ı âyinede her ne var hep görünür
- 5 Felekde kevkeb-i hâhiş görünmedi Âgâh
Hilâl-i ide nigâh eylesem receb görünür

-104-

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Şanma âyîne tutub hüsünü perdâzlanur
Nâzenin öyle ki kendüye dahı nâzlanur
- 2 Mürg-i dil dâm-ı ser-i zülfine bend olmağ için
Çok zamândur kafes-i sinede perdâzlanur
- 3 Şufle-i âh ki pest olmuş idi eşkümler
Heves-i kadûn ile şimdi ser-efrâzlanur
- 4 Nüktedân-ı revîş-i işve vü nâz olduğuma
Her gören şüh-ı cefâ-cû baña tanıñlanur
- 5 Yâre arz eyledüm Âgâh bu taze gazeli
Didi nâz ile sözün bayağı icâzlanur

---

3 (a) olmuş idi : olmuşdı S2, İÜ1

4 (a) olduğuma : olduğuna S1

-105-

Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlūn

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Cevrden ʿuṣṣāk ider āh u fiġān benden bilür
Kendi olmuş dehr içinde dāsītān benden bilür
- 2 Zülfine çok da dolaşma ey dil-i dīvāne-hū
Korkarum bir tıfl-ı bed-hūdūr emān benden bilür
- 3 Ādı rüsvalıklā ya Rab çıkmasun bir kimsenūñ
Cürm her kimden zuhūr itse hemān benden bilür
- 4 Bu cihān-āşūbe tenhā ġamzesi besdür yine
Her ne olsa ol meh-i nā-mihr-bān benden bilür
- 5 Şimdi Āġāh ol ġülistān-ı leṭāfet vaşfina
Söylenürse bülbül-i āteş-zebān benden bilür

---

1 (a) āh u fiġān : āh-ı fiġān S2, İÜ1

4 (a) bu : bir S2, İÜ1

-106-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..- /..- /..- /..-

- 1 Rind-i maḥmûre şifâ bâde-i cân-perver olur
Pertev-i sāğar-ı rez şandal-ı derd-i ser olur
- 2 Hõd-nümâ olduğuna ḥâmelerüñ ḥande ider
Leb-i her âb ile kim bûse ki neşter olur
- 3 İtmezüz şu'leye pervânemüzi bâr-ı girân
Pertev-i şem'ce âteş-zen-i bâl ü per olur
- 4 Pâ-yı dildâre nişâr olmiyacak naḳd-ı sirişk
Tutmam ey dîde-i ḥûn-bâr eger gevher olur
- 5 Çok da mânend-i kalem teng-i dil olma Āgâh
Gün olur defter-i eş'ârı da bir ister olur

-107-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 O dil ki dâğ-ı maḥabbet şerāre-efgen olur
Felek sitāre vü ḥūrşīd ü meh nişīmen olur
- 2 O şemc-i hem-dem-i ağıyār olunca dâğ olurum
Ki şu'le bende vü ğayruñ çerāğ-ı rüşen olur
- 3 Kimi ki fark-ı ser itsem müdām cilve gühen
Döner sipihr-i cefā-kāra ol da düşmen olur
- 4 Olursa nīm-nigāhıyle de teselli-i baḥş
Gehī ḥicāb u gehī ḥāb-ı nāz-ı reh-zen olur
- 5 Dem-ā-dem āteş-i cān-süz-ı şevkden Āgāh
Ṭurur ṭurur dīl-i dīvāne germ-i şīven olur

-108-

Mefā^cilün Fe^cilātün Mefā^cilün Fe^cilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Raķībi meclisine mahrem itmeseñ ne olur
Gürüh-ı ehrimeni ādem itmeseñ ne olur
- 2 Gül-i ‘izāruñı eşkümle itme pejmürde
Şerār-ı pāreleri şeb-nem itmeseñ ne olur
- 3 Yeter kemend-i maḥabbet dil-i giriftāre
Esīr-i ṭurre-i ḥam-der-ḥam itmesen ne olur
- 4 Gazāl-ı vaḥşi-i çeşmün bizümle rām oldı
Sen ey perī daḥı bizden rem itmesen ne olur
- 5 Vazīfe-i dil-i zārı zülāl-i vaşluñdan
Ziyāde itmez isen de kem itmeseñ ne olur
- 6 Degül mi her biri cām-ı cihān-nümā Āgāh
Bu tāze dāğlara merhem itmeseñ ne olur

---

3. ve 4. beyitler yer değiştirmiş.

-109-

Mef'ülü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

--. /-.- /.-. /-.-

- 1 Eşküm ki gâh yād-ı ruḥuñla revân olur
Kem-ter ḥabâbı ta'ne-zen-i âsümân olur
- 2 Ger sâye gibi pâyine yüz sürmek istesem
Ḥürşid-vâr nâz ile dâmen-keşân olur
- 3 Gûş itse âh ü zârımı gülşende 'andelîb
Âgûş-ı gülde şerm u ḥayâdan nihân olur
- 4 Gül mevsiminde bâdeye olsam da dest-res
Sâkı gelince nâz ile faşl-ı ḥazân olur
- 5 Maqbûl-ı tab'-ı şüh-ı bütân olmak isteyen
Âgâh gibi ḥoş süḥan u nükte-dân olur

-110-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fé'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 'Alâkasuz sitem-i rûzgârdan ne alur
Çü sâye pâ-yı sebük seyr-i hârdan ne alur
- 2 Şikest-i sāgar ile bir bilür şikest-i dili
O mest-i nâz u gurûr inkisârdan ne alur
- 3 Nihâl-i kâmeti âb-ı hayâta nâz eyler
Ya rîziş-i müje-i eşk-bârdan ne alur
- 4 Havâdisün hedef-i tîri kâm-cûlardur
Fakîr ahter-i dñnbâle-dârdan ne alur
- 5 'Îzâr-ı yâr degül bād-ı âhuma muhtâc
Gül-i bihişt nesîm-i bahârdan ne alur
- 6 Kilid-i rûzi-i gavvâş-ı mevc-i deryâdur
Harîş-i çîn-i cebîn-i kibârdan ne alur
- 7 Bize kanâ'atimüz şaydımuз yeter Āgâh
Kenâr-ı gerd-cev-i 'ankâ şikârdan ne alur

-111-

Fe^cilātün Fe^cilātün Fe^cilātün Fe^cilün

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Şemf her bezm-i perî-rûda tarâvet mi alur
Vaf-ı şad-bâd-ı hüzün g lde leafet mi alur
- 2 Her nefes Şub  gibi b y-ı Őad kat mi virür
Her zam n  y ne-i hüsn-i sel met mi alur
- 3 İztir bum görüb ey reşk-i kamer  ayb itme
 fit bı g ricek zerrede t kat mi alur
- 4 Seyr idüb cünbüş-i reft rını ol s m   ten n 
Dilde endişe-i  Ő b-ı kıy met mi alur
- 5 Öyle b -rahm ile  g h müdürü g çd r
Beni  ld rmiyecek cevri ile r hat mı alur

---

2 (b)  y ne-i hüsn :  y ne hüsn S1, S2

-112-

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Hınçer-i nâzı eger böyle miyânunda kalur
Çok benüm gibilerin bi-hüde kanunda kalur
- 2 Degse dâğ-ı dilime merhem için dest-i tabib
Haşre dek yanmadan engüştü dehânunda kalur
- 3 Seni de bend idecek zülf-i perişân bulunur
Şanma ey meh kişinün itdügi yanunda kalur
- 4 Mey harâbâtda secdede 'ibâdet yegdür
Rağbeti her kişinün kendi mekânunda kalur
- 5 Kilk-i Âgâh ki bir sâhir-i mu'ciz-güdur
Gelicek vaşf-ı hat-ı müşg-feşânunda kalur

-113-

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Hâsıl olmaz müdde'â rif'atla pâ-mâl ol da gör
Pek şarıl ol meh-veşün pâyine hâl hâl ol da gör
- 2 Bak birinün hâtırunda hayr niyyet var mıdur
İmtihân için bu cem' iyyetde remmâl ol da gör
- 3 Defter-i ° ömrün kad-i ham-geştedendür halkası
Nevresidelikde bilmezsün gühen-sâl ol da gör
- 4 Lezzetünden vâkıf olmazsun nigâh-ı devr ile
Ol gülün lâline şeb-nem gibi büt-hâl ol da gör
- 5 Çok da inkâr eyleme feyzini hâmuş olmanun
Hayli dem pür-gülün itdük bir nefes lâl ol da gör
- 6 Bilmedük âzâde olmak zevkini Âgâh-veş
Bir zamân vâ-beste-i zülf ü haç u hâl ol da gör

-114-

Mefā'ilün Fe'ilâtün Mefā'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Figān ki çeşmi bütān gāh mest ü geh maḥmūr
Nihān alur dil ü cān gāh mest ü geh maḥmūr
- 2 Dirīg giçmede eyyām-ı ʿömr ğaflet ile
Mişāl-i bāde-keşān gāh mest ü geh maḥmūr
- 3 O rind-i bāde-perestüm ki şubḥ u şām iderüm
Ṭavāf-ı küy-ı muġān gāh mest ü geh maḥmūr
- 4 Hücüm-i ğamla serāsīme olduğumdur kim
Şanurlar ehl-i cihān gāh mest ü geh maḥmūr
- 5 Meṭā'-ı ʿaql u dili çoğdan itmişem Āġāh
Fedā-yı raṭl-ı girān gāh mest ü geh maḥmūr

ZÂ

-115-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Zevk-i endühile dil-şād ki dirler o bizüz
Gāh vîrān u geh ābād ki dirler o bizüz
- 2 Günde biñ kerre bizi öldürür ihyā eyler
Küşte-i besmele mu'tād ki dirler o bizüz
- 3 İrem-i kūyine pervaz iderüz himmet ile
Bî-per ü bāl perizād ki dirler o bizüz
- 4 Hāh-ı nā-hāh iderüz şayd-ı temennāmızı rām
Zūr-ı bāzū ile şayyād ki dirler o bizüz
- 5 Şimdi Āgāh eşer-i tab^c-ı ziyā-güster ile
Kābil-i feyz-i Hudā dad ki dirler o bizüz

-116-

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- . /-.- /-.- /-.-

- 1 Cānāne nāz-keş ise cānāne-ter bizüz
Bī-gānelik idenlere bī-gāne-ter bizüz
- 2 Dīvāne meşrebān ile dīvāne meşrebüz
‘Ākılları ile ‘aql u firāzāne-ter bizüz
- 3 Ne bāde vü ne cām ne meyhāne görmüşüz
Mestāne çeşm-i dilber ü mestāne-ter bizüz
- 4 Korkutmasun bizi sitemiyle o şu'le-ḥū
Süzende-ter çü şem' ise pervāne-ter bizüz
- 5 Maḥsūd kaşr-ı cennetüz Āgāh feyz ile
Vīrāne dönde gerçi ki vīrāne-ter bizüz

-117-

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

- /-.- /-.- /-.-

- 1 Kimdür hārāb-ı 'aşkile ma'mūr eger bizüz
Yokdur cihānda gānzede mesrūr eger bizüz
- 2 Nā-ehl elünde böyle perişān terennümüz
Yokdur kuşūr nālede t̄anbūr eger bizüz
- 3 Görme hākīr her ne kadar bī-vücūd isek
Çekmez sipihr gönlümüzi mūr eger bizüz
- 4 Dermāna t̄aleb olmazuz ölse de derd ile
Kār eylemez mu'ālece rencūr eger bizüz
- 5 İtsün zamāne t̄ül-ı beķāsun t̄ināb-dār
Āgāh şer'ı 'aşkda Mansūr eger bizüz

---

4 (a) 'Dermāna eger t̄aleb olmazuz ölse de derd ile' vezne uymuyor.

-118-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Ol iki nergis-i mestûñ ki nâ-tüvânı bizüz
Helâk iderse yine meyl-i sürmedânı bizüz
- 2 Sirişkimüzle olur olsa hâtırı taṭyīb
O ṭıfl-ı hūr-ı siriştün gül-âbdânı bizüz
- 3 Bizi felek de o meh-pâreden cüdâ idemez
Ki burc-ı mihr-i maḥabbetde Ferḫadânı bizüz
- 4 Egerçi cevır ile devr itdi yâr-ı küyundan
Ḳabûl iderse yine hâk-ı âsitânı bizüz
- 5 Ṭutıldı zanbaḳ-ı şeb-nemle güş-ı gül Āgâh
Bu gülşenüñ ṭotalum mürġ-i hōş-figâmı bizüz

-119-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Âcizâne cezbemüzle dil-rübâdan qalmazuz
Gözde berg-i gâhuz ammâ kehrübâdan qalmazuz
- 2 Sürme gibi çeşmine çeksün felek her şubḥ u şâm
Hâk iderse gayret idüb tütüyâdan qalmazuz
- 3 Rızqumuz gerçi ayağıyla gelür bulur bizi
Hırsı gör ser-geştelikte âsiyâdan qalmazuz
- 4 Mevc-i şahbâ gibi gerçi münkesir hâtırlaruz
Bir dil-i işkeste görsek mūmiyâdan qalmazuz
- 5 Qalmamuş Āgâh¹ c'âlemde saf'âdet t'âlibi
Yoksa dehrüñ ol²sa inşâfi hūmâdan qalmazuz

-120-

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

-. /-.- /.-. /-.-

- 1 Ağyâr şanma çok da bizi yârlardanuz
Gülzârda gül ile biten hârlardanuz
- 2 Ne zerre deñlü lûtfını gördük ne cevriñi
Korsun o şûha biz de giriftârlardanuz
- 3 Hem birbirine düşmen-i cân kavlı u fi'imüz
Hem zu'mumuz budur ki nigû-kârlardanuz
- 4 Bir naqd-ı 'ömr-i dîni vü'ukbaya neylesün
İradı az maşrafı bisyârlardanuz
- 5 Dermânda kalmışuz dil-i müşgil-pesend ile
Dâ'im muhâl-i kâmi taleb-kârlardanuz
- 6 Mânend-i tîg-i döst miyânunda döstuz
Görsek hilâf-ı meşrebi hün-hârlardanuz
- 7 Âgâh biz de bu gazel-i dil-pezîr ile
Taḥsîn-i bî-şümâra sezâ-vârlardanuz

-121-

Fā^ḥilātün Fā^ḥilātün Fā^ḥilātün Fā^ḥilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 İtibār-ı halkdan bî-gāne olmuşlardanz
Çok zamān ʿanḳā ile hem-hāne olmuşlardanz
- 2 Kayd-ı zūlf-i yārdan мүmkün midür olmaḳ ḥalāṣ
Pīç u tāb-ı turre-i cānāne olmuşlardanz
- 3 Duḥter-i rez bî-sebeb gözden bıraḳmışdur bizi
Ḥasret-endüz-ı leb-i peymāne olmuşlardanz
- 4 Sāyemüz ey şem^ḥ-i bezm-ārā sa^ḥādetsüz degül
Biz hümālīḳdan giçüb pervāne olmuşlardanz
- 5 Biz ḥarāb olmaḳda bulduḳ feyz-ābād olmanuñ
Ḥızra istignā ider vīrāne olmuşlardanz
- 6 Vaḥset eyler mürġ-i vaşl Āgāh gördük de bizi
Dām-ı tezvīr içre gūyā dāne olmuşlardanz

-122-

Mef'ulü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- /- /- /-

- 1 Tıfl-ı dili o zülf-i semen-sâda beslerüz
Kaysı şikenc-i turre-i Leylâda beslerüz
- 2 Çıkmaz hayâl-i kaddi dil-i dâgdârdan
Ol lâle-zârı sâye-i Tübâda beslerüz
- 3 'Uzlet-nişîn-i hicr iderüz tâ'ir-i dili
Şehbâzı âşiyâne-i 'anqâda beslerüz
- 4 Harf-ı mülâyim itmez eser gûş-ı gâfile
Tâ gevher ola katre-i deryâda beslerüz
- 5 Mazmûn-ı neşve-i lebin Âgâh o gül-ruhuñ
Kısmet olursa meclis-i şahbâda beslerüz

-123-

Mef'ülü Fā'ilätü Mef'ülü Fā'ilün

-- /-.- /.-. /-.-

- 1 Mürg-i dili o şūha nişār itmek isterüz
‘Aşfür ile hümā-yı şikār itmek isterüz
- 2 Bî-behreyüz neşāt-ı cihāndan o deñlü
Ḥamyāz ile def‘-i ḥumār itmek isterüz
- 3 Rengīn terānemüzle ḥinādan ḳalur mıyuz
Mazmūn-ı bikri beste-nigār itmek isterüz
- 4 Bî-hūde gezmeden ne beter gird-bād-veş
Bir yerde serv gibi ḳarār itmek isterüz
- 5 Dil-dāre āh ü nālemüz Āgāh giçmedi
Müflislerüz havā ile kār itmek isterüz

-124-

Mefâ'ilün Fé'ilâtün Mefâ'ilün Fé'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Dem-i vişâlde hicrân-ı yâre muntazırız
Neşât-ı bâde gördük humâra muntazırız
- 2 Bahâne-cûlaruz ey mâh sürme kûyuñdan
Virilse biz de dil-i bî-ķarâra muntazırız
- 3 Leb-â-leb âh u figânıyle bülbülüz ancak
Füsürde-ķatırımuz var bahâra muntazırız
- 4 Bu bâğdan giderüz eşkimüzle çün şeb-nem
Şüküfte olmağa bir gülfizâra muntazırız
- 5 Zamâne düşmen-i ehl-i kemâlüyüz Āgâh
Bu fazl u dâniş ile itibâra muntazırız

-125-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Ceride-i dili her geh ki yâre gösterirüz
Terahhum itmek için pâre pâre gösterirüz
- 2 Hitâb idüb dil ile la'l-i yâri söyleşirüz
Mariz-i aşka rumüz ile çâre gösterirüz
- 3 O şüh-ı mest tebessüm idince âh iderüz
Gül-i ümîdi nesim-i bahâra gösterirüz
- 4 Cemende şanma 'abeş seyr-i lüle-zâr iderüz
Karâr-ı dâğı dil-i bî-karâra gösterirüz
- 5 Sitem hesâbını hâtır-nişân idüb Âgâh
O cevr-nâmeleri Kirdi-gâre gösterirüz

-126-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Yârsuz cām-ı mey-i dīdeyi pūr-nem bilürüz
Nağme-i ceng ü ney-i zemzemeyi ğam bilürüz
- 2 ʿAşķda tā o kadar bî-ser ü sāmānuz kim
Hāl-i aşüftemüzi kākül ü perçem bilürüz
- 3 Hele da'vâ-yı tecerrüdde taf alluķdendür
Terk-i tecrīd ideni ʿİsâ-yı Meryem bilürüz
- 4 Cüdden nām ü nişān olmaduğundandır kim
Neclin adını kerem mümsiki hātem bilürüz
- 5 Eglenüb yād-ı ruḥ-ı yār ile Āgāh dirīğ
Hābda itdügümüz ʿāleḡi ʿālem bilürüz

---

2 (b) kākül ü perçem : kākül-i perçem S1, İÜ1

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..- /..- /..- /..-

- 1 Rütbe-i ehl-i dili çeşm-i neminden bilürüz
Şıdk-ı pür-güheri cûş-i neminden bilürüz
- 2 Şûriş-i Berhemen ü zezeme-i nâkûsi
Cezbe-i kâmil-i hüsn-i şaneminden bilürüz
- 3 Çeşm-i şühun bize hışm ile nigâh eylesün
Âhû-yı vahşi-i endâz-ı reminden bilürüz
- 4 Âteş-i şevkde mânend-i pesend itme figân
Sâlik-i aşkı şadâ-yı kademinden bilürüz
- 5 Yârûn agyâr ile Âgâh şarâb içdüğünü
Gâzab-âlûde pey-â-pey kaseminden bilürüz

-128-

Fe'ilatün Fe'ilatün Fe'ilatün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Şanma şahbā-keş-i peymāne-i gerdün oluruz
Lūtf idüb keyfimize dökmeşe memnūn oluruz
- 2 Şimdi  alem dili evvel biz idük d vāne
Böyle ger dehr-i m r r itse Felā t n oluruz
- 3 Sever z nāzlı bir dilberi Y suf Őfatı
P r-i Ken'an gibi efvāhde mazm n oluruz
- 4 Paye kaç itmedey z  aŐda r svālıgla
Yolumuzdur giderek biz da ı Mecn n oluruz
- 5 N'ola ger y r-ı ta alluqdan olursak h li
Serv-i ra na gibi  z de-i mevz n oluruz
- 6 Çeşm-i p r-fitne ile  fet-i  aql-ı dil olur
Ehl-i dild r diyü bir Ő ha ki meft n oluruz
- 7 G h  g h Őfat-ı terk-i temenn  iderüz
G h olur t leb-i genc ne-i K r n oluruz

-129-

Fē'ilātün Fē'ilātün Fē'ilātün Fē'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Gāh cām-ı mey ü gāhī gam ile eglenürüz
Her nefes bir dem ü bir^câlem ile eglenürüz
- 2 Dil-i maḥzûn yine ḥasret-keş-i tenhâ mı olur
Vâkı^c oldukça ki bir hem-dem ile eglenürüz
- 3 Bir zamân tûl-ı emel mâye-i sevdâmuz idi
Şimdi ol zûlf-i ḥam-ender-ḥam ile eglenürüz
- 4 Seyr-i deryâ iderüz dide-i terden sensüz
Güher el virmedi cûş-ı yem ile eglenürüz
- 5 Olmaduk maḥrem-i ḥalvetine vaşlı yarûñ
Gerçi her maḥrem u nâ-maḥrem ile eglenürüz
- 6 Maḥfil-ārâ-yı sūḥan ḳalmadı bir ehl-i saḥâ
Güft-gü-yı kerem-i ḥâtem ile eglenürüz
- 7 Kilk-i şîrîn sūḥan Āgâh kem eglence degül
Yine bir tûṭî-i mu^cciz-dem ile eglenürüz

-130-

Mefā'ilün Fe'ilätün Mefā'ilün fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Ne hicrden güle mendüz ne vaşl-ı hū iderüz
Ne ise maqşaduñ ey yār kine-cū iderüz
- 2 Dil-i fiğārı idüb şād-ı yād-ı zülfüñ ile
O zaħmi rişte-i ümmid ile rüfū iderüz
- 3 Yanunda ruḫsat-ı nezzare küfr ile birdür
O hōd-pesend ile bî-hūde güft-gū iderüz
- 4 Nesimi rehber idüb vādi-i maḫabbetde
Ġubār oluncaya dek yāri cüst-cū iderüz
- 5 Niyāz-mend-i sıfāl-i muğān degül Āgāh
Şikeste dilleri taħmîr idüb sebū iderüz

-131-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-. /..- /.-. /..-

- 1 Meyâni vaşfını yârûñ ki gâh gâh iderüz
Nezâket ile şak-ı hâmeden nigâh iderüz
- 2 Cefâya eylese âgâz o şüh çâr ebrü
Figân u nâle maķâmını çâre-gâh iderüz
- 3 Mezâķın anlamaduk hiç vaşl u hicrânũñ
Görünce âh iderüz görmeyince âh iderüz
- 4 Sipihr-i seyr oluruz himmetiyle şeb-nem var
Sirişk-i naķdını ol yolda harc-ı râh iderüz
- 5 Yine şerâr-ı hasedden halâş yok Āgâh
Çü şem^c egirtmede şufleden külâh iderüz

-132-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Lebüñ ki hıřmla ālūde-i ʿitāb iderüz
Hezār nükte-i neřnūde ittihāb iderüz
- 2 Viřāline haç-ı sebz oldı Hışr-ı rāh henüz
O řūha ʿarz-ı merām itmege hicāb iderüz
- 3 O şurfe bāde-güřānuz ki istesek felegüñ
Ĝazāl-i mihrini bir āhla kebāb iderüz
- 4 Ne çin-i zülfe esirüz ne beste-i dāmuz
Bu řayd-gāhda bī-hūde izřırāb iderüz
- 5 Semūm-ı āhdur Āgāh bād-ı řubh-demi
Bu gülsitānda ʿabeř fikr-i āb u tāb iderüz

-133-

Mef'ülü Mefâ'ilün Fé'ülün

- /.- /.-

- 1 Biz teşne-şinâs-ı la'l-i yârüz
Biz mest-i şarâb-ı hûş humâruz
- 2 Gül-gonce-i tab'ımız açılmaz
Me'yûs-ı hezâr-ı nev-bahâruz
- 3 Bir şüh-ı kumâr-bâz elinde
Ser-tâ-ğadem üstühân Cevzâruz
- 4 Olsak n'ola hem-nişin-i hürşid
Hem-tâli'-i gîsü-yı nigâruz
- 5 İtmez bizi râm çarh-ı sifle
Tâ tevsen-i himmete-süvâruz
- 6 Bir maṭlabe râzı olmaz Âgâh
Der-mânde-i dil-i figâruz

-134-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..- /..- /..- /..-

- 1 Biz ki ğıybetde temâşâ-yı huzûr eylemişüz
Dil-i ğam-dîde-i hicr ile şabûr eylemişüz
- 2 Dün gice zümre-i zühhâd ile hem-^cişret olub
Zevk-i hem-şoĥbeti-i ehl-i kûbûr eylemişüz
- 3 Dilde dâĝ-ı ğam u elde mey-i gül-reng tutub
Çehre-i miĥneti hem-reng sūrûr eylemişüz
- 4 Çeşm-i maĥmûrunı ser-mest-i niyâz eyleyerek
Meclis-i mey gibi pür-fitne vü şûr eylemişüz
- 5 Gül-i ümmîdimüz Āĝâh açılmazsa n'ola
Gülşen-i dehrde bî-vakt zuhûr eylemişüz

Fé'ülün Fé'ülün Fé'ülün Fé'ül

.-- /.-- /.-- /.-

- 1 O şūha niyāzı begendirmişüz
Niyāz ile nāzı begendürmişüz
- 2 Tezerv-i murād-ı şikār itmede
Nice şāh-bāzı begendürmişüz
- 3 Taḥammülde cev̄r ü cefāya gönül
Ġam-ı cān-güzārı begendürmişüz
- 4 Bu vādide eyle firīb olmada
Serāb-ı Hicāzı begendürmişüz
- 5 Kō aġyārı olsun ḥasedden helāk
Biz ol'işve-bāzı begendürmişüz
- 6 Hākīkat-perestāne Āgāh-veş
Sücūd-ı mecāzı begendürmişüz

-136-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-. /..- /.-. /..-

- 1 Çok oldu nâziş-i ağıâr-ı nâzı öksemişüz
Uzandı faşl-ı zemistân bahârı öksemişüz
- 2 Mişâl-i şeb-nem-i nergis-nişîn gözümnden uçar
O deñlü cām-ı mey-i hōş-güvâzı öksemişüz
- 3 Şikāyet itmedeyüz şūh-ı nev-güzeşte gibi
Ki hattı yok bu yılın 'ayş-i pârı öksemişüz
u
- 4 Çü katre gevheri yek-dâne olmadan giçdük
Yeter keşâkeş-ı deryâ kenârı öksemişüz
- 5 Vişâle itmez iken şimdi ser-ferû Āgâh
Zamân ola diyelüm cevri-yâri öksemişüz

-137-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /...- /.-.- /...-

- 1 Nigâh-ı merhamet ol dil-rübâda görmemişüz
Bu bî-vefâlığı bir bî-vefâda görmemişüz
- 2 Tokunsa zülfine âhum nesîmi incinme
Nizâm-ı cünbişi bād-ı şabâda görmemişüz
- 3 Olur mı sifle sezâ-vâr hall-i 'akd-âmûz
Girih-küşâlığı engüş-t-i bâde görmemişüz
- 4 Mürüvvet eyleme ümmid-i ehl-i gafletden
Hurûş u 'arbedesüz bezm-i bâde görmemişüz
- 5 Hezâr tecrübemüz giçdi bizden al haberi
Huzûr-ı fakrda gördük gınâda görmemişüz
- 6 Ezelde bahtımız oldu meger ki tiryâki
Gunûde çeşmini bir dem güşâde görmemişüz
- 7 Ne bilsün ehl-i hased lütf-ı nazmunı Âgâh
Temîz-i şüret-i âdem-nümâda görmemişüz

-138-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fa'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Şabr-gîşüz kayd-ı āb u dānemüzden giçmişüz
Mürğ-i dest-āmüz-ı^c aşkuz lānemüzden giçmişüz
- 2 Çok da itme bî-sebeb āzürde-i seng-i cefā
Biz meger cānā dil-i dīvānemüzden giçmişüz
- 3 Harf-ı telh-i nāşihān u zehr-i çeşm-i yārdan
Cān-ı şirinden degül cānānemüzden giçmişüz
- 4 Yanmağa aḥşāma şabr itmez o şem^c-i dil-firüz
Pek ḥaṭā itdük didük pervānemüzden giçmişüz
- 5 Pîr-ter oldukça Āgāh oldı gūdeklük füzün
Zann iderdük vādi-i ṭiflānemüzden giçmişüz

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

-. /-.- /.-. /-.-

- 1 Ol deñlü bezm-i yārda kerem-ülfet olmuşuz
Güyā ki ṭab^c-ı bādede keyfiyyet olmuşuz
- 2 Her dāğ-ı tende bir şanemün yād-gār ider
Āyīne-i hezār-ı perī ṭal'at olmuşuz
- 3 Sermāye bahş-ı haclet olur i'tibārimuz
Düş-i cihānda hil'at-ı 'āriyyet olmuşuz
- 4 Bir cāme pür-şarāb mı var çin-i cebhesüz
Muhtāc-ı nīm-cur'a-ı bī-minnet olmuşuz
- 5 Naql-ı vişāl-i 'āşıkā ni'met degül midür
Āgāh biz de şimdi velī-ni'met olmuşuz

-140-

Mefâ'ilün Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlâtün

.-.- /..-- /.-.- /..--

- 1 Ne zâhid-i mütedeyyin ne pîr-i bâde-fürûşuz
Şehân-ı kişver-i hüsne gulâm-ı halka be-güşuz
- 2 Düşer mi da'vâ-yı zîb-i libâs-ı zühd vera' kim
Hezâr dâg ile âlûde rind-i hırka be-düşuz
- 3 Sipihr-i güş-ı be-vâz-ı nâlemüz meh u hürdan
Velî ne nağme-i Manşûr ne şadâ-yı serüşuz
- 4 Hazer sirişkimüzün rizişinden ey gül-i ra' nâ
Ki âh-ı şu'le-feşâniyle ebr-i şâ'ika püşuz
- 5 Egerçi bülbül-i hüş-lehçe-i faşâhatuz Âgâh
Bu gûlsitânda kemâl-i sühan budur ki hamüşuz

---

1 (b) be-güşuz : bed-güşuz S1

-141-

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Gerçi sevdā-zedeyüz yār pesendīdesiyüz
Hāk isek de ruḥ-ı dil-dār pesendīdesiyüz
- 2 Hılḳati şāf olanuñ lāzım ider baḥt-ı siyāh
Māh-tābuz ki şeb-i tār pesendīdesiyüz
- 3 Māh-ı Ken' an gibi ebnā-yı zamāndan şorma
Ol metā'ız ki hirīdār pesendīdesiyüz
- 4 Yine derd ehli bilür rütbe-i güftārımuza
Merhem-āsā dil-i efkār pesendīdesiyüz
- 5 Hılḳ-ı nigūmuza şahbā daḥı nigū-ter ider
Mest iken merdüm-i hüşyār pesendīdesiyüz
- 6 Dehrden şekve-tırāz olma degül meşrebimüz
Şabrda çarḥ-ı sitem-kār pesendīdesiyüz
- 7 Degülüz yanmağa pervāne-veş Āgāh sezā
°Andelībüz gül ü gülzār pesendīdesiyüz

-142-

Mefā'ılün Fe'ılātün Mefā'ılün Fe'ılün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Bahār giçdi gelür bülbülñ nevāsı henüz
Döküñdi bāde vü dilde ıadeğ du'āsı henüz
- 2 Ten öñdi ĥāk-ı mezārumda lāle açıldı
Başumda küşe-i meyĥānenüñ havāsı henüz
- 3 Giderse şām-ı ġam u lālenüñ de dāġ-ı dili
Cihāna sürme virür baĥtımuñ ıarası henüz
- 4 Çemende nergis-i şehlā ĥayāl-i çeşmüñ ile
O deñlü ĥasta ki destindedür 'aşāsı henüz
- 5 O şāh-ı ĥüsn ise Āġāh bilmedi ıaldı
Ne öldüġüñ dil-i dīvānenüñ ricāsı henüz

---

3 (a) şām-ı ġam u lālenüñ : şām u ġam lālenüñ S1

-143-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..- /..- /..- /..-

- 1 Oldı ol sîm-ten ârâyiş-i cem'iyetimüz
Şem'î-kâfûri olur bâ'îş-i germiyetimüz
- 2 İntizârından o kân-ı nemekûn meclisde
Çeşm-i peymânede eşk oldı mey-i'îşretimüz
- 3 Kıymet u kâdimüzi görmemişüz dünyâda
Güyyâ gird-i kesâdiden idi hilkatimüz
- 4 Der-be-der gezmemişüz kâse-i deryûze şıfat
Âsiyâ gibi ayağıyla gelür kısmetimüz
- 5 Var kıyâs it nicedür'îşret şîrîn-leb ile
Mey kadar neş'e virür telh olcâk şöhetimüz
- 6 Âdemûn rütbesin üftâdelik eyler'âlî
Hiç bâl ü pere muhtâc degül rif'âtimüz
- 7 Şükr Âgâh ki bu bukalemün gülşende
Olmamışdur gül-i ra'nâlık ile şöhetimüz

---

7 (a) 'ki' S2'de ve İÜ1'de yoktur.

-144-

Fé'ilâtün Fé'ilâtün Fé'ilâtün Fé'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Yārūn eṭvār-ı perīşānını bilmez degülüz
Ḥande-i çāk-ı girībānını bilmez degülüz
- 2 Deheninden ḥaber aldūḵ biz o naḥl-ı nāzuñ
Lezzet-i sīb-i zenaḥdānını bilmez degülüz
- 3 Güni toḡmış gibi kevkeblıce dildādelerūñ
O mehūñ dün gıce yārānını bilmez degülüz
- 4 Behre-mend itdügüni gül gibi ḵanın ḵurudur
Felegūñ görmüşüz iḥsānını bilmez degülüz
- 5 Añlaruz zemm-i sürür ile ḡam-ı dildārı
Şoḥbetūñ yolını erkānını bilmez degülüz
- 6 Tīre-baḥtanı bile ḥüsrev-i ḥāver ḡıçinür
Şu'arā zümresi^c unvānını bilmez degülüz
- 7 Çeşm-i bī-mārı hekimāne dimiş Āḡāhuñ
Bilürüz derdini dermānını bilmez degülüz

---

3 (a) yārānını : yarınımı S1

-145-

Mef'ülü Fä'ilatü Mefâ'ilü Fä'ilün

-- /-.- /.-. /-.-

- 1 Kār itdi yāre āh dil-i şu'le-zādımız
Āhir revāc buldı metā'-ı kesādımız
- 2 Mümkün mi bir de nām-ı nigū itmek ārzū
Naşş oldı çünki seng-i melāmetde adımız
- 3 Olsağ 'aceb mi şāne şıfat biz de mū-şikāf
Ḥatt-ı 'izār-ı yārda çıkmış sevādımız
- 4 Fikr-i zuhūrı itdi ğubār-ı 'adem-nişin
Āyine-i Sikenderi cām-ı murādımız
- 5 Āgāh zülf-i yār ile tā rüz-ı haşre dek
Olmaz gūsiste-silsile-i ittiḥādımız

-146-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Cefâ vü cevre muķâbil vefâdur itdügümüz
Bizüm de halkla zâhid riyâdur itdügümüz
- 2 Qabül olur degül ey dil murâdımız bilürüz
O şühu söyledüb ancaķ ricâdur itdügümüz
- 3 Ğamuñla her gice halvet-sarây-ı hâtırda
Şikâyet olmasun ey meh şafâdur itdügümüz
- 4 Sen eksik itme kerem-resmini gedâlardan
Bizüm de devletüñe bir du'âdur itdügümüz
- 5 Ne eylesün yine kâdirdür itmege Ğgâh
Ulüvv-ı şânuña medh u şenâdur itdügümüz

-147-

Mef'ülü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

-. /-.- /.-. /-.-

- 1 Āgūşa çekdi rüyını çeşm-i pür-âbımız
Baħr-ı muħiṭa oldı nihân âf-tâbımız
- 2 Şeb-nem gibi sitâre-şümâruz şeb-i firâķ
Gül-berg-i cennet olsa eger câm-ı ħâbımız
- 3 Ĥavfüm budur ki minnet-i ħışt-ı ħam olmasa
Saķf-ı sipihri ħaldıra cüş-ı şarâbımız
- 4 Zâhirde gerçi bî-ser ü sāmân gedâlaruz
Şâhân-ı mülk-i ma'niyedür intisâbımız
- 5 Biz pîr-vân-ı nazmdan Āgâh o sâ'ilüz
Kim hâme-i 'ademde girihdür cevâbımız

-148-

Mef'ülü Fâ'ilätü Mefâ'ilü Fâ'ilün

-. /-.- /.-. /-.-

- 1 Olmaz nıgeh-feşân-ı meh'âlî-cenâbımız
Gör tâlî'î ki şîşeden inmez şarâbımız
- 2 Nezzâre-i 'izârı unutturdı giryeyi
Maḥv oldu tâb-ı âteş-i gülden gül-âbımız
- 3 Ol derd-nâk-ı nüşâ-ı 'aşkuz ki ser-be-ser
Yazıldı ḥün-ı bülbül ile faşl u bâbımız
- 4 Sensüz sürür-ı meclisimiz bi-neşâtdur
Ger mevc-i bâde olsa da târ-ı rübâbımız
- 5 Āgâh ḥatt gelince füzûn oldu giryemiz
Bârânı şebde yağdurur ekşer şehâbımız

---

148. gazel S2'de yoktur.

5 (a) oldu : ögdi S1

-149-

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Bir nefes şād olmadı tıfl-ı dil-i nâ-şādımız
Besletilmiş cūy-ı seyr ile meger Ferhādımız
- 2 Gelmede her dem hayâl-i mahir ü bân fevc fevc
Oldı dil âyinesi bir şeh-r-i hūsn ibādımız
- 3 Hāme-i Mānī siyāh olsa 'aceb mi reşkden
Naqşda sūret-ger-i taqdīridür isnādımız
- 4 Zaḥm-ı çeşm-i damdan havf itdügi çün şaydına
Dānesün dā'im pesend eyler bizüm şeyyādımız
- 5 Duḡter-i rez perde-i 'işmet-nişin olsa ne ğam
Ḥacle-ğāh-ı dilde şādīdür bu gün dāmādımız
- 6 Hem urır seng-i cefā hem dir figān itme dile
Ey sitem-ger yqk bizüm āyine-i fulādımız
- 7 İtmedi sevdā-yı ḡatt-ı yār Āğāhı ḡamūş
Sürmeden oldı bülend-āvāze-ter feryādımız

-150-

Mef'ülü Fā'ilâtü Mefā'ilü Fā'ilün

-, /-.-, /.-., /-.-

- 1 Tā oldı evc-gāh-ı kanā'atde hānemüz
Farq-ı hümāya sāye şalar āsitānemüz
- 2 Yeter murāda ruḡṡat-ı pervāz virmemüz
Yoksa gümānda çille-niṡindür niṡānemüz
- 3 Ki la'l-i yāre meyl iderüz gāh ḡāline
Dā'im diyār-ı ḡusne çeker āb u dānemüz
- 4 Ebnā-yi dehr tābi'ı devr-i zamān iken
Şimdi bizüm o āfete tāb'dur zamānemüz
- 5 Āgāh müdde'ā eger ezḡār-ı şevk ise
Besdür o şūḡa bir nigeḡ-i'āşıkānemüz

-151-

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- /- /- /-

- 1 **Bakma sükün-ı zâhire zehhâr-ı kulzümüz**
Görme hakîr kaçre-i Tûfân telâtumuz
- 2 **Bilsek ne sūd ider'aceb âteş firüzemüz**
Bu köhne mecmer içre ne'üduz ne hîzemüz
- 3 **Revnağ-fezâ-yı'ışretiyüz ehl-i meşrebüñ**
Şahbâda neşve goncede rengin tebessümüz
- 4 **Hâmüş bil dehânımız güşümüz gibi**
Ğammaz şanma mahrem-i esrâr-ı merdimüz
- 5 **Şad-şükr-i müttehim degülüz sa'd u naḥs ile**
Efvâhda ne mihr u ne mâhuz ne encümüz
- 6 **Her kârda müşâveremüz gönümüzledür**
Zâhirde Zeyd u'Ömr ile germ-i tekellümüz
- 7 **Mânend-i âsiyâbumñ ister ḥasûdlar**
Āgâh egerçi kâdr ile ne cû ne kendimüz

-152-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..- /..- /..- /..-

- 1 Germ-rû menzil-i maksûde irer çok sürmez
Sûz-ı dilden haber aldık bu sefer çok sürmez
- 2 Oldı dil-dâdelerine hatı gülden de yakın
Zulmet-i şebde bilür nûr-ı nazar çok sürmez
- 3 Hüsni-bî-sâhteden kaḫ-i nazar müşgildür
Yoksa bu gâze ile sürme gider çok sürmez
- 4 Şubḫ-ı ikbâline^c ibretle bakılsa dehrûn
Hasretinden çekilen âh kadar çok sürmez
- 5 Olmadı merdüm-i çeşmümle vefâdar eşküm
Tıfl-ı her câyeye âgûş-ı peder çok sürmez
- 6 'Aşka meyl itmedüğine ne kadar nâdimdür
'Âfiyet yola gelür zâhid-i ḫar çok sürmez
- 7 Sürmüş Âgâh rakîbi o perî kûyundan
Görürüz ḫâlini bundan da beter çok sürmez

-153-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..- /..- /..- /..-

- 1 Tâ ki bir hem-zede-i halka-yı gîsüyüz biz
‘Ukde-i nâfe-i âhûda nihân-büyüz biz
- 2 Düşdügi yerde girân olduğı seng-i kadrüñ
Bilürüz Yûsuf-ı sencide terâzüyüz biz
- 3 Gerçi ruhsâre-i islâmda yektâ hâlüz
Lîk âteş-gede-i ‘aşqda hindüyüz biz
- 4 Dil-rübâlarda vefâ olsa görürdük biz de
Çok zamândur ki bu devletde dufâ-güyüz biz
- 5 Olsak Āgâh n’ola sūhte âteş-i gam
Vâle vü şifte-i dilber-i bed-hüyüz biz

---

4 (a) dil-rübâlarda : dil-rübâda S2

-154-

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün
 .-- /.-- /.-- /.--

- 1 Yanumda h̄ande-i bî-hūde giryān olmadan kalmaz
Hirās-ı mu'ş̄ibetden guşsa şādān olmadan kalmaz
- 2 Uşanduk sāhte ülfetlerinden ehl-i dünyānū
Nifāk ālūde cem'iyet perişān olmadan kalmaz
- 3 Tevāzu merdūm-i sāhib kemālūn i'tibāridur
Taşaddur halka dānālīkla nādān olmadan kalmaz
- 4 Şefā'at-kāre-i aġyār ile hem-bezm-i yār olmak
Huşul-ı kām için memnūn-ı dü-nān olmadan kalmaz
- 5 Şümāri cevriñ eşkūm kaṭresiyle eylerūm yārūñ
Sirişk-i hūn-çegān tesbīh-i mercān olmadan kalmaz
- 6 Hırāmān gelse ol kān-ı melāḥat 'ayş için bāġa
Dehān-ı ğonce bezminde nemekdān olmadan kalmaz
- 7 Hārāb olmış göñüldeñ yāri āġāh eyleme Āġāh
O zālīm itse de maf mūr-ı vīrān olmadan kalmaz

154. gazelin 2. beyiti sadece S2'de vardır.

3 (a) i'tibāridur : iftiḥāridur S2, İÜ1

4 (a) şefā'at-kāre : şefā'at-kāri S2, İÜ1

-155-

Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün

.— /.— /.— /.—

- 1 Hayâl-i çeşm-i fettânuñ dil-i maḥzûndan ayrılmaz
O ʿâşık ülfet âhû bir nefes Mecnûndan ayrılmaz
- 2 Düşer geh fikr-i zülf ü gâh vaşf-ı ḳaddine yârûñ
Hemişe tabʿ-ı şüh endişe-i mazmûndan ayrılmaz
- 3 Sen inşâf it nice ʿaḳl u hıred dīvâne olmaz kim
O sâhir ḡamzeler ehl-i dile efsûndan ayrılmaz
- 4 Olur geh neş'e-yâb-ı hûn-ı dil geh cām-ı mey ʿâşık
Ḥumâr âlüde-i ḡam bâde-i gülgünden ayrılmaz
- 5 Eger şad-çeşme-i hürşid şarf-ı şüst u şü olsa
Yine Āḡâh reng-i kîne çarḡ-ı dünden ayrılmaz

-156-

Fe'ilatün Fe'ilatün Fe'ilatün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Bahşış-i destüni sâkı kefi deryâ idemez
Cünbüş-i kâmetüni naḥl-ı tecelli idemez
- 2 Sulḥa mûm olduğı günden daḥı rûşen-terdür
Neylesün şem' saña ḥüsnile da'vâ idemez
- 3 'Ömri oldukça şifâ âyetin itse tekrâr
Çeşm-i bî-mârına gönlünce müdarâ idemez
- 4 'Âşık-ı sūḥte-i pâ-bûsına cür'et mi ider
Bil ki dâmânuñı bî-çâre temennâ idemez
- 5 Nice Āgâh murâd üzre nigâh itsün kim
Çeşm-i hürşid seni seyr ü temâşâ idemez

-157-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Müdâm-ı tîredür ol dil-i şemf i dâğ olmaz
Bu bezme böyle ziyâ-bağş bir çerâğ olmaz
- 2 Çü şeb-nem ol güli nezzâre altına alma
Edebde hõş tûtalum göz için yasağ olmaz
- 3 Ne şâd olur bulan ü ne elem çeker yitiren
Bizüz o kem-şüde kim kâbil-i sürâğ olmaz
- 4 Vişâl-i yâr ide itse bahâr-ı dest-âvîz
Dil-i remide taleb-kâr seyr-i bâğ olmaz
- 5 Cihânda istemez ehl-i kemâl ola nâ-şâd
Bu vazc ile nice Âgâh bî-dimâğ olmaz

-158-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /... /.-.- /..-

- 1 Göñülde ol büt-i pür-âb u tâb şaklanmaz
Derûn-ı âyinede âfitâb şaklanmaz
- 2 Ruḥ-ı laṭîfine olmaz niḳâb perde-i şerm
Nühüfte-gevher-i yektâda âb şaklanmaz
- 3 O şûha çîn-i cebîn tercemân-ı hâl yeter
Derûn-ı dilde olan ıztırâb şaklanmaz
- 4 Ruḥuñda tâb-ı mey inkâr-ı bezm gayretdür
Hazer ki şîşede dil-reng şarâb şaklanmaz
- 5 Biz âşinâ-süḥan Āgâha söyler elbette
Dehân-ı göncede büy-ı gül-âb şaklanmaz

---

4 (b) 'dil' S2'de ve İÜ1'de yoktur.

-159-

Fé'ilâtün Fé'ilâtün Fé'ilâtün Fé'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 'İşret-i kûşe-i meyhâneyi herkes bilmez
Mest çok vâdi-i mestâneyi herkes bilmez
- 2 Başına dönmeği cānā baña maḥsûş eyle
Şem'ine girdiş-i pervâneyi herkes bilmez
- 3 Guşsa-ı zevk-nümāsına gelür mestlerüñ
Zehr-i ḥand-leb-i peymâneyi herkes bilmez
- 4 Güş-ı ağıyar olamaz lâyıķ-ı der-i sühanuñ
Kıymet-i gevher-i yekdâneyi herkes bilmez
- 5 Oldı bin la'f ile ol tıfl baña rām Āgāh
Bu kadar bâzî-yi tıflâneyi herkes bilmez

---

2 (b) pervâne : peymâne S1

Mef'ülü Mefâ'ilün Fé'ülün

— /.- - /.-

- 1 °İşret demi cāvidān bulunmaz
Gül bāgda her zamān bulunmaz
- 2 Dil-mürde neşāṭ-ı °aşkı bilmez
İklīm-i °ademde cān bulunmaz
- 3 Destār-ı gül oldu lāne-i zāğ
Bülbüllere āşiyān bulunmaz
- 4 Dildār ile olsa da hem-āgūş
°Aşık yine şād-mān bulunmaz
- 5 Āsūde o dil ki anda Āgāh
Endīşe-i āb u nān bulunmaz

-161-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..- /..- /..- /..-

- 1 Dîdeden şahs-ı hayâli o mehûñ hiç gitmez
Nâ'ilüz bir Meh-i Ken'ana ki olmaz yetmez
- 2 Dil-i 'uşşâk gibi sevdügi bir olmayacak
Bâg-ı cennetde belâ tuhm-ı maḥabbet bitmez
- 3 Urulan yerde döker rişte-i ümmîdi gönül
Hele bu hû-yı güzel kim öcün alub gitmez
- 4 Kılması bed-güherüñ vâsıta-ı rahmet olur
Yoksa dendân tamâf çekmek ile incitmez
- 5 Hüsni ü hâr olsa girer gözine yârüñ ağıyar
Bir nigâhile de Âgâhını memnûñ itmez

---

4 (b) dendân : zindân S1

4 (b) çekmek : çekilmek S1

-162-

Mefā'ılün Fe'ılātün Mefā'ılün Fe'ılün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Şikeste dillere bakmaz o' işve-ger bilmez
Ki pārelense de āyīnemüz keder bilmez
- 2 Eger bu baht ile hem-bezm-i āfitāb olsağ
Mişāl-i zūlf-i bütān şāmımız seher bilmez
- 3 Gelince bezmimüze zāhid olma lenger-riz
Ki keşti-i meyimüz mevce-i haţar bilmez
- 4 Gören o şūhı kimi māh dir kimi hūrşid
Figān ki kaşidımız toğrı bir haber bilmez
- 5 O şūh-ı mest-i tegāfūl gelür giçer Āgāh
Bizüm de hāţırımuzdan neler geçer bilmez

-163-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..- /..- /..- /..-

- 1 Vaşl için hâtır-ı hicrân-zede minnet çekmez
Bezm-i dildâr-ı bihişt olsa da hasret çekmez
- 2 Şer'ide tevbe idi mâni^c-i vuşlat gelsün
Sâkiyâ duhter-i rez boşuna^ciddet çekmez
- 3 Saht cânlıkda unutturdı gönül Ferhâdı
Ne kadar küh-ı gamı çekse de zaḥmet çekmez
- 4 Bî-hûdi rehber ise sâlike de menzildür
Rûz u şeb âb-ı revân gitse eziyet çekmez
- 5 Çeşm-i seyr ü dil-i bî-hâhişi sermâye iken
Devlet-i fakrda Āgâh zarûret çekmez

-164-

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Ne mümkün eylemek ey mäh def^c-i gam sensüz
Ki neş'e-i mey olur māye-i elem sensüz
- 2 Figān ki eyledi āhır muķīm-i tenhāyı
Sirişk-i hūni vü efgān dem-be-dem sensüz
- 3 Hārāb-ı yekdür o dil k'olmaya hārām-ı kühün
Ki sahn-ı büt-kededür sāha-i harem sensüz
- 4 Tenümde her ser-i mū şāne gibi neşter olur
İdince ārzū-yı zülf-i ham-be-ham sensüz
- 5 N'ola müdām senüñ vaşfin eylese Āgāh
Elünde ra'şe olur cünbüş-i kalem sensüz

-165-

Mef'ülü Fâ'ilätü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- . /-.- /.-. /-.-

- 1 Olmaz nıgeh-feşân meh-i 'âlî-cenâbımız
Gör tâlî'i ki şîşeden inmez şarâbımız
- 2 Nezzâre-i 'izârı unutturdu giryeyi
Mevc oldu tâb-ı âteş-i gülden gül-âbımız
- 3 Ol derd-nâk-i nüşâ-i 'aşkuz ki ser-be-ser
Yazıldı hûn-ı bülbül ile faşl u bâbımız
- 4 Sensüz sürûr-ı meclisimiz bî-neşâtdur
Ger mevc-i bâde olsa da târ-ı rübâbımız
- 5 Âgâh hatt gelince füzûn oldu giryemüz
Bârânı şebde yağdurur ekşer şehâbımız

-166-

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Dilde yārũñ gamı da zevk-i şafādan kalmaz
 ʿAşk dīvānesinũñ çıfdi hümādan kalmaz
- 2 Va'de-i güzine yārũñ oluruz dildāde
 Teşneye mevc-i şarāb āb-ı beķādan kalmaz
- 3 Çok da herkesle haķıķatli bulunma cānā
 Bī-vefālıķda maķallende vefādan kalmaz
- 4 Kāmet-i ham-şüde ārāyişidür pırligũñ
 Hiç bu kadd-i dü-tā zülf-i dü-tādan kalmaz
- 5 Bāgda gayret-i akrānını bī-dek severüm
 Ne kadar bī-ber ise neşv ü nemādan kalmaz
- 6 Varak-ı şşrimüz aķbābuñ elünden düşmez
 Fikr-i renginimüz Āgāh hınādan kalmaz

---

1 (b) dīvānesinũñ : vīrānesinũñ S1

1 (b) çıfdi : çıkdı S2

2 (a) güzine : günine S1

-167-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.-

- 1 **Nağş-ı ğam dütmez dil-i āzādemüz**
Nāz ider hūrşide levh-i sādemüz
- 2 **Neşve-i hikmet virür her kaṭresi**
Çıkmış Eflātün humından bādemüz
- 3 **Seyrimüz tayy-ı maḳāmāt itmedür**
Tār-ı ḳānūn-ı zemindür cāddemüz
- 4 **İstemez meşşāta taḥsīn olsa da**
Bıkr-i mazmūn-ı ṭabi'at-zādemüz
- 5 **Mıhr ile Āġāh olurdı hem^sinān**
Himmet olsa sāye-i üftādemüz

Fé'ilâtün Mefâ'ilün Fé'ilün

..- /.- /.-

- 1 Hû berûlarda nîk-hû olmaz
Olmaz ey şûh kîne-cû olmaz
- 2 Çehre-i ehl-i 'aşk-gâhîdür
Mesti-i gâmda lîk rû olmaz
- 3 Ne bilür kâdr-i bâde-i zâhid
Âb-ı engûr ile vuzû olmaz
- 4 Kâni' olmaz hayâl ile 'âşık
Sâye-i gülde reng u bû olmaz
- 5 Yâr ile hâl-i zârımız Âgâh
Böyle kalursa hiç nigû olmaz

-169-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Dil-i mecrûhuma sevdâ-yı zülf-i pür-şiken düşmez
Ser-â-pâ tâze tâze zaḥmdur müşg-i ḥaten düşmez
- 2 Ḥayâl-i ḥam ile dil âh vâh itmede bilmez kim
O nahl-ı nâzdan taḥrîk ile sîb-i zeḳan düşmez
- 3 Kûmâş-ı ḥüsn-i Yûsuf nukre-i çeşm-i sefid ester
Muḥaşşal râygan Ya' kûba bûy-ı pîreḥen düşmez
- 4 Düşen hep bî-sütûnda şûret-i Şîrîne düşmüşdür
Şanur pervîz kim Şîrîne ḥûn-ı kûh-ken düşmez
- 5 Didüm ḥâk olmayınca gelmedük başına Āgâhuñ
Didi bâlâya hergîz sâye-i serv-i çemen düşmez

-170-

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ülün

- . /.-. /.-. /.-

- 1 **Âşüfteligüm zülf-i perişânı begenmez**
Ser-keşteligüm girdiş-i devrânı begenmez
- 2 **Olsa leb-i hâhiş ne kadar bûseye müştak**
Her genc leb-i kûşe-i dāmānı begenmez
- 3 **Hîç yeryüzünün zîbi tevâzu^c gibi olmaz**
Bu kâmet-i ham ebrü-yı hûbānı begenmez
- 4 **Yārūn siteminden heves-i la'li mi kaldı**
Cāndan uşanan çeşme-i hayvānı begenmez
- 5 **Bu bāğçenün gülleri hep deste işidür**
Bülbülde şu'ür olsa gülistānı begenmez
- 6 **Vaşf-ı kad-i mevzūnını Āgāh idemezsün**
Ol mışrafı rengin nice dīvānı begenmez

---

5 (a) işidür : irişdi S1

-171-

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

-./ -./-./ -./-./ -./-./

- 1 Olmaz bahār-ı haṭṭ ile ḥāṭır ğubārsuz
Bu faşlda havālar olur řtibārsuz
- 2 Tenhā-firīb-i ḥurde-i hicrānı ben miyüm
Vaşlına irmez āyinede intizārsuz
- 3 Devrinde mihr olursa da uryāndur ehl-i dil
Ṭut-kim ḳumāşuñ oldı felek pūd u tārsuz
- 4 Bilmem bu būstānda neden bāġbān-ı dehr
Ḷün naḥl-ı āh itdi beni berg ü bārsuz
- 5 Hicr-i lebūnde nūş-ı mey-i tāba düşdi dil
Bī-gānelerle ūlfet ider ġam-ġüsārsuz
- 6 Nā-ḳābilünde firḳāti ḥamyāzesüz degül
Bir laḥza istemem ki ola gül de ḥārsuz
- 7 Nāz-ı bütān-ı seng-dil Āġāh var iken
Olmaz cihānda şīşe-i dil inkisārsuz

---

2 (b) vaşlına : vaşlına S2

4 (a) 'bu' S2'de ve İÜ1'de yoktur.

-172-

Mefā̄ ilün Mefā̄ ilün Mefā̄ ilün Mefā̄ ilün
 .-- /.-- /.-- /.--

- 1 Dil-i dīvānemüz Mecnūn-ı şeydāyı şalındurmaz
O rinde lāübāli degme rüsvāyı şalındurmaz
- 2 Giriftāriyyet-i germ-i maḥabbet öyle bī-mārum
Ki nabzum ıztırābı mevc-i deryāyı şalındurmaz
- 3 Raḳīb-i divden kaḫ itmege dildārı şemşirüz
Bizi yanınca ḫayf ol şūḫ-ı hercāi şalındurmaz
- 4 Dilün şayyādı bir sultān-ı istignā sipehdür kem
İdüb ārāyiş-i fitrāk-ı anḳāyı şalındurmaz
- 5 Goñül bir āfetün meftūnı olmışdur ki söyletsek
Meh-i Ken'an degül ḫüsniyle dünyāyı şalındurmaz
- 6 Dür-i nazmum olur āvīze-i gūş-ı sipihr Āgāh
Ki āb u tāb ile her dürr-i yektāyı şalındurmaz

-173-

Mef'ulü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

-./ /-./ /.- /-.-

- 1 Olsa ne deñlü ħâki berâber serîrimüz
Şeb-nem mişâl cebhe-i ħûrdur mesîrimüz
- 2 Ser-mest-i şûĥ bî-ser u sâman-ı 'âlemüz
Âlüftelikde çeşm-i bütândur nazîrimüz
- 3 Mazmûn-ı ser-nüviştemüz âşüfte olmadur
Güyâ sevâd-ı zülf ile yazmış debîrimüz
- 4 Ref' itdi ħâkden bizi reng-i ħâki
Tâ oldı dest-i yâr bizüm dest-gîrimüz
- 5 Rehberlik itdi kûy-ı dilârâya dek bize
Âgâh o yolda tıfl-ı sirişk oldı pirimüz

---

4 (a) ħâki : tãki S1

4 (a) Vezne uymuyor.

-174-

Fē'ilātün Fē'ilātün Fē'ilātün Fē'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Dil ki pür-süz ola āh itmemek āsān olamaz
Fāş olur dūd-ı siyeh şuf lede pinhān olamaz
- 2 Dil-i nā-şādumuzu vā' de-i vaşl itmez şād
Pertev-i mihirden ol şem^c-i firūzān olamaz
- 3 Pāyine halka-i dām itmişüz āgūşumuzu
Bizden ol vaḥşi-i rem-gerde girizān olamaz
- 4 Dil hirās üzre degül āteş-i ruḥsārından
Zülfi de ḥātır-ı cemfiyle perişān olamaz
- 5 O kadar za'f ile bî-tāb ü tüvān kim Āgāh
Ḥande itse dönüb āhvāline giryān olamaz

-175-

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fé'ülün

-- /-- /-- /--

- 1 Ma'suk-ı perişân nazaruñ derdi çekilmez
Dildâdesi çok sim-beruñ derdi çekilmez
- 2 Dendâni tama' çekmededür hûb 'ilâcı
Yoksa o sitem-ger püseruñ derdi çekilmez
- 3 Bir dem heves-i zülf-i sitem-kârsuz olmaz
Sevdâ ile âlûde serüñ derdi çekilmez
- 4 Teskin idemez şimdi vişâliyle de cânân
Biñ kerre didüm çeşm-i terüñ derdi çekilmez
- 5 Her yüzden o mâhuñ çekerüz cevriñi Āgâh
Bir vechile bed-hâhlaruñ derdi çekilmez

---

1 (a) nazaruñ : nazîr S1

3 (a) sitem-kârsuz : siyeh-kârsuz S2, İÜ1

4 (a) de cânân : cânân da S1

-176-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Ne cefâsı yâr ü ne ağıyârdandur şekvemüz
Ceng-cû bed-hû dil-i bî-mârdandur şekvemüz
- 2 Bâga gitmez nâle vü feryâd-ı bûlbûlden kaçar
Söze gelmez bir gül-i bî-hârdandur şekvemüz
- 3 Baht-ı hâb âlûd yegdür fitne-i bî-dârdan
Mübtelâ-keş çeşm-i mest-i yârdandur şekvemüz
- 4 Gam yemekden imtilâ olduk bu minnet-hânedede
Hazm olunmaz ni'met-i bed-hârdandur şekvemüz
- 5 Düzah-ı cân-sûz-ı hicrânı unutturdı baña
Gice gündüz âh-ı âteş-bârdandur şekvemüz
- 6 Gerdiş-i gerdün ile Âgâh bahtuñi cürmi yok
Tâli^c-i bergeşte-i eşârdandur şekvemüz

---

176. gazel S1'de yoktur.

1 (a) S1'de şöyledir :

Ne cefâsı yâr ü ne vü ağıyârdandur şekvemüz

-177-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Pīç ü t̄āb dil-i ḥayāl-i yāri teşhīr idemez
Cevher-i āyine pāy-ı 'akse zencir idemez
- 2 Ben o vīrān gerde-i 'aşkum ki ḥāk-ı lā-mekān
İmtizāc-ı āb-ı hayvānile tafmīr idemez
- 3 Ṭab'ı şūḥ olmaz perīşān daḥl her nā-ehlden
Reng-i şem'ı 'Tūr bād-ı āh tağyir idemez
- 4 İ'timād itmem ki dirler mihr ile ḥūn şīr olur
Ya nedendür kūh-ken-i ḥūn eyledi şīr idemez
- 5 Seng-i taf'n Āgāh sevdā-yı cünūnum artırur
Tıfl-ı 'aşkum sīli-i üstād te'şir idemez

SİN

-178-

Fé ilātün Fé ilātün Fé ilātün Fé ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Olalı dil o ser-i zülf-i kūh-girde ḥabs
Oldı gūyā ki figān ḥalkā-i zencīrde ḥabs
- 2 Eylemiş var ise bu sāķī-nih-i peymāne
Bāde-i ʿayşını meyhāne-i taķdīrde ḥabs
- 3 Kalmasa ḥātır-ı şayyād bir āhıyla olur
Eylemek kuvvet-i bāzū-yı per-i tīrde ḥabs
- 4 Nigeḥ-i ʿāşık-ı maḥcūb kalur çeşminde
Çün tebessüm-i dehen ḡonce-i taşvīrde ḥabs
- 5 Gör kazā ḥükmüni kim ḡuşşa-küşālık Āḡāh
Oldı çün reng-i ḥınā nāḥun-ı tedbīrde ḥabs

---

1 (a) ḥabs : ḥaps S1

5 (a) ḡuşşa : ʿakde S2, İÜ1

-179-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..- /..- /..- /..-

- 1 Benüm ol rind-i tehî kîse-i bâzâr-ı heves
K'almuşum bin Meh-i Ken'ana harîdâr-ı heves
- 2 Bî-eşer nâle-i deh gûş iderüz rağbetle
Depredür derdimüzi şekve-i bî-mâr-ı heves
- 3 Bir kez âyîneni de jeng-i hevesden pâk it
Nice bir nakş ü nigâr-ı der ü dîvâr-ı heves
- 4 Bir güle nağme-serâ ol ki beķâ rengi ola
Rûd-ı pür-merde olur ğonce-i gûlzâr-ı heves
- 5 Şanma Āġâhı hemân bü'l-heves itmiş çeşmüñ
Kimdür ey mâh saña itmeye izhâr-ı heves

-180-

Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün

.--- /--- /--- /---

- 1 Tehidür yâr âb u dânededen kâşâne-i müflis
Kânâ'atdür hemîşe ked-ğüdâ-yı ħâne-i müflis
- 2 Güşâd-ı 'uğde-i zülf-i emel ğayet de müşkildür
Revâdur olsa dendân-ı tamâf dan şâne-i müflis
- 3 İder rûz âfitâb u şeb şufâ'-ı mähile ülfet
Vişâl-i şem' den maħcûbdur pervâne-i müflis
- 4 Ne cevri-i muħtesib ne ta'n-ı zâhidden hirâs eyler
Ki ħâlîdür hemîşe sâġar u peymâne-i müflis
- 5 Muraşşâ'-pûş olursa şâhid-i nazmum n'ola Âġâh
Ki naql-i kimyâdur ser-be-ser efsâne-i müflis

-181-

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

.--- /--- /--- /---

- 1 Nesim-āsā bu cism-i ħaksār itmez qarār efsūs
Nice sā'atde bilmem ħopdı yirden bir ħubār efsūs
- 2 Neşāt-ı vaşlına endüh-ı hicr ālüdedür dehrüñ
Ne çäre sa'y ile olmaz cüdā meyden ħumār efsūs
- 3 Perişān göricek sünbül gibi aġyār-ı destinde
Gönüldeñ çıkdı āh ile hevā-yı zülf-i yār efsūs
- 4 Ĥam eylerken yanarum ħāmetin serv-i gülistānuñ
Beni pā-māl-i nāz itdi o tıfl-ı ney süvār efsūs
- 5 Göz açmazdan daġı şeb-nem gibi bir dem bu gülşende
Giçer Āġāh büy-ı gül gibi faşl-ı bahār efsūs

-182-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /... /.-.- /...-

- 1 Göñül ki oldı ser-i kūy-ı yārdan me'yūs
Revādur olsa da şabr u qarārdan me'yūs
- 2 O 'andelīb-i nevā düşmen-i hazīnem kim
Hazāndan güle mendüm bahārdan me'yūs
- 3 Nesīm-i terbiyet-i bāgbān baña neyler
Nihāl-i bāğ-ı ğam-ı berg ü bārdan me'yūs
- 4 'Aceb mi perde-nişīn olsa ğonce-i ümmīd
Ki oldı dest-i kerīmān nişārdan me'yūs
- 5 Zamāneden bu kemāliyle hōş-dilüm Āgāh
Ki oldı dil-i heves řtibārdan me'yūs

---

3 (b) S1'de şöyledir :

Nihāl-i bāğ-ı ğamum berg-i bāriden me'yūs

ŞİN

-183-

Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlūn

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Lâ'ī-i sâkî gerçi hõşdur sâgar-ı şahbâ da hõş
Nağme-i ney dil-keş ammâ kulkul-ı mīnâ da hõş
- 2 Hakk bu kim bî-minnet-i gerdūn bu 'işret-gâhda
Dâmen-i maşşūd el virmezse istignâ da hõş
- 3 Bî-tekellūf hūblardan hūbdur resm-i vefâ
Yoksa 'uşşâka ümīd-i va'de-i ferdâ da hõş
- 4 Hõş-nümâdur dil-rübâlardan leb-i pür-ḥandelük
Girye-i bî-ihtiyâr 'âşık-ı şeydâ da hõş
- 5 Benzedüb hürşīd ü mâha'arız-ı cānāneyi
Tâ bu ḥadd gerdūn ile Āgâh istihzâ da hõş

Mef'ülü Fā'ilatü Mefā'ilü Fā'ilün

-. /-.- /.- /-.-

- 1 Āmāde bezm ü vaşl u dil-ārāya kaldı iş
Bu gün de giçdi hicr ile ferdāya kaldı iş
- 2 Her iş beter didükleri bizden beter meger
Şabr u taḥammül-i dil-i şeydāya kaldı iş
- 3 Varmaz dehānum ol mehe' arz-ı melāl idem
Güstāhi-i nesim-i sebük-pāya kaldı iş
- 4 İtdi bizi rakīb bu gün küşte-i kelām
Söz kat' idici merg-i müfācāya kaldı iş
- 5 Almış nezzāre altına huffāş-ı gam bizi
Raḥşende mihr-i sāğar-ı şahbāya kaldı iş
- 6 Āsān degül mütābā'at-ı ehl-i rüzgār
Süzende āteş ile müdarāya kaldı iş
- 7 Bārān-ı eşk itmedi tuḥm-ı ümīdi sebz
Āgāh feyz-i'ālem-i bālāya kaldı iş

S2 ve İÜ1'de 4. beyit 3. beyit olarak geçiyor.

7 (a) tuḥm : naḥl S1

-185-

Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fā'ülün

-- . . /.-- . . /.-- . . /.--

- 1 Gördüm o mehî vaşlı temennāya degermiş
Yektâluğ ile itdügi da'vāya degermiş
- 2 Mürg-i dili hem-meşreb-i 'ankā giçinürken
Bend itmege ol zülf-i semen-sāya degermiş
- 3 Ol Yūsuf-ı şāniye alur göz ile baqđum
Hüsnini mezād eylese dünyāya degermiş
- 4 Bülbüller ide güller ide hār ide hōd-bīn
Seyr it ki cihān bāğ-ı temāşāya degermiş
- 5 Āgāh dimiş bu gāzeli gūş idüb ol māh
Hüsnüm gibi taḥsīn-i ehibbāya degermiş

-186-

Mefâ'ilün Fê'ilâtün Mefâ'ilün Fê'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Felekden itmek olurdu recâ-yı âsâyiş
Olaydı ger meh u hürşide cây-ı âsâyiş
- 2 Sebük-riķâbi-i şeb-nemden oldu zâhir kim
Bu teng-i 'arşa degüldür kazâ-yı âsâyiş
- 3 Düşerse nîm-nefes rāhatı ganimet bil
Ki çün habâbdur âb u hevâ-yı âsâyiş
- 4 Olur nedâmet-i hâr-ı cefâdan âsûde
Mîşâl-i serv bu gülşende pâ-yı âsâyiş
- 5 Hevâ-yı zülf-i perişân-ı yâr iden Āgâh
Muḥâldür ki ola âşinâ-yı âsâyiş

-187-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Göñülde sūziş-i dāğ-ı ebed ne müşkil imiş
Siyeh sitāre key-i baht-ı bed ne müşkil imiş
- 2 Hırāş-ı hātır olur hāşılı nigīn-āsā
Zamāne defterine namzed ne müşkil imiş
- 3 Hezār-ı çeşm-i hased puhte dūz-ı^c aybı olur
Kalendarāne libās-ı nemed ne müşkil imiş
- 4 Müdām-ı^c arız-ı pür-hāl-i yāre hayrānum
Şümār-ı kevkebe-i zabt^c adū ne müşkil imiş
- 5 ^cAceb mi tıfl-ı sirişk olsa sürh-rū Āgāh
Girān tabānceni-i dest-i red ne müşkil imiş

-188-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..- /..- /..- /..-

- 1 Bir cefâ-cûya o meh 'âşık-ı nâ-şâd olmuş
Reşk-i şad-Hüsrev u Şîrîn idi Ferhâd olmuş
- 2 Ol yüzi reşk-i gülistân-ı İrem vaşfında
Hâme âgüş-ı benânumda perî-zâd olmuş
- 3 Pul pul oldu bedenümde o mehûñ dâğları
Şafha-i sîne hemân tahte-i nerrâd olmuş
- 4 'İşve meşk eyler iken gayri perî olmazdan
Şimdi üstâdsuz üstâddan üstâd olmuş
- 5 Ne çeker beste-i gîsü-yı bütân ben bilürüm
Hased Âgâha ki ol kayddan âzâd olmuş

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fâ'ülün

-- /-- /-- /--

- 1 Gâret-ger-i dil sen gibi cānāne mi kalmış
Çeşm-i siyehüñ yakmaduğı hāne mi kalmış
- 2 Āzādelerüz zaḥmet-i şayyād u kafesden
Mürğ-i dili dāme düşürür dāne mi kalmış
- 3 Mecma'larımız öyle ḥıyānet-kededür kim
Maḥrem diyecek şem^c mi pervāne mi kalmış
- 4 Sāgarlığa ur şūreti çün şūret-i dīvār
Rağbetle sema^f idecek efsāne mi kalmış
- 5 Yok perverişi kulzüm-i endişelerinde
Taḥsine sezā gevher-i yekdāne mi kalmış
- 6 Az derd ü serin çekmemişüz bādenüñ Āgāh
Dilde heves-i kūşe-i meyhāne mi kalmış

---

2 (a) kafesden : kafesinden S1

-190-

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fa'ülün

-. /-- /-- /--

- 1 La'lünde 'ayân neşve-i keyfiyyet-i âteş
Hûyuñda nihân sūziş-i germiyyet-i âteş
- 2 Tâ rüz-ı eşer âh-ı ciger-süz ile cānā
İtdük gam-ı hicrūñle bu şeb-ı işret-i âteş
- 3 Dâğ-ı elemün sinede pür-süz o kadar kim
Yok şimdi kebāb-ı dile hiç minnet-i âteş
- 4 Her mürğ-i tenūñ zarf olamaz şuf-le-hür-ı 'aşk
Pervānededür çāşni-i lezzet-i âteş
- 5 Ger yārdan āzürde degül hātıruñ Āgāh
Nazmuñda nedür ya bu kadar kesret-i âteş

SAD

-191-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 'Aks-ı la'füñ gâh idince çeşm-i giryānumda raqş
Mest ider tıfl-ı sirişküm taraf-ı dāmānumda raqş
- 2 Cilve-gerdür serv-i nāzum itmesün ya neylesün
Bülbül ü gül serv u kumrî sahn-ı büstānumda raqş
- 3 Teşne-i lebüñ lezzeti ta çäk çäk itmiş lebüm
Hızr ider dā'im kenār-ı āb-ı hayvānumda raqş
- 4 Hep neşât-ı bāde-i la'l-i bütāndur kim ider
Lafz u mafnā bi-hūd u mestāne dīvānemde raqş
- 5 Şimdi táb-ı şevkden Āgāh mánend-i pesend
Dāğlar eyler ser-ā-pā cism-i sūzānumda raqş

Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün

..-- /.-.- /.-

- 1 Kande itse o mäh-ı sîma rakş
Dîdelerde ider temâşâ rakş
- 2 Ğark-ı gird-âb-ı hayret oldı gönül
Devr uşüliyle eyledi tâ rakş
- 3 Dil-i'uşşâkı çâr-pâre ider
Gâh idince o serv-i bâlâ rakş
- 4 Devr-i dil-hâhi senden öğrensün
İdecek çarh-ı bî-ser ü pâ rakş
- 5 Cilve itdükçe itmesün n'etsün
Dil-i'âşıkda şad-temennâ rakş
- 6 İder Âgâh-veş cehâletle
Ceyb-i müflisde dest-i i'tâ rakş

DĀD

-193-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Derd-i serdür her dem itmek yâre âh ü nâle 'arz
Müdde'â sūz-ı derün itse ider büt-hâle 'arz
- 2 Vâdi-i ğamda o Mecnūnum ki çıksam teşne-leb
'İzzet idüb sâgar-ı pür-hūnın eyler lâle 'arz
- 3 Gice hâk-ı teşne-gânından leb-i cân bahşına
Elde mürġ-i ravz eyler mürde-i şad-sâle 'arz
- 4 Kalmamış âb ü leţâfet nev-bahâr-ı dehrde
Eşk-i çeşmünden ider gülzâre bülbül jâle 'arz
- 5 Var ise şevk-i hem-âġuşı o meh-ruhsâr ile
Eylesün Āġâh merrât-ı dilinden hâle 'arz

TĀ

-194-

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Gülşen-i dehrün beķā-yı vird-i raⁿāsı ğala^t
Güft-gü-yı bülbülân-ı naĝme-pîrāsı ğala^t
- 2 Kālb-i zāhid kim tılısm-ı gevher-i esrārdur
Feth olurdu olmasaydı kufı-ı rüsvāsı ğala^t
- 3 Defter-i ihsāmı gerdünü temāşā eyledüm
Kāĝıd-ı meşķı gibi imlā vü inşāsı ğala^t
- 4 Bahtı gör kim ol perî ruhsārı teşhîr itmege
Bir mücerreb nüşha bulmadum lîk esmāsı ğala^t
- 5 Dil-güşādur gerçi gülzār-ı sūhan Āĝāh lîk
Ārzü-yı zülf-i hūbān gibi sevdāsı ğala^t

ZA

-195-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-. - /-. - /-. - /-. -

- 1 Dün buluşdum yâr ile Һazz eyledüm ammâ ne Һazz
Dil-firîb eṭvâr ile Һazz eyledüm ammâ ne Һazz
- 2 Sînesün gah çâk idüb gösterdi gâhî lâ'lüñ
Va'de-i bisyâr ile Һazz eyledüm ammâ ne Һazz
- 3 Şordum ol Yūsuf Һarîdârũñ metâ'ı vaşlunı
Pek yaqîn bâzâr ile Һazz eyledüm ammâ ne Һazz
- 4 Bir günâh itdi baña rû-yı raqîb oldum Һalâş
Zür-ı istiğfâr ile Һazz eyledüm ammâ ne Һazz
- 5 Şubḥ-dem geldi şabâ Āgâh kûy-ı yârdan
Müjde-i dildâr ile Һazz eyledüm ammâ ne Һazz

AYN

-196-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Yeter tazallüm-ı âzâr-ı cevri-yâre şefîc
Leb-i ħamûş u girîbân-ı yâre pâre şefîc
- 2 Olur bir âhile âteş-i zen nesîm ammâ
Tebessüm-i gül olur 'andelîb-i zâre şefîc
- 3 Yeter delîl-i cefâ-yı sipîhr-i girye-i ebr
Ki besdür eşk-i nedâmet günâh-kâre şefîc
- 4 Günâh imiş tütalum terk-i tevbe yetmez mi
Ĥumâr-ı bî-ħaberi rind-i bâde-ħâre şefîc
- 5 Maħabbet âl-i resûl olduğun yeter Āgâh
ĤaĤâ vü cürmüne dergâh-ı Kird-gâre şefîc

ĠAYIN

-197-

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

- . /-.- /.-. /-.-

- 1 Virmezse n'ola şenf-i bezm hāneye fūrüg
Besdür safā-yı künc bu virāneye fūrüg
- 2 Ne bahtum ahteründe ne sāğarda var ziyā
Lāyık degül mi yoksa bu ğam-hāneye fūrüg
- 3 Mir'at-ı dilde cilve-ger olmaz o meh 'aceb
Şıgmaz şanur mı dil gibi kāşāneye fūrüg
- 4 Şenf'ün fūrüği olmayacak tīre rūzedür
Hürşid u māh şalsa da pervāneye fūrüg
- 5 Rağbet-sezā olur olsa da Āġāh şenf-i Tūr
Bezli eyleyince mahrem u bī-gāneye fūrüg

---

3 (b) kāşāneye : kāneye S2

4 (a) fūrüği : fūrüg S1

FĀ

-198-

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Nice bir eyliyeyüm serv-i hırāmānıña hayf
Nice bir eyliyeyüm vaz'ı perîşānına hayf
- 2 Dām her mürġ-i heves turre-i perçiniñe āh
Қadr-ı nāz anlamıyan nergis-i fettānına hayf
- 3 Çekdügüm miñnet-i hicrāna hezārān efsūs
Bī-vefā eyledügün 'ahd ile peymānına hayf
- 4 Oldı bāziçe-i dest-i sitem her has u har
Ey gülistān-ı hayā pāki-i dāmānına hayf
- 5 Dāġ-ber-dāġ dili haste-i Āgāha dirig
Dinmedi minnet-i bihbūdi-i dermanına hayf

KĀF

-199-

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Ne mümkün derd-sezâ olmak ser-i âzâde-i 'âşık
Eger şandal harîründen süzülse bâde-i 'âşık
- 2 Hirâsından iderdi vaz'-ı hamlen leyle-i celli
Hurûş itseydi tıfl-ı eşk-i tûfân-zâde-i 'âşık
- 3 Eger şad-menzil istikbâl iderse devlet-i dünyâ
Ser-i mü deflü geçmez kûy-ı fakri câdde-i 'âşık
- 4 Harâbātuñ giriban-gir-i 'aysı gâlibâ çokdur
Ki dâmen-çidedür mihrâbdan seccâde-i 'âşık
- 5 O şūhuñ nâzı itdi 'âlemi Āgâh dem-beste
Hamûş olsa n'ola kilik-i şafir âmâde-i 'âşık

-200-

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ülün

-. /.-. /.-. /.-

- 1 Yarûñ degülüm devr-i temâşâsına lâyıķ
Mümkün mi olam ğayri temennâsına lâyıķ
- 2 Çokdan bilürem dâm-ı ser-i zülf-i tehîdür
İster bula gönülüm gibi sevdâsına lâyıķ
- 3 Āgûşa çeker kâh-rübâ kâhi görünce
Bulmuş o da ma'şukını sîmâsına lâyıķ
- 4 Ol şüh ider ğayre vefâ va'deden evvel
Gör bahtı benüm va'de-i ferdâsına lâyıķ
- 5 Oldı peri germ-i tebessüm oķuduķça
Olmış bu ğazel la'î-i şeker-hâsına lâyıķ
- 6 Nâz eyler idüm seyr-i gül ü gülşene Āġâh
Olsaydı nigâhum ruĥ-ı zibâsına lâyıķ

-201-

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Güşād-ı hātır için nev-bahāre hāhiş yok
Dü-rūze reng-i gül-i itibāre hāhiş yok
- 2 Şikeste-bāl degül şāhbāz himmetsüz
Bu şayd-gāhda ancak şikāre hāhiş yok
- 3 Müdām-ı harc iderüz kīse-i tevekkülden
Nevāziş ü kerem-i rūzgāra hāhiş yok
- 4 Çeker mi cevri ni ebnā-yı^c ālemün dil-i zār
Tarab-fezāmuz iken vaşl-ı yāre hāhiş yok
- 5 Hümārsuz ğam-ı bī-minnet ile aklanuruz
Neşāt-ı cām-ı mey-i hōş-güvāra hāhiş yok
- 6 Bu kār-hānede Āgāh eger giçer giçmez
Sūhan-fürüşlar zencir-kāre hāhiş yok

-202-

Mefâ'ilün Fe' ilätün Mefâ'ilün Fe' ilün

.-.- /...- /.-.- /...-

- 1 Müyesser olsa dil-i zârı şād-mān kılmak
Olur taḥammül-i āzār-ı bāgbān kılmak
- 2 Riyā degül ki' aceb' aşkâne düşmişdür
Sana girişme baña terk-i ḥānmān kılmak
- 3 Ne sîne kaldı ne dil bakmaduk şerār-ı gamuñ
Ḥazer ki müşkil imiş āteşi nihān kılmak
- 4 Figān ki sîne-i pür-kīnesinde her ne ki var
Murādı hep felegüñ baña imtiḥān kılmak
- 5 Qarār-ı düşmen o āvāre bülbulüm Āgāh
Ki istemem bağal-ı gülde āşiyān kılmak

-203-

Mef'ülü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

-- /-.- /.-. /-.-

- 1 Lûtf eyle gâh 'âşık-ı zâr-ı hazîne bak
Hüsniyle âfitâbda olsan zemîne bak
- 2 Ey dil inânma va' de-i vaşluna ol mehûn
Olma firîb-i hürde sözün ya tümüne bak
- 3 Nâzenlerüñ telâttufi de nâzikânedür
Hışmına bakma hande-i zir-i lebine bak
- 4 Yârüñ cefâsını severüz cânımız kadar
Ağyârüñ itdügi bize çîn-i cebîne bak
- 5 Âgâh hâhiş üzre bu bezmüñ neşâtı yok
Sâkîsine şarâbına bak sâgarına bak

---

1 (b) hüsniyle : hüsne S1

3 (a) nâzenlerin : nâzenler S2

-204-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Bir nihāl-ı nâz-ı kaddün gibi bāğ-ı dilde yok
Her gülün zevk-i temâşası dimâğ-ı dilde yok
- 2 Tîre olmaz cebhe-i hürşide mevc-i nürdan
Çîn-i gam şahbâ-yı tahtında ayâğ-ı dilde yok
- 3 İktibâsı nûr iderken ma'nâ-yı rûşen-i müdâm
Şimdi dūd-ı âhdan gayri çerâğ-ı dilde yok
- 4 Rûşenâ-yı bahş-ı mihr-i mâhdan her zerresi
Lâle-veş hâkister efserde dâğ-ı dilde yok
- 5 Çokdan olmuşdur gönül Âgah nâ-peydâ henüz
Bir dil-i dîvâne yokdur kim sürâğ-ı dilde yok

---

2 (a) hürşide : hürşid S2, İÜ1

3 (a) iken : iderken S2

-205-

Mef'ulü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- /-.- /.-.- /-.-

- 1 Ser-geşte-i maḥabbet-i dilber mi olmaduḡ
Biñ kerre bezm-i 'aşḡda sāḡar mı olmaduḡ
- 2 Yetmez mi itdi tevsen-ı nāzına pāy-māl
Dil-hāhi üzre hāle berāber mi olmaduḡ
- 3 Eyyām-ı devletünde göñül olmaduḡ ne var
Āzürde-i hezār-ı sitem-ker mi olmaduḡ
- 4 Nā-pühte şanma mecmer-i pür-süz-ı 'aşḡda
Derd-i siyeh mi 'ūd mı 'anber mi olmaduḡ
- 5 Deryüze-i neşāt iderek la'l-i yārdan
Āḡāh-veş yanında muḥaḡḡar mı olmaduḡ

---

2 (a) tevsen-i nāzına : nūş-i nāzenīne S1

-206-

Müftē ilün Müftē ilün fa'ilün

-..- /-..- /-.-

- 1 Ders-i gamı yārdan alduķ sebaķ
Sözi dil-i zārdan alduķ sebaķ
- 2 Mekk ü füsün nüshasını harf harf
Ġamze-i dildārdan alduķ sebaķ
- 3 Cevr ü cefā resm-i kadīm oldıgın
‘Aşk-ı sitem-kārdan alduķ sebaķ
- 4 Mekteb-i fıtratda cünün baħsini
Kays dil-i efkārdan alduķ sebaķ
- 5 Sahn-ı kasem sırrını Ġgāh biz
Vākıf-ı esrārdan alduķ sebaķ

-207-

Mef'ülü Mefā'îlü Mefā'îlü fâ'ülün

-. /.-. /.-. /.-

- 1 Pā būseni ümmîd iderek cāde bulunduk
Ol şūha haṭā eyledük üftāde bulunduk
- 2 Kaṭ' eylemedük 'ālem-i bālādan ümîdi
Mānend-i şadef gerçi ki deryāda bulunduk
- 3 Dīvānelere şehirde raġbet daḥı çokdur
Bir nice zamān bir daḥı şahrāda bulunduk
- 4 Kendi gibi bir āfetün āşüftesi gördük
Her hüsniye mümtāza ki dil-dāde bulunduk
- 5 Āyine kadar kıymetimüz olmadı Āgāh
Biz her ne kadar şāf-ı dil ü sāde bulunduk

-208-

Fe' ilātün Fe^c ilātün Fe^c ilātün Fe' ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Yäre te'sîr idecek nâle-i cân-gâhda yoğ
Dilden endûh-ı ğamı zâ'il ider âhda yoğ
- 2 Yâr-ı müstağni vü ben bî-ser ü sâ mân ise de
Ferş-i râh eyleyecek kâle-i dil-hâhda yoğ
- 3 Dile bāğlandı reh-i bî-ğamı ol mertebe kim
Şimdi vâdî-i cünûna gidecek râhde yoğ
- 4 Bu kadar şîve ile razıyüz ol bed-hûdan
Ki dile âtıfeti yoğ ise eger âhda yoğ
- 5 Cevrden kâlmadı bir ehl-i vefâ kûyunda
Şimdi farz eyle ki sevdâ-zede Āġâhda yoğ

---

2 (a) sâ mân ise de : sâ mânda ise S2, İÜ1

5 (a) cevrden : cevrin S1

-209-

Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Olaydı bir dem ol şîrîn-dehenle hem-zebân olmak
Göreydi nicedür Ferhâd-ı rüsvâ-yı cihân olmak
- 2 Yeter vâ-beste olduk hâline zülfün nümâyân it
Gönülde ârzü var bir zamân bi-hân mân olmak
- 3 Perîsin ya melek ya hür ey meh hiç görünmezsün
Nice bir bâğ-ı cennet gibi gözlerden nihân olmak
- 4 Pür itmişdi figân ü âhla gam-hânesini Ya'küb
Baña maşûşdur Beyt'ül-hazende şâd-mân olmak
- 5 Cefâdan yüz çevirmez tut ki Âgâh dil-i figâruñ
Biraz da mihr-bân ol tâbînî nâ-mihr-bân olmak

KEF

-210-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 O deñlü şâf ü nezâket-pezirdür bedenüñ
Ki didelerde görünmez çü büy-ı pîrehenüñ
- 2 İder dehânını âyinenüñ tekellüm-ñiz
Mişâl-i tütî-i güyâ hilâvet-i sühanüñ
- 3 Degül degül hañ-ı nev-hîz-i çeşm-i bed-bînden
Çemende oldu nihân şîb-i nev-res-i zeķanuñ
- 4 Şikeste dillerüñ eyle hirâs-ı âhından
Ki bezm-i mâtemiyân oldu zülf-i pür-şikenüñ
- 5 Hezâr hayf ki pervâne olduĖuñ kaldı
O mâh olmadı Âgâh şemc-i encümenüñ

-211-

Mef'ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fa'ülün

- /- /- /-

- 1 Gülşende hamüş ey gül-i handân kimi gördük
Bu bâğda bî-nâle vü efgân kimi gördük
- 2 Ğam-hâri-i aĥbâb hele fî-ğadr olmaz
Def'-i ğam ider şoĥbeti yârân kimi gördük
- 3 Ma'cün-ı müferriĥde bile şimdi feraĥ yok
Mihnet-gede-i dehrde şadân kimi gördük
- 4 Girmem daĥı meyĥâneye destârum atılsa
İtdüklerine böyle peşimân kimi gördük
- 5 Uydurmuşüz âşüfteligi zülfine cânâ
Ben gibi murâd üzre perişân kimi gördük
- 6 Ğayret-zede-i mihr-i rehiñ gerçi ki çokdur
Ğâĥ gibi vâle vü ĥayrân kimi gördük

-212-

Fâ^çilâtün Fâ^çilâtün Fâ^çilâtün Fâ^çilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Nâ-tüvân-ı çeşm-i maḥmûr bütânuz şimdilik
Anıniçün gâh pinhân geh^çayânuz şimdilik
- 2 Sâyemüzden giçmege kâdir degülken bir kadem
Zerre-veş mihr ile dâ'im hem^çinânuz şimdilik
- 3 Tab'ına yârûñ neşât-engiz iken şahbâ kadar
Hâtırında gam gibi bâr-ı girânuz şimdilik
- 4 Haḫtımız yok la'î-i sâkiden leb-i peymânenen
Nüş idüb hün-âbe-i dil şâd-mânuz şimdilik
- 5 Bir zamân Âgâh ile zühd ârzü olduk yeter
İster olsa sâkin-i küy-ı mügânuz şimdilik

-213-

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fâ'ülün

-- /-- /-- /--

- 1 Büt-hâle ile remz-i dehânına irişdük
Bir noktadan esrâr-ı nihânına irişdük
- 2 Bir nice zamân hizmet-i zülfinde bulunduk
Nâziklik ile mûy-ı miyânına irişdük
- 3 Oldı haţ-ı müşgîni de menşür-ı şad-âşüb
Hüsnuñ hele bir fitne zamânına irişdük
- 4 Nâ-çar gül-i dâğ koruz şişe-i dilde
Bu bâğçenüñ faşl-ı hazânına irişdük
- 5 Bu fâide yetmez mi ki bâzâr-ı cihānuñ
Ne sūdını gördük ne ziyânına irişdük
- 6 Şatsuñ kühen eş'arı da mecmû'alar itsek
Âgâh gibi tâze ziyânına irişdük

-214-

Mefâ ilün Fê ilâtün Mefâ ilün Fê ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Hâkîr ise ne kadar âdamı zamânemüzün
‘Adû-yı ekber olur hem-demi zamânemüzün
- 2 Turur iki şaf-ı müjgân gibi nazarda müdâm
Göz açdurur mı neşât-ı gamı zamânemüzün
- 3 Severdi nahl-i oda ‘asruñ iktizâsı ile
Olaydı hâtem eger Hatemi zamânemüzün
- 4 Şakın naşîhat-i ehl-i garazdan ey dil-rîş
Ki zahmi tâze ider merhemi zamânemüzün
- 5 Denî vü sifle tabîfat o deñlü ‘âlem kim
Zemîne giçmededür şeb-nemi zamânemüzün
- 6 Mişâl-i kavş-ı feraḥ-zîb ü ziynete mâ’il
Henüz nâzda ḳadd-i hamı zamânemüzün
- 7 Göreydiler nicedür dâ’i mey-keşân Āgâh
Bir iki gün ben olaydum Cemi zamânemüzün

-215-

Mefâ'ilün Fê ilâtün Mefâ'ilün Fê ilün

.-. /..- /.- /..-

- 1 Hezâr mey-kede gam var şarâb n'itse gerek
Cihân-ı âteşe bir kâse âb n'itse gerek
- 2 Olur mı sūziş-i dil bād-ı âh ile teskîn
Harâret-i meye bād-ı habâb n'itse gerek
- 3 Nigâh-ı germüm ider âfitâbı pejmürde
Çeküb yüzine o gül-ruḥ niķâb n'itse gerek
- 4 Gönül ki sūḥte-i âteş-i tegâföldür
İdüb ğazabla mükerrir-i kebâb n'itse gerek
- 5 Zamâneden ne kadar derd-i ser çeker Āgâh
Ḥumâr-ı meyden idüb ictinâb n'itse gerek

-216-

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Cân bağışlar nıgeh-i şüh-ı 'atâ böyle gerek
Dil-rübâdan revîş-i mihr-i vefâ böyle gerek
- 2 Nâlemüz devr-i kabûl âh ise me'yûs-ı eşer
Kâf be-i hüsnde âyîn-i dufâ böyle gerek
- 3 Düşse mir'ât-ı dile 'aks-ı hayâlî şaklur
Yâr-ı maħbûb olıcak şerm ü hayâ böyle gerek
- 4 Serv-i kaddûn ki çeker rişe gönülden gönüle
Naħl-ı dil-keşdür aña neşv ü nemâ böyle gerek
- 5 Çeşmi nâz itmede Âgâh o kadar mâhir kim
Vâkıf olmaz nıgehi tarz-ı edâ böyle gerek

-217-

Mefâ'ilün Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Vişâl-i yâr ile dil-şâd u hurrem olsa gerek
Budur ümidimiz Allâh a'lem olsa gerek
- 2 Yanumda olmadı bir dem-i karar-dâde gönül
Felâh bulmıyacak baña hem-dem olsa gerek
- 3 Tılsım-ı cebhe-i pür-çîn yâr-ı feth oldu
Henüz vefk-ı murâd üzre'âlem olsa gerek
- 4 Hevâ-yı gam-kedemüz öyle hüzn-perver kim
İnince sâğara mey şîşeden gam olsa gerek
- 5 Gelürse zevk ü gam Âgâh böyle pey-der-pey
Sürür-ı meclisimiz hayr-ı muqdim olsa gerek

-218-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Var mı ol şūha bu gün şehrde benzer diyecek
Hüsnüni vaşf idecek tâze gazeller diyecek
- 2 Hüsn-i ahlâkı hoş-âyende vü etvârı zarîf
Cümle a'zâsı letâfetde berâber diyecek
- 3 Oldı bir mertebe leb-teşnelerün keşreti kim
Leb-i la'îluni hemân çeşme-i kevşer diyecek
- 4 Mihnet-âbâd-ı cihân cây-ı ferahdur diye kim
Şenbih-i şâm'adem-i rûz ne mahşer diyecek
- 5 Görmedüm ben ki o şūhuñ sitemünden gayri
Ehl-i dilden kim ola lûtfuna mazhar diyecek
- 6 Yâr-ı Âgâh dil-i efgârı su'âl eyler ise
Söylen ahvâl-i perîşanı mükedder diyecek

-219-

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilātün

.-. /..- /.- /..-

- 1 Degül şafası sipihruñ melāletün bile gördük
Bu köhne āyinenüñ jeng safvetün bile gördük
- 2 Çü lāle t̄āleb olub biz de ʿālemine bu bezmüñ
Şarāb-ı ʿişretile dāğ-ı ḥasretün bile gördük
- 3 Ne kaldı görmedük evzā'-ı nā-pesendün o şūhuñ
Hezār mertebe gayriyle ūlfetün bile gördük
- 4 Zamānenün hele bir nüsha-i mücerribiyüz biz
Ki bî-vefālîğı kalsun muşîbetün bile gördük
- 5 Bahār-ı vahdetüñ Āgāh o şūh-ı şebnemiyüz kim
Gül-i mecāzda reng-i ḥaḳīkatün bile gördük

-220-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Bî-sebeb rengin degüldür âl-ı destâruñ senüñ
Âşikâr oldı şafağdan mihr-i ruhsâruñ senüñ
- 2 Nâ-güvârâ şerbet-i hüzn-i cigerdür içdügi
Şive-i perhîz bilmez çeşm-i bî-mâruñ senüñ
- 3 Cilve-ger berg-i gül-i rüyuñda reng-i inkılab
Dehşet-i gülçin görmiş gibi gülzâruñ senüñ
- 4 Ben degül ger ü beyânı beste-i zencir ider
Nîm-cünbişle ham-ı zülf-i siyeh-kâruñ senüñ
- 5 Gör ne Yüsufsun ki nağd-ı cânile Âgâh-veş
Gâ'ibâne görmeyüb oldum harîdâruñ senüñ

-221-

Mef'ülü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

- /-.- /.-.- /-.-

- 1 Maşûka şüh u gül-ruh-ı pür-hüb-rû gerek
 'Âşık-ı girişme cüd-ı hezâr arzû gerek
- 2 Deryâ dil olma itme şağın her kenâre meyl
 Ey gevher-i yegâne saña âb-rû gerek
- 3 Çâk itme ceyb-i 'işmeti ey şüh-ı dest-i nâz
 Endîşe ile kim aña bir gün rûfû gerek
- 4 Tâ sürme oldı hâk-ı teyemmüm o dîdeye
 Erbâb-ı 'aşka hûn-cigerle vuzû gerek
- 5 Oldı bahâr u pây-ı gül taraf-ı cüy-bâr
 Âgâh bir nigâr ile câm u sebû gerek

-222-

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

-- /-.- /.-. /-.-

- 1 Ger olmasaydı mâ'ide-i bahş-ı hazân felek
Göstermez idi dâmenine keh-keşân felek
- 2 Mânend-i mâh nevâle-i gamdan helâl ider
Bir gice itse hânesine mih-mân felek
- 3 Olmaz nihâl-i 'ömr-i berâverde-i ümîd
Şad-sâl olursa dehre eger bâgbân felek
- 4 Saht ise cevre her ne kadar şîşe-i dilün
O seng-dil-i nigâr ile ol imtihân felek
- 5 Hasmuñ inânma merhamet-i gâh gâhına
Âgâh olur mı kimse ile mihr-bân felek

---

1 (a) mâ'ide : mâye S1

2 (a) mâh : meh S2, İÜ1

-223-

Fe'ilatün Fe'ilatün Fe'ilatün Fe'ilün

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Āşıkum girye benüm tab^c-ı ferih-yāb senüñ
Dil-i pür-dāğ benüm lāle-i seyr-āb senüñ
- 2 Ey dil ey dil görelüm çankısı def^c-i ğam ider
Lā'l-i dil-dār benüm cām-ı mey-i nāb senüñ
- 3 Dönmeseydi felege dirdüm idüb kaç^c-ı nizā^c
Ol kamer çehre bendüm mihr-i cihān-tāb senüñ
- 4 Zāhidā ben dimeyüm sen de riyāsuz söyle
Dalk-ı şad-pāre benüm kākum-ı sincāb senüñ
- 5 Hākdan ref^c idüb Āgāh didi yār baña
Leb-i pür-ħande benüm dīde-i pür-āb senüñ

-224-

Mef'ülü Fâ'ilatü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- /-.- /.-.- /-.-

- 1 Olduk esîr-i zülf-i ruḥ yâri görmedük
Düşdük bahâr kaydına gülzârı görmedük
- 2 Şeb-nem kadar da bâde gül ü câmımızda yok
Bezm âhir oldu sâgar-ı ser-şârı görmedük
- 3 Söz var su'al iderse de'ukbâ-yı gâh gâh
Biz ey gönül meger o sitem-kârı görmedük
- 4 Tâ kühl-i ḥâbı dîde-i ümmîde çekmedük
Âgûşda o devlet-i bî-mârı görmedük
- 5 Gözden geçürdük ol şanemûñ dâm-ı zülfini
Âgâhdan ziyâde giriftârı görmedük

---

1 (a) esîr-i zülf ü ruḥ-ı yâri : esîr-i zülf-i ruḥ-i yâri S1, İÜ1

3 (a) 'ukbâ-yı gâh : 'uşşâkı gâh S1

4 (a) ḥâbı dîde : ḥâb-ı dîde S1

-225-

Mef'ülü Fā'ilatü Mefā'ilü Fā'ilün

--. /-.-. /.-. /-.-

- 1 Mifrâc-ı âhum olmuş iken âsümâne dek
Şimdi kemâl-i za'f ile yetmez dehâne dek
- 2 Ser-rişte-i ümidimizi küteh eyleme
Koy zülf-i tâb-dârını düşsün mübâne dek
- 3 Zâhid o rind-i bâde-perestüz ki lâle-veş
Geldük ayâgımızla' ademden cihâne dek
- 4 Döndürme bâğbân der-i gülzârdan beni
Ol gül-izârı beklemem illâ hazâne dek
- 5 Âgâh sürme-riz-i raqam şâib olmasa
Âvâzemüz giderdi bizüm İsfahâne dek

-226-

Mef'ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fa' ülün

--. /--. /--. /--

- 1 Ağyāra uyub seyr-i gülistān niçün itdün
Ey gül seni ḥāndan beni giryān niçün itdün
- 2 İtdük o mehī tīg-i be-kef ḳatlüme ey çarḥ
İtdük idecek şofıra peşimān niçün itdün
- 3 Hep vāf de-i vaşlundur iden dilleri meftun
Kurbānuñ olam kendine bühtān niçün itdün
- 4 Āgāha yeter ḥasret-i mahrūme-i vaşluñ
Şermende-i āzār-ı raḳībān niçün itdün

-227-

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fâ'ülün

-. /.-. /.-. /.-.

- 1 Nāzendesün ey dil o perî rüya mı nāzuñ
Ol düşmen-i hāhiş o cefā-cūya mı nāzuñ
- 2 Ey eşk ne kūyına gidersün ne turursun
Dil-dāre mi bi-hūde tek ü pūye mi nāzuñ
- 3 Bu cebhe-i pūr-çin nedür ey turre-i dil-dār
Şayd-ı dil-i 'uşşāka mı āhūya mı nāzuñ
- 4 Ey baht-ı siyāh sürmeligün vaḳti degüldür
Meşşāta-keş ol nergis-i cādūya mı nāzuñ
- 5 Baḫşişle lebūñ bāde-fürüş itdi cihām
Ancak senün Āgāh dufā-gūyā mı nāzuñ

---

4 (a) siyāh : siyeh S2, İÜ1

4 (b) cādūya : cārūya S1

-228-

Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Göñülde itmeyüb ey nahl-i gam neşv ü nemâ kopduñ
Kopardular seni himmetle şanmasun saña kopduñ
- 2 İdersün mihr-bānlık ile kim biñ baş haqqundur
Diriğ ey mäh-ı dil-cü koymaduñ başa belâ kopduñ
- 3 Degüldür fitne-cūluk ayb-bīnlık şive-i çeşmüñ
Anınçün zīb-i destār olmağa nergis-sezâ kopduñ
- 4 Ne bilsün çekdüğün ey kâmet-i ham-keşe cānānuñ
Kıyās eyler ezelden bid-i Mecnūn-veş duta kopduñ
- 5 Durur gözünde yārüñ bilmez isek kadrüni Āgāh
Derinde kemterīn bir hāk düşdün tūtiyâ kopduñ

LÂM

-229-

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Kâr-ı mevķûf-ı zamân lîk zamân elde degül
Hayf ser-rişte-i °ömr-i güzerân elde degül
- 2 Âteşüm reng-i hınâ-veş degül engüşt-nümâ
Didedür şu°le-i sevdâ-yı bütân elde degül
- 3 Çok da tenha-rev-i halvetiñe ağıyâr olma
Düşmen-i °işmet olan hâb-ı girân elde degül
- 4 Yine ol âfete ser-mâye olurdı ğazaba
Nice şükr eylemiyem dâĝ-ı nihân elde degül
- 5 N'ola deryûze-ger-i bâb-ı tevekkül olsaķ
Tek ü pü bî-hûde vü sūd u zebân elde degül
- 6 İsterem °uķde-güşâ olmaĝı ammâ Âĝâh
Neyleyüm nâhun-i tedbîr-i cihân elde degül

---

1 (a) lîk : lebûñ S1

6 (a) nâhun : nâ-ħak S1

-230-

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Döstlük düşmen-i bed-kârdan olmaz me'mül
Büy-ı cân-perver-i gül hârdan olmaz me'mül
- 2 Görmedük feyz-i ruḥ-ı yâri ḥaṭ u ḥâlinde
Nür-ı hürşid şeb-i târdan olmaz me'mül
- 3 Teng-meşreb o kadar ḡonce-i ne'şküftesi kim
Yarım ağızla suḥen-ı yârdan olmaz me'mül
- 4 Hâhiş-i devlet ü dünyâ dil-i maḥcûrda yok
İştihâ merdüm-i bî-mârdan olmaz me'mül
- 5 Başına dönse de pervânesini şem' yakar
Merḥamet tab^c-ı sitem-kârdan olmaz me'mül
- 6 Bir mezâḳ üzre degül fikr hep ehl-i sūḥanuñ
Bâdenüñ neşvesi esrârdan olmaz me'mül
- 7 Köhne vü nev ne kadar cevri ü sitem var ise it
Şekve Āgâh ṭamâf-kârdan olmaz me'mül

---

6 (a) Bir mezâḳ üzre degül fikr heb ehl-i sūḥanuñ S1

-231-

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

-. /-.- /-.- /-.-

- 1 Gülzâr-ı dehrden gül ü reyhâne kânî ol
Ya'ni ki zülf ü 'ânîz-ı cânâne kânî ol
- 2 Yüz sürme pây-ı nâzene her ser ü ser-keşüñ
Ey tıfl-ı eşk-i kûşe-i dâmâne kânî ol
- 3 Hübân-ı dehri şorma çekilmez cefaları
Ey çarh-ı pir-i mihr-i dıraşsâne kânî ol
- 4 Dâ'im kebâb-ı bî-nemek ister şarâb-ı dil
Ey 'âşık-ı gedâ dil-i biryâne kânî ol
- 5 İhsân-ı dest-i merhamet-i rûzgârdan
Âgâh tab'-ı şüh-ı sühândâna kânî ol

-232-

Mef'ulü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

-. /-.- /.-. /-.-

- 1 Ne 'ahdine firîfte ol ne vefâsun al
Şabr it zamâne adamınuñ mûmiyâsun al
- 2 Dünyâyı terk itdügüne bakma zâhidüñ
Naşun çıkarmak ister isen buriyâsun al
- 3 Tâ itmemiş zamânesini pây-mâl-i ğam
Pîr-i muġânun iki elinle du'âsun al
- 4 Müstâġni ol 'atâ-yı cihândan o deñlü kim
Memnûn olursa Hızrdan âb-ı bekâsun al
- 5 Zîr-i felekde ister isen dil-güşâ maķâm
Âġâh gibi kûşe-i fikr ü fenâsun al

-233-

Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlūn

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Rind-i şāfi-meşreb isen ʿālemi meyhāne bil
Gerdiş-i leyl ü nihāri gerdiş-i peymāne bil
- 2 İtme ebnā-yı zamāndan nıfmet-i elvān tamaʿ
Bī-nemek şoḥbetlerinden kām alsuñ dāne bil
- 3 Bir şikāyet-nāmedür bāl u per-i pervāneden
Şahn-ı Kāğıd-hāne vü fānūsı dīvān-hāne bil
- 4 Böyle tahrīk-i cünūn eylerse ey dil zūlf-i yār
Gerçi Eflātūn isen evvelsini dīvāne bil
- 5 Olmasun rencide tabʿ-ı nāzükūn Āgāhdan
Sözlerūn cānā naşīhat bilme hep efsāne bil

---

4 (a) yār : nāz S2

5 (b) hep :heb S2, İÜ1

-234-

Mefâ'ilün Fé ilätün Mefâ'ilün Fé ilün

.-. /..- /.- /..-

- 1 Göñül o gül-ruh ile teng-i bir kabâda degül
Nesîm gibi anınçün karar-dâde degül
- 2 Şadâ çıkar mı şikeste habâbdan ey şüh
Hâzer ki şîşe-i dildür bu câm bâde degül
- 3 'Aceb mi şuf le-i âhum olursa diger-gün
Ki dil egerçi o dildür o dil-rübâda degül
- 4 Ne sūd-ı çeşm-i Züleyhâya hüsn-i Yūsufdan
Ki şimdi dîde-i Ya'küb-veş-i güşâde degül
- 5 Felek senüñ ne kumâş olduğun bilür Āgâh
Bir iki dirhem-i erzendesün ziyâde degül

---

2 (b) "Hâzer ki şîşe-i dildür o dil-rübâda degül" S1

-235-

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Girye fırsat virmez itsem rüy-ı raḥşānuñ ḥayāl
Başka ḥālet el virür itdükçe dāmānuñ ḥayāl
- 2 Reşkden cismümde cān sinemde dil pür-ıztırāb
Mübtelälardan kim itmiş yine müjgānuñ ḥayāl
- 3 Haşre dek ḥākinde yer yer sünbül-i reyḥān çıkar
Eyleyen bir kerre zülf-i^c anber-efşānuñ ḥayāl
- 4 Hātırumda rişe tutmuşdur nihāl-i kāmētün
İtmemek mümkün mi ya serv-i ḥirāmānuñ ḥayāl
- 5 Şŕr-i Āgāhuñ n'ola şirin firāk itse dili
Gāh ider la' lüñ gehi sib-i zenaḥdānuñ ḥayāl

-236-

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Çekdi el dāmān-ı kūtāh-ı temennādan göñül
Sāde oldı çün güher kayd-ı ser ü pādan göñül
- 2 Çeşm-i mest-i yārdan āzürdedür ol deñlü kim
Vahşet eyler ülfet-i āhū-yı şahrādan göñül
- 3 Olalı hūn-āba nūş dāğ-ı ğam-ı hatt eylerüz
Nükhet-i gülden neşāt-ı cām-ı şahbādan göñül
- 4 Dāne-veş üftāde iken dām-ı zülf-i yārda
Şimdi mānend-i şabā geçmiş o sevdādan göñül
- 5 Nūşā-i i'cāz ü sihr Āgāh bilmez n'eydügün
Şerh-i tecrīd okumış ancak Mesihādan göñül

-237-

Mefā ilün Mefā ilün Mefā ilün Mefā ilün

.— /.— /.— /.—

- 1 Ezelden tıfl-ı gam perverde-i dīr-i muğāndur dil
Nigāh-ı merḥamet nādide-i çeşm-i bütāndur dil
- 2 Eger şad-pāre olsa ey sitem-ger tiğ-i nāzuñdan
Yine rencidelik bilmez derūnı mihr-bāndur dil
- 3 Beni terk itme zār u nā-tüvān oldun deyü ey gam
Ki meh-i nev gibi ben pirüm ammā ki civāndur dil
- 4 Bakub her sāde-rū mir'ātına olmaz suhen-perdāz
Ki hem āyine vü hem tütī-i mufciz beyāndur dil
- 5 Meh-i evc-i kemāl ü āfitāb-ı mülk-i maf nādur
Egerçi şüretā Āgāh bī-nām u nişāndur dil

---

2 (b) derūnı mihr-bāndur : derūn-ı mihr-bāndur S1

3 (b) meh : mäh S2, İÜ1

-238-

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

--. /-.- /.-. /-.-

- 1 Gülzâr-ı ğamda gonce gibi nâ-güşâde ol
Meyhâne-i neşâtıda ser-i cüş-ı bāde ol
- 2 Zor ile olmaz ey kâd-ı ħam-geşte vaşl-ı yâr
Ol tıfl-ı şûĥ elinde kemân-ı kebāde ol
- 3 Eksik degül cefâları ħiç mâh-rûlaruñ
Benden tamām var dil-i şeydâ şafāda ol
- 4 Ümmidi tiĝ-i berk ile kaṭ^c it bahārdan
Taḥşîl-i āb-ı rû ile neşv ü nemāda ol
- 5 Zîr-i felekde ister isen dil-güşâ maḳam
Āĝâĥ künc ü şabr u maḳâm-ı rızāda ol

-239-

Fē'ilātūn Mefā'ilūn Fē'ilūn

..-- /.-.- /..-

- 1 Baħr-ı âteş-i ħabāb ya'ni dil
Ma' den-i ıztırāb ya'ni dil
- 2 Dūd-i ʿanber nişār ya'ni āh
Nāfe-i müşg-i nāb ya'ni dil
- 3 Gül-i şeb-büy-ı feyz-i ħande-i şubħ
Beyzā-i āfitāb ya'ni dil
- 4 Perde-süz-ı nigāh ya'ni ħüsn
Ġark-ı şerm ü hicāb ya'ni dil
- 5 Künc-i miħnetde hem-dem-i Āgāh
Tıfl-ı ħāzır-ı cevāb ya'ni dil

-240-

Mef'ülü Fā'ilatü Mefā' ilü Fā' ilün

--. /-.- /.-. /-.-

- 1 Şüh olsa zülf-i pür-şiken olmazsa ğam degül
Fânüs-ı şem'î encümen olmazsa ğam degül
- 2 Rindâne nakl-i bâde habâb-ı şarâbdur
Pür-şür-ı meyve-i zeķan olmazsa ğam degül
- 3 Şeb-nem mişâl-i 'âlem-i bālâya nâzırız
Manzûrımız gül ü çemen olmazsa ğam degül
- 4 Kûmrî ki serde nağme-serâ gice rastdan
Bûlbûl gibi hezâr-fen olmazsa ğam degül
- 5 Fikr-i metîn ile bulur Āgâh imtiyâz
Ferhâduñ adı kûh-ken olmazsa ğam degül

-241-

Mefâ'ilün Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Uşanma derdden ey dil devāda böyle degül
Çeken cefâyı ben isem vefāda böyle degül
- 2 Fiğân ki cām-ı tarab tolmadı murād üzre
Egerçi gerdiş ile āsiyāda böyle degül
- 3 Eger ben anladuğumdur o la'f-i buse-i yār
Kemend-i cāzibe-i kehrübāda böyle degül
- 4 Delîl-i rāh olamaz rastlık kadar hergiz
Ki dest-gürde çub-ı aşāda böyle degül
- 5 Gider gelür gönül Āgāh kūy-ı dil-dāre
Nihān o deñlü ki bād-ı şabāda böyle degül

MİM

-242-

Mef'ulü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

-. /-.- /-.- /-.-

- 1 Pür-çin ider cebinini görse elem miyüm
Yokdur güşâdelik gül-i 'ayşumda gam mıyüm
- 2 Benden bilür ne deñlü olursa hařa vü sehv
Engüşt-i i'tibârına yârũñ kalem miyüm
- 3 Bakmaz nigâh-ı lütfile ben hâksârına
Yanunda sâye gibi 'aceb k'e-l-'adem miyüm
- 4 'Uşşâk oldu her biri bir lütfâ nâm-zed
Almaz beni lisânına harf-i kâsem miyüm
- 5 Fehm itmedi figânumı bu gülşenũñ güli
Rengin terâne bülbül-i bâğ-ı İrem miyüm
- 6 Ol şüh-ı mü-be-mü bilür ahvâlümü benüm
Âgâh turreinde olan piç ü ham mıyüm

-243-

Mef'ulü Fā'ilatü Mefā ilü Fa ilün

—, /-.-, /-.-, /-.-

- 1 Bilmem ne sihr itdi o şüh-ı perî-veşüm
Oldı rakîb birbirine âb-ı âteşüm
- 2 Kaldı cihât-ı sitte gibi bir qarârda
Hergiz bu nef'-gâhda heft olmadı şeşüm
- 3 Hâb-ı ferâgat olsa n'ola çeşmüme harâm
Leb-riz oldı penbe-i dâğıyle bâlišüm
- 4 Yekdâne gevher-i şadef-i bî-niyâziyem
Ġamhânemüñ ziyâsı yeter kendi tâbişüm
- 5 Kesb-i kemâl müriş-i za'f ise gam degül
İtdi hilâl-i 'îd gibi şehre kâhişüm
- 6 Āsân müyesser olmayacak müdde'â mı var
Āgâh gibi kerem-i taleb olsa hâhişüm

-244-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-. /..- /.- /..-

- 1 Ğamuñ ne neşvesi vardur aylı aylı ne bu ğam
O gül-ruhuñ yüzüne baĝ mâ'il mâ'il ne bu ğam
- 2 İcâzet olmaz ise dest-i būsına yârũñ
Hınâ gibi ayaĝına yakıl yakıl ne bu ğam
- 3 Huzũr-ı'âkıbet-endişelikde az bulunur
O âfet istemez ister takıl takıl ne bu ğam
- 4 Olunmadın daĝı tũfân-ı ĝuşşa-yı'âlem-ĝir
Mısâl-i mevc-i kenâre atıl atıl ne bu ğam
- 5 Elem hazînesidür bezm-i'âlemũñ Âĝâh
Gürũh-ı bâde-keşâne katıl katıl ne bu ğam

---

3 (b) takıl takıl : dakıl dakıl S1

-245-

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Nā-tüvân itdi beni yâr ne ister bilmem
Eyleyüb sâz-ı gama târ ne ister bilmem
- 2 Çeşm-i dâğumda degül penbe sefid olmuşdur
Bağmayub lütf ile dil-dâr ne ister bilmem
- 3 Ne gubâr-ı reh-i cânân ne ider sürme beni
Hâk idüb baht-ı siyeh-kâr ne ister bilmem
- 4 Nakd-ı vaşl ölse de âzâr ile bazarum yok
İdüb ağıyarı haridâr ne ister bilmem
- 5 Hün-ı dil içdügümi bâde mi şanmış Āgâh
Reşk idüb çarh-ı sitem-kâr ne ister bilmem

-246-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Rehîn-i ye's olayum ger huzûr istersem
Gamıyle haşr olayum ger sūrūr istersem
- 2 Murâdı üzre sipihr eylesün beni pâ-mâl
Virüb fütâdeñi elden gurūr istersem
- 3 Çü şem^c-i sūz-i maḥabbet baña ḥarām olsun
Miyân-ı bezm-i ṭarabda zuhūr istersem
- 4 Zamâne ülfet-i zühhâd ile ^cazâb itsün
Cenâb-ı pîr-i muġândan ne kadar istersem
- 5 Mişâl-i ehl-i sūḥan ġamze olmayum Āġâh
Bu sifle-ġâhda ^caġl u şurur istersem

---

1 (a) "ger" S1'de yoktur.

-247-

Mef'ulü Mefâ ilü Mefâ ilü fê ulün

-. /.-. /.-. /.-

- 1 Gâret-ger-i dîn yârdan Allâha şığındum
Ol şüh-ı tãma'kârdan Allâha şığındum
- 2 Görür gözedür âyine-veş gönlümi ol mâh
Çeşm-i bed-i ağıyârdan Allâha şığındum
- 3 Kâlâ-yı dil ü câne meger rağbet ider mi
Bu seyr-i haridârdan Allâha şığındum
- 4 Dil-dâr ile gördük de rakîb itdi tevâzu'
Ol ham-şüde divârdan Allâha şığındum
- 5 Çokdur sitemümden dimiş efgân iden ammâ
Âgâh dil-i efgârdan Allâha şığındum

-248-

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fé'ülü

-- /-- /-- /--

- 1 Dâğ-ı dilümi mihr-i dirahşâna değışmem
Çeşm-i terümi çeşme-i hayvâna değışmem
- 2 Yâ' kûb-ı hazîn Yüsufi da üste virürse
Ġam-hânemi ben külbe-i ahzâna değışmem
- 3 Rindân ile hem-bezm olalı mey-kedelerde
Ġam küşesini baht-ı Süleymâna değışmem
- 4 Biñ kerre bahâr ile hazân gelse çemende
Zevk-i leb-i hâmüşımı efgâne değışmem
- 5 Âyine şıfat sâde-nümâ nazmumu Ġgâh
Rengîni-i mecmû'a-ı yârâna değışmem

-249-

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Dil-i pür-süz ile mi şabr u qarâr-ı 'aşkum
Hānmān sūhte-i tāb-ı şerār-ı 'aşkum
- 2 Eşk-i gül-gün u ruḥ-ı zerd-i güvāhumdur kim
Perveriş yāfte-i bāg u bahār-ı 'aşkum
- 3 Halka-i ka'be baña vahşet-i dām-āver iken
Şimdi bî-zahmet-i şayyād-ı şikār-ı 'aşkum
- 4 Bir zamān gerçi hazef-pāre-i bî-kıymet idüm
Gevher-i muftaberüm ta ki nişār-ı 'aşkum
- 5 Dest-i himmet itse ser-i efrāz beni
Yine Āgāh şıfat ḥāk-i diyār-ı 'aşkum

-250-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Seher ki dildeki sūz-ı nihân fâş itdüm
Bir âh ile nefes-i şubhi şu'le baş itdüm
- 2 Bu kâr-hānede bî-kayd-ı atlas u dībā
Hemān müşāhade-i hūsn-i hōş-ı kumāş itdüm
- 3 Ezel ki kısmet-i erbāb-ı 'işret eylediler
Nevāle-i gam u laht-ı dil-i velehū telāş itdüm
- 4 Görünmez olsa n'ola şermden ruḥ-ı ümmīd
Ki niş-i nāḥun-ı ḥirmān ile ḥırāş itdüm
- 5 'Aceb mi hāme-i Āgāh olursa şūḥ raḳam
Ki tīg-i ebrū-yı hūbān ile trāş itdüm

-251-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Gezmese duhter-i rez herze humârın aramam
Gül der-âgûş-ı nesîm olmasa harın aramam
- 2 Kevkeb-i tâli^c eger olsa cerâğ efrûzum
^cÂlemüñ mihr ü meh leyl ü nehârın aramam
- 3 İl cerâğıyla arar birbirinün nîk ü bedin
Degülüm zezeme-i zâğ u hezârın aramam
- 4 Sâğarumda ne bulandıysa aña hursendüm
Bu günüñ bâde-i gül-fâmını yarın aramam
- 5 Reviş-i tâze vü nâdîde gerek hûblaruñ
Köhne dîvâr gibi nakş-ı nigârın aramam
- 6 Bâz-ı endîşe ile şayd-ı ma'âni hõşdur
Yoksa sen dem-zede her deşt-i şikârın aramam
- 7 Kimyâ künc-i kanâ^cat gibi olmaz Âgâh
Ölse hâk olsa da sîm-âb-ı mezârın aramam

-252-

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

.--- /--- /--- /---

- 1 Sipih-r-i hüsnde bir âfitâb-ı meh-cebîn buldum
Felek rağmına bende bir civân-ı nâzenîn buldum
- 2 Olub zünnâr-ı bend-i imtiyhân deyr-i maħabbetde
Hazân-ı küfr ü dîn her küşede'uzlet-nişîn buldum
- 3 O dergâhuñ ki ben hâk-i reh oldum âsitânında
Leb-i şad-dîde-i ümmîd-vârı büse-çîn buldum
- 4 Raķib-i div olursa n'ola maħkûm ihtiyâr ile
Ki ben la'luñ gibi ey meh Süleymânı nigîn buldum
- 5 Derûn-ı dilde cüş-ı ıztırâb-ı şevķden Âgâh
Yaturdum hûn-feşân peykânın ammâ âteşîn buldum

-253-

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilātün

.-.- /..-- /.-.- /..--

- 1 Bir āh ile felek āyīnesin siyāh idebilsem
Şavāb iderdüm eger böyle bir günāh idebilsem
- 2 Olurdum āyine-veş tā-be-ḥaşr mest-i temāşā
Tamām-ı  ömrde küstāḥ bir nigāh idebilsem
- 3 Ḥaḫā vü cürmüme ümmiddür ki bakmaya sāķi
Cenāb-ı pīr-i ḥarābatı  özl-ḥāh idebilsem
- 4 Olurdu dāğ-ı dilüm ḥāl-i rüy dest-i maḥabbet
Çü lāle-süz-ı dilüm ziver-i külāh idebilsem
- 5 Olurdu tā'atüm Āgāh hem-nişin-i icābet
Ger āsitāne-i dil-dāri secde-gāh idebilsem

-254-

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Çeşm-i mestüñ ne siyeh-kâr idügün ben bilürüm
Çekmişem derdini bî-mâr idügün ben bilürüm
- 2 Birbirinden sebağ-ı cevır alurlar ta'lim
Hüblar cümle cefâkâr idügün ben bilürüm
- 3 Ben de çok sâğar u peymâne şikest eylemişüm
Mest-i naḥvet ne dil-âzâr idügün ben bilürüm
- 4 Cevr-i şayyâd nedür mürğ-i giriftâr anlar
O cefâ-cû ne sitemkâr idügün ben bilürüm
- 5 Gerçi şeb-nem gibi her gül-ruḥa üftâde geçer
Kime Âgâh giriftâr idügün ben bilürüm

-255-

Fâ'ilâtün Fa'îlâtün Fa'îlâtün Fâ'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 'Andelîbüm ma'nâ-yı rengin bahârumdur benüm
Gülşen-i 'âlem gül-i bî-i'tibârumdur benüm
- 2 Tab'-ı şühüm zir-rân itse kümeýt-i kilkümi
Mışra'-ı berceste tıfl-ı ney-süvârumdur benüm
- 3 Turfe mürğ-i şüh-ı destânüm ki ölsem nağme-senc
Şavt-ı bülbül hande-i bî-ihtiyârumdur benüm
- 4 Kûh kûh-ı şabrum ammâ çeşm-i maħmûr-ı bütân
Düşmen-i ârâm-ı cân-ı bî-karârumdur benüm
- 5 Kûh-ken olmaz benümle hem-terâzû 'aşkda
Bî-sütün Âgâh seng-i kem-iyârumdur benüm

-256-

Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün

..-- /.- /.-

- 1 Dil-i pür-süz u tâba incinürem
Âteşümden kebâba incinürem
- 2 Kaldı ağıyar ile o meh bu gice
Çıkmadı âfitâba incinürem
- 3 Almadı mâni'-i nigâh-ı rakîb
Saña şerm ü hicâba incinürem
- 4 Elemümden şarâb-ı nâb degül
Çeşmüme gelse hâba incinürem
- 5 İtmedi reşkden helâk beni
Hisset-i ıztırâba incinürem
- 6 Bî-dimâğum o deñlü kim Âgâh
Zülf-i pür-piç ü tâba incinürem

-257-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Vazîfe ârzû-yı hân-ı nâ-kesân degülüm
Hümâ maķâmum u mürġ her âşiyân degülüm
- 2 Elümde gerçi ne gül var ne deste-i sünbül
Ne lütfdür bu ki memnün-ı bāġbân degülüm
- 3 Türüş cebîni-i gerdün şarâb-ı tâbumdur
Ki ben bu bezmde nâ-hânde mihmân degülüm
- 4 Kâd-ı hamîdeden ey meh bu derd yetmez kim
Keşîde idecek âġuşuña kemân degülüm
- 5 Hezâr şükr ki Āġâh bu hased-gâhda
Muşîbet-i deġerân ile şâd-mân degülüm

---

5 (a) hased-gâh : hasret-gâh S1

-258-

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

-. /-.- /.-. /-.-

- 1 Pinhân-ı zevk-i vuşlatı hicrânda bulmuşum
Dil-hâhüm üzre Yūsufi zindânda bulmuşum
- 2 Her turre-i müselsele kayd itmey ey perî
Şanma kebüter-i dili yabanda bulmuşum
- 3 Şad-bâğ-ı hande-i güle pâ-dâş ider miyüm
Ol zevkler ki dide-i giryânda bulmuşum
- 4 Şādum gönül ki gamze-i hün-riz-i yârdan
Şad-zahm-ı tâze sine-i süzânda bulmuşum
- 5 Ger kîmiyâ-yı meskenet ü ger ğinâ-yı kalb
Âgâh cümle aşk-ı cüvânânda bulmuşum

-259-

Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün

.--- /--- /--- /---

- 1 Sürūra haml ider âgâz-ı feryâd-ı hazîn itsem
Neşât-ı cām-ı şahbâ kesb ider çîn-i cebîn itsem
- 2 Cünûn perverde-i sevdâ-yı zülf-i şüh-ı çeşmânum
Sezâdur halka-i zencirden engüşterin itsem
- 3 Yine baht-ı siyehden bûy-ı şubh-ı c'âfiyet gelmez
Sirişkümle eger hem-reng-i berg-i yâsemîn itsem
- 4 Semend-i zülfden mürğ-i dil-i âzâd olsa da bari
Bu gülşende biraz mânend-i şeb-nem hüş-nişin itsem
- 5 Bu vâdi-i nezâket-hizde pîr u legen görsem
Nazîre söyleyen yârâna Âgâh âferin itsem

-260-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Gird-bād-ı deşt-i peymâyum ki mesken bulmadum
Mürğ-i himmet gibi göflümce nişimen bulmadum
- 2 Nâ-resâ gördüm kumâş-ı dehri tâ ol deñlü kim
Câmesinde isteyen buldumsa dâmen bulmadum
- 3 °Andelîb-âsâ cihân gül-zârını seyr eyledüm
Şâd ider bir hâtır-ı nâ-şâdı gülşen bulmadum
- 4 Neyleyüm şimden gerü hürşîd-i° âlem-tâb olub
Kim bu haste-gâhda nâ-beste revzen bulmadum
- 5 Bûlbül-i pervânenün gûş eyledüm feryâdını
Nâle-i Âgâhdan dil-sûz-ı şîven bulmadum

-261-

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

.-- /.-- /.-

- 1 Sefîd olmuş degül mûy-ı siyâhum
Yüze çıkdı kef-i bahr-ı günâhum
- 2 Güşâd olmakda gitdükçe der-i dil
Vezân oldukça âh-ı şubh-gâhum
- 3 Geçilmezdi bu zulmet-gehden âsân
Tevekkül olmasaydı Hıızr-ı râhum
- 4 'Aceb âyîne-i hayret-nümâdur
Büt-i meh-i tal'at vahşi nigâhum
- 5 Baña Âgâh düşmez hâb-ı şîrîn
Kenâr-ı şubh olursa hâb-gâhum

-262-

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Behre virür aşğdan şüh-ı dil-ârâmuz bizüm
Bülbülün âzürde itmez vird-i ra'nâmuz bizüm
- 2 Yâr ile ağıyardan pinhâni germ-i ülfetüz
Mağv-ı hürşîdüz ki görmez çeşm-i a'dâmuz bizüm
- 3 Zülf-i Leyliden kemend ister şikâr-ı kemteri
Nâzenîndür ol kadar âhû-yı şahrâmuz bizüm
- 4 Şiklet-i çîn-i cebîn-i mevcden âsüdedür
Ol kadar leb-rîzdür gevherle deryâmuz bizüm
- 5 Olmazuz Âgâh-veş minnet-keş-i bād-ı şabâ
Zülf-i yâre bestedür dest-i temennâmuz bizüm

-263-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilâtün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Ol âfetün diyemem yâr-ı hem-zebânı olaydum
 ʿAzîm-i rifʿat idi hâk-i âsitânı olaydum
- 2 Olurdı gülleri remz-âşinâ-yı nâle-i bülbül
 Bu gülşenün bir iki hafta bâğbânı olaydum
- 3 Bu gıbta-gâhda şad-şükr-i vâkıf olmadı hergiz
 Ki ârzü ile bir gün diyem falânı olaydum
- 4 Gedâ iken felegün güne güne nâzı çekilmez
 Ne müşgil idi eger şâh-ı kâam-rânı olaydum
- 5 Kemâlin olsa idi zerre deñlü ragbeti Âgâh
 Cihânda maʿrifetün belki âsümânı olaydum

-264-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Ey cemālũñ āfitābı Rahmeten li'l-ālemĩn
Pertev-i kandĩl-i mihrābuñ hüden li'l-müttakĩn
- 2 Defter-i 'ısyān ser-ā-ser düşdi baħr-ı rahmete
Oldı nakş-ı hātemũñ ta kim şefi'ül-münzibĩn
- 3 Yazdı menşür-ı risālet çün kazā kātibleri
Çekdi tuğra yerine imzā hātem-ül-mürselĩn
- 4 Çün tufeylüfidür zuhūr-ı enbiyā vü evliyā
Şanıñā levlāk-ı bürhānı hitāb-ı bihterĩn
- 5 Dāver-i rüz-ı cezā hāhende-i lütf ü'atā
Sen gibi sulţān-ı dĩn Āgāh gibi kemterĩn

-265-

Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün

.--- /--- /--- /---

- 1 Vifâk-ı gâzden geç düşmen olsun meh-likâ olsun
Ne var hân vefasında gül olsun bi-vefâ olsun
- 2 Hevâdan rem kapar giryânlığa çeşm-i ter-i 'âşık
Degül mülâc nakş-ı mûsikîye nakş-ı pâ olsun
- 3 Ser-i kuyunda cism-i nâ-tüvân hâk oldu yetmez mi
Dağı bilmen ne olsun sürme olsun tütüyâ olsun
- 4 Garaz rifâz-meâb olmakdan ihsândur za'ifâna
Nihâl-i bi-semer isterse bi-neşv ü nemâ olsun
- 5 Maḥabbetürka-püşî atlas-ı eflâk nâz eyler
Olursa fakr-ı zâhir gam degül dilde gınâ olsun
- 6 Ne bendenâh-ı âteş-bâr u ne senden baña âzâr
Dönen sözânden ey gerdün giçerü âsiyâ olsun
- 7 Senüñ yetmez mi ḥüsnüñ gülşenüñ de nağme-senc Âgâh
Dü-şad zâir olmasun bir 'andelîb-i ḥoş-nevâ olsun

-266-

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

.--- /--- /--- /---

- 1 Degülken bir nigâh-ı mihr-i tâb-âver hicâbından
O tıfl-ı nürsuñ dâgum rakîbüñ intisâbından
- 2 Ruḥ-ı gül-fâmı çeşmümde nihândur n'ola olursa
Dimâg-ı cân mu'atṭar eşkimüz büy-ı gül-âbından
- 3 Felekde bî-tekellüf kevkeb-i ikbâl anundur kim
Çıka her şubḥ-dem bir mihr-i tâbân câme ḥâbından
- 4 Mesîh-âsâ eger gerdüne çıksa dil ḥalâş olmaz
Firîb-i gâmzesinden ṭurre-i pür-piç ü tâbından
- 5 Mülâkât eylemiş bilmem leb-i dil-dâr ile Âgâh
Ki büy-ı cân gelür peymânenüñ derd-i şarâbından

-267-

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fá'ülün

--. /.--. /.--. /.--

- 1 Yârũñ zeķan-ı bũse riyāsın ne bilũrsũn
Yokdur o dehen sende ğıdāsın ne bilũrsũn
- 2 Fehm itmedũk aĥvāl-i gehĩ tıpranuşundan
Ya cāzibe-i kāh-rũbāsın ne bilũrsũn
- 3 Ne bāde ne sākĩ ne sebũdan ĥaberũñ var
Zāhid mey-i gũl-reng-i ĥaķāsın ne bilũrsũn
- 4 Gũşende o gũl mest-i Şeker-ĥandedũr ammā
Gũş olmayacak sende Őadāsın ne bilũrsũn
- 5 Cān virmek ile naķd-ı temennā ele girmez
Pā-bũsenũñ Āĝāh bahāsın ne bilũrsũn

-268-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Ne mümkün eylemek ey mâh-rû kaç^c-ı nazar senden
K'olur gird-âb ayrılrsa bir dem çeşm-i ter senden
- 2 Şu deflü olmuşum âyine-veş leb-rîz-i hayret kim
Sen âgüşumda mest-i cilve vü ben bi-ğaber senden
- 3 Nice^c âşık her âsân olmasun ey gamze-i hün-rîz
Ki bu hüşmiyle görse fitne eyler el-hazer senden
- 4 Ketân-ı şubhdan pîrâhen itse dâye-i gerdün
Yine şermende-i âzâr olur ey sîm-ber senden
- 5 ^cAceb meşşâdadur Âgâh kîlk-i reng-âmîzün
Ki gül gibi dimâğ âşüftedür ehl-i hüner senden

-269-

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

-. /-.- /.-. /-.-

- 1 Bî-bāk seyr-i 'ārız-ı yār itmemek niçün
Sāğarda bāde def'î humār itmemek niçün
- 2 Olmış çemen şüküfesi hep çeşm-i intizār
Ey pür-bahāne seyr-i bahār itmemek niçün
- 3 Şayyād-ı dest-i cān ile rengin tezerv'afv
Şāh-bāz-ı tevbe elde şikār itmemek niçün
- 4 Ferdāya şalma hācetini bî-nevālarñ
Ey renc-i dōst birini hezār itmemek niçün
- 5 Olma çü seyl-i hāne berendāz ü herze-gū
Bir yerde kūh gibi qarār itmemek niçün
- 6 Her sifle dest-i būsene varmaz dehānımız
Būs-ı 'izārdan bile'ār itmemek niçün
- 7 Deryāda var mıdur güherün qadr ü kıymeti
Āgāh söyle terk-i diyār itmemek niçün

-270-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Göñül sezâ-yı temâşâ-yı yâr olur bir gün
Mükedder âyinemüz mi ğubâr olur bir gün
- 2 Gider bürüdet olur bezm-i vaşl-ı germâ-germ
Kalur mı böyle zemistân bahâr olur bir gün
- 3 Alur gözile bakar gevher-i sirişkime yâr
Budur karîne dür-i ğuş-vâr olur bir gün
- 4 Uzatma çok da tırâşile hattını cânâ
Bu mûre merhamet idünce mâr olur bir gün
- 5 Müdâm hâk-ı mezelletde kalmaz ehl-i hüner
Aķikin adı çıkar nâm-dâr olur bir gün
- 6 Felekden itme kabûl âdemiyyet itse dahı
Bu mûmiyâ sebep-i inkisâr olur bir gün
- 7 O vaşşii bilürüz şayd olur degül Āġâh
Bu sözle aklamuruz kim şikâr olur bir gün

271-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-. /..- /.-. /..-

- 1 Sipihr-i'âciz iken imtiḥân-ı âhumdan
O seng-dil hazer itmez sinân-ı âhumdan
- 2 O saht-ı bâzû-yı meydân-ı himmetüm ki olur
Ḥamîde ebrû-yı ḥübân kemân-ı âhumdan
- 3 Miyân-ı ehl-i maḥabbetde bî-nişân şanma
Ki ehl-i derd bilürler nişân-ı âhumdan
- 4 Ḥazer sirişk-i şerer yâr-i çeşm-i pür-ḥündan
Ki berk-i sūziş alur dūd-mân-ı âhumdan
- 5 Yeter hazebi-i aġyâre bir tıpış Āgâh
O şūḥ tutmasa her-dem^c inân-ı âhumdan

hazâbi
C.h

-272-

Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 H̄ayāl-i'ânız-ı dil-dār u yār-ı zülf ü kākülden
Bahār-ı ṭab'ımız gül-zârdur rengin taḥayyülden
- 2 Zamāniyle gülistāniydi bilmem müşhid-i nāzuñ
Ki b̄uy-ı ḥūnuñ aṣla fevki yokdur nūkhet-i gülden
- 3 Yine düṣdüm kemend-i zülfüne endişesüz ben kim
Peṣimān olmuşum bin kerre kār-i b̄i-te'em mülden
- 4 H̄umār ālūde rind-i rast-güftārum riyā bilmem
H̄azindür kulkul-ı minā-yı mey āvāz-ı bülbülden
- 5 Egerçi ḥüsn-i istiḡnā-fürüşüñ ḥattı var Āgāh
Usandum tābıñı b̄i-gāne-veş yāre temeyyülden

-273-

Mef'ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fā' ulün

-- /-- /-- /--

- 1 Dil mā'il-i her-dil-ber-i nāzende mi olsun
Her şūḥa o yektā güher erzende mi olsun
- 2 'Āşık heves-i vaşluñ ile bāğa mı varsun
Bülbül gibi gül-zārda ḥānende mi olsun
- 3 Ey çarḥ-ı siyeh kāse yeter minnet-i rūzi
Āzāde iken ḥalk saña bende mi olsun
- 4 Her berg-i gül-i tāze-leb-i yāre mi benzer
Her ḡonce sezā-vār-ı şeker-ḥande mi olsun
- 5 İtsün mi hemān vaşf-ı ḡad ü' arızuñ Āḡāḥ
Hep defter-i eş'arı ḥōş-āyine mi olsun

-274-

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fâ'ülün

— /.— /.— /.—

- 1 Fırkat demidür ey dil-i nālân ne tırursun
Kâruñ mı degül nâle vü efgân ne tırursun
- 2 Ol âfete benzer yine bir şūha mı baqđun
Ey dīde-i ter vâle vü hayrân ne tırursun
- 3 Bilmem 'aceb ol ğamze-i hūn-rīzi mi gördük
Yanumda göñül böyle her āsân ne tırursun
- 4 Bu bāğda bülbüllere gül-çīne mi nāzuñ
Göster yüzüñ ey ğonce-i ħandan ne tırursun
- 5 Yaqđı ŧeb-i firkatde beni āteŧ-i ħasret
Ey eŧk yeter dīdede pinhân ne tırursun
- 6 Āzādelerüñ yeri degül gülŧen-i' âlem
Āġâh-veŧ ey serv-i ħırāmân ne tırursun

-275-

Mefâ'ilün Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 İder mi ârzû-yı vaşl hicr-i yâri gören
Alur mı nâm-ı meyi ağzına humârı gören
- 2 Hicâbdan eriyüb sitem olmasun n'olsun
Bu âb ü tâb ğazabla o gül-îzârı gören
- 3 Şikest-i tevbeden âsân bilür şikest-i dili
Göñül virür mi o şûha bu inkisârı gören
- 4 Şanur ki memleket-i Çini seyre gelmişdür
Şebîh-i zülf-i bütân cebhe-i kenârı gören
- 5 Kelâmı olsa da hürşid gibi'âlem-gir
Kim ola zerre kadar şimdi îtibârı gören
- 6 Sevâd-ı şebde olur revnaķı meh-i bed-reg
Yine kühende görür'afv-ı Kird-gârı gören
- 7 Saña ne fâ'ide müstağni olmadan Âgâh
Vezîr olur beg olur lûtf-ı rûzgârı gören

-276-

Mef'ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fa' ülün

-- /-- /-- /--

- 1 Mest olduĝuñıa 'ālemi mestāne şanursun
Görsen leb-i bāmı leb-i peymāne şanursun
- 2 Nĭk ü bed-i nergis gibi bir gözle bakarsun
Her bed-güheri gevher-i yek-dāne şanursun
- 3 Bir vaşl için āteşlere düşmiş degülüz biz
Ey gonce-dehen bülbülü pervāne şanursun
- 4 Gahı ele al sen dil-i şad-çāki de cānā
Kaşduñ bilürüz lütf degül şāne şanursun
- 5 Dīvāne degülsün nesün ey dil haberüñ yok
Her düşmen-i cān āfet-i cānāne şanursun
- 6 Uğrarsa yoluñ külbe-i Āgāha kaçarsun
Bilmem sen o 'işret-gehi ĝam-hāne şanursun

---

2 (b) nĭk ü bed-i nergis : nĭk-dĭde-i nergis S1 : nĭk ü bede nergis TÜ1

-277-

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fâ'ülün

-- /-- /-- /--

- 1 Deryüze ider şubh-ı tebessüm dehenümden
Gül-gönce-i hürşid açulur yasemenümden
- 2 Ol şemf-i serâ-perde-i kudsem ki mükerrer
Efrühtedür şu'le-i Tûr encümenümden
- 3 Ol gül-bün-i nevreste-i hüsnüm ki hayâdan
Püşide geçer dide-i gül-çin çemenümden
- 4 Ya zülf-i siyeh ya müjedür ya ham-ı ebrü
Bir mûy zuhür itmedi bî-câ bedenümden
- 5 Ol hüsn-i garibüm ki mürür itse de şad-sâl
Müşkil ki hayâlüm çıka yâd-ı vatanumdan
- 6 Çün dide-i âyine ser-â-pânna olsa
Seyr olmaya câşık yine vech-i hasenümden
- 7 Kırş-ı meh ü hürşidi siper itse de gerdün
Cân kurtaramaz gamze-i nâvek figenümden
- 8 Dilber dehenünden bu gazel güftedür Âgâh
Tenüf şeker olsa n'ola kâğıd sühenümden

-278-

Mef'ülü Fâ'ilatü Mefâ' ilü Fâ' ilün

--. /-.- /.-. /-.-

- 1 Ey ğamzesine ruḥsat-ı cev̄r ü cefâ viren
Virmez mi sana sūz-ı maḥabbet baña viren
- 2 Ey dil telâş-ı nîmet-i dîdâr-ı tâbuñı
Sen şâbir ol ki rızq virür iştihâ viren
- 3 Hûn-ı cigerle eyleme taḥşîl-i reng ü bû
Ey tıfl-ı hû hınâ da virür dest ü pâ viren
- 4 Ben nâ-tüvânun itdi helâk-ı tegâfûli
Her bî-vefâya derdden evvel devâ viren
- 5 Ey kâşki vireydi biraz sâye-i kerem
Âġâh o naḥl-i ser-keşe neşv ü nemâ viren

-279-

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fê'ülü

-. /.-. /.-. /.-

- 1 Ser-mest-i tegâfûl-i nigeḥ yâre ne dirsün
Vâkıf mı degül ḥâl-i dil-zâre ne dirsün
- 2 Müjgânları âlûde-i ḥûn-ı dil ü her-dem
Çeşm-i siyehi itdügü inkâre ne dirsün
- 3 Ey'aşk beni ğamla zebûn oldı mı şandun
Destümde olan sâgar-ı ser-şâre ne dirsün
- 4 Dünyâ-yı şehîd itdi vü nüş eyledi kanın
Seyr olmadı ol ğamze-i ḥûn-ḥâre ne dirsün
- 5 Âgâh o şüh itmedügü cevri mi kaldı
Olmaz mütenebbih dil-i bî'-âre ne dirsün

-280-

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Nā'il olmaz devlet-ı faqr āfet-i eflākdan
Cāme-i'uryān teni dā'im emindür çākdan
- 2 Her has ü hārile olma hem-niṣīn ey ğonce-fem
Kadr-ı hūsnū bil gül-i ruḥsār bitmez ḥākdan
- 3 Her-kesūn bāġ-ı cihān içinde bir dil-hāhı var
Gülden efzūn ḥatt ider maḥmūr-ı berg-i tākdan
- 4 Vaşf-ı şekker-ḥande sen itdün de ol şīrīn-lebūn
Oldı efzūn şak-ı engüşt-i kalem misvākdan
- 5 Baḥt-ı ḥāb ālūdemüz Āgāh sāķī olalı
Farq olunmaz bādenūn keyfiyyeti tiryākdan

-281-

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- . /-.- /.-. /-.-

- 1 Ey dil harāb-ı gamze-i hūbān degül misün
Seng-i cefā vü cevri ile virān degül misün
- 2 Ben tîre kevkeb olduğuma kâni' olmuşum
Ey mäh sen de fitne-i devrān degül misün
- 3 Hep vafde-i dürüg ile giçdi zamān-ı hüsn
Bir kerre toğrı söyle müselmān degül misün
- 4 Yūsuf kenār-ı cāhda āb-ı hayāt ise
Pirāhen-i hayātde sen cān degül misün
- 5 Yār elde cām-ı bāde vü sen 'özr-i tevbe-hāh
Āgāh koy riyāyı peşimān degül misün

-282-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Kimse bilmez ben kadar zevk ü temâşâ kıymetün
Lâle-i dil-hûn bilür dāmân-ı şahrâ kıymetün
- 2 Ehl-i tecrîd olduğum cün i'tibârum kalmadı
Hayf bilmezler bu kâfirler Mesîha kıymetün
- 3 Ğarğ-ı baħr-ı hacrdan şor lezzet-i didâruñı
Sâkin-i sâhil ne bilsün dürr-i yektâ kıymetün
- 4 Pençe-i küstâh-ı işmetdür giribân-gir olan
Yoksa Yûsuf şanma bilmezdi Züleyha kıymetün
- 5 Tavf iderken gird-i küyuñ didi Ğâh ol şanem
Ka be kadrin bilmeyen bilmez kelisâ kıymetün

-283-

Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlūn

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Yār yār olsun da a'dā bildüğüñden ҡalmasun
İtmezüz terk-i temāşā bildüğüñden ҡalmasun
- 2 Ҙayd-ı zūlfünden dil-i şeydā aşılsa geçmezüz
Biz de yokdur gayri sevdā bildüğüñden ҡalmasun
- 3 Söz ile sīb-i zenaḥdāmundan ḥāmen almışuz
Ġamze-i nā-puḥte cānā bildüğüñden ҡalmasun
- 4 Efser-i ḥūrşīdi virse ser-fürū eyler miyüz
Şimdi çarḥ sifle asla bildüğüñden ҡalmasun
- 5 Didi bilmezlikle şordum ḥālūn Āgāhuñi o māh
Bu gün oldu lūḫf-ı ferdā bildüğüñden ҡalmasun

-284-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Göñül bilmem ne şenfün pertev-efzün oldı nürundan
Ki fânüs-ı hayâl-i sineye şıgmaz huzûrundan
- 2 Müyesser olmadı her-giz şafâ-yı neşve-i zâtı
Cihānuñ 'âciz oldum sāhte zevk ü sürûrundan
- 3 Nümâyân âsümândur şanma 'ömrüñ rühn-zârundan
Bülend olmuş turur bir girddür dehrüñ mürûrundan
- 4 Yanub süz-ı gam-ı hicrânile âteş-penâh olmak
Çok âsândur baña minnet-keş-i vaşluñ şabûrundan
- 5 Dil oldı mā'ili Âgâh-veş bir hüd-pesendün kim
Degül ben kendü de razı degül tab'-ı gurûrundan

---

4 (a) süz-ı gam-ı hicrân : süz-ı gamı hicrân S1

-285-

Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün

.--- /--- /--- /---

- 1 Marîz-i ʿaşk-ı hübānum ki şihhat devr olur benden
Mesihā gelse ger bālīnūme rencūr olur benden
- 2 Libās-ı fāfiyet şad-çāk o rind-i mey-perestüm kim
Şalāh āzürde hātır-mā şiyet mesrūr olur benden
- 3 Olur erbāb-ı ʿaşka bā'is-i hātır-perişāni
Rumūz-ı ʿaşkdan her satr kim mestūr olur benden
- 4 Dil-i pür-āteşile hāne-süz-ı ʿişretüm ammā
Serā-yı bī-der ü dīvār gam-ı mā mūr olur benden
- 5 Mülāyim olsa baña n'ola gerdün-āteşüm Āgāh
Ki bāzū-yı kemān-ı imtiḥān bī-zūr olur benden

-286-

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ülün

--. /--. /--. /--

- 1 Şordı o perî lûtf iderek derd-i dilümden
Kimden ideyüm şekve didüm didi elümden
- 2 Mî'mâr-ı keder-hâne-i agyâr iken ol şûh
Dest-i sitem ü cevır ile yaqdı temelümden
- 3 Bilse kime vâ-bestedür ümmîdümi zâhid
Seccâde ider rişte-i tül-ı emelümden
- 4 Hem-süziş idüm sühtelerile o qadar kim
Olsam per-i pervâne çıkar âb ü kilümden
- 5 Ol mufketif-i gûşe-i âzâde kim kim
Ârâyiş olur şâhid-i 'ilme'amelümden
- 6 Nâ-râic iken naqd-ı sühân pek giçer oldu
Hübâna bile sikke-i darb-ı meselümden
- 7 Âgâh dimiş defter-i eş'aruñı cânân
Göñlüm gibi bir lahza ayırmam bağalumdan

-287-

Mefâ'ilün Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Zamâne hasret-i bezm-i tarab-fezâmuz iken
O vaḥşi olmada bî-gâne âşinâmuz iken
- 2 Müdâm sâye-nişîn-i nihâl-i âhum idi
Bahâr-ı'ârızî gül-zâr-ı dil-güşâmuz iken
- 3 Kemend-i zülfine ta'lîm-i tâb iden biz idük
Zamân ile o sitem-pîşe dil-rübâmuz iken
- 4 Niyâz-mend-i nigâh idi sürme çeşmümden
Gubâr-ı hatt-ı ruḥ-ı yâr tütüyâmuz iken
- 5 'Aceb ki cür'a-keş-i kâse-i gedâyândur
O şüh bezmde Âgâh pād-şâhımız iken

-288-

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

.--- /--- /--- /---

- 1 Zuhūr itmiş haṭ-ı müşğın degül ṭarf-ı 'izārundan
Görünür dūd-ı hāl-i 'anberin âteş kenārundan
- 2 Derün-ı dilde pinhân itdügüm tîr-i cefādur hep
Bu müjgânlar ki çıkmış çeşm-i pür-hün cüy-bārundan
- 3 Beni görse bu rüsvâlıkı ger dāmân-ı şahrâda
Çıkar Mecnûn giribân-çâk-ı âğüş-ı mezārundan
- 4 Gelen âvâz-ı pâ-yı dil-rübādur güşuma yoksa
Şadâ eyler derûnum şîşe-i dil inkisārundan
- 5 O gül-zâra ne ragbet kim hazân ide mükâfâtın
Esîr-i düşmen-i dâğum ki düşmez îtibārundan
- 6 Unutdı gonce-i dil gerçi kim açılmağı Âgâh
Uşandum ben dağı dehrüñ hazân u nev-bahārundan

-289-

Fē ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Fitne āgūšte niçün çeşm-i füsün sâzundan
Sine şad-çâk-ı kazâ gamze-i gammâzundan
- 2 Bâde-müştäk-ı mülâkât-ı leb-i mey-gûni
Sürme maħrûm-ı temâşâ nigeħ-i nâzundan
- 3 Kanda ben kanda hem-āgûşi-i serv-i kaddüñ
Ki kalur fâhte-i kutâhi-i pervâzundan
- 4 Bûlbül-i sühte bir âh ile gülşende beni
Yakdı pervâne gibi şufle-i âvâzundan
- 5 Oldı ħabs-i süħan Āgâh o kadar kâsid kim
Siħr-senc olsa olurdu ħacil i'câzundan

-290-

Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlūn

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Dil esīr-i zūlf-i cānān olduđı çūn neylesūn
İtdūđı işden peşīmān olduđı çūn neylesūn
- 2 Seng-i cevri-i bāğbāndan şanki hār üstündedür
Būlbūlūñ seyr-i gūlistān olduđı çūn neylesūn
- 3 Rūzi-i ehl-i sūhan şakķ-ı kalemnden dādedür
Nfmet-i dūnyā karāvān olduđı çūn neylesūn
- 4 Māni' iken geh gurūr-ı hūsn ü geh şerm-i hayā
Aşıkun dil-hahı asan olduđı çūn neylesūn
- 5 Ğālemūñ dānā vū nā-dānında gördük rağbetūn
Cürm-i Ğāghuñ sūhandan olduđı çūn neylesūn

-291-

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

-- /-.- /.-. /-.-

- 1 Dil güfte ü gü-yı turre-i dildarı açmasun
Maḳṣad dırāz olur süḫan-ı mārı açmasun
- 2 Ya ḫāne-i selāmeti der-beste eylesün
Ya mā-cerā-yı dīde-i ḫün-bārı açmasun
- 3 Her gül nesīm-i āhile bir gird-bād olur
°Uşşāka bāgbān der-i gül-zārı açmasun
- 4 Piçidedür hezār hezār āh-ı cān-güdāz
Ṭumār-ı şekve-i dil-i efkārı açmasun
- 5 Pür-çeşm-i fitne-ḫīzdür Āgāḫ ḫālīde
İsterse ḫāb o nergis-i bī-mārı açmasun

-292-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Teşneyüm lâ'l-i leb-i cānāne itmem ser-fürü
Hızrum ammā çeşme-i hayvāna itmem ser-fürü
- 2 Sāgar-ı zerrīn-i mihr ü māhı alsa destine
Çün şurāhi sākī-i devrāne itmem ser-fürü
- 3 Kaṭre-i nāçizüm ammā evc-i rif'atdur yerüm
Dürr-i yektâ itse de'ummāna itmem ser-fürü
- 4 Pāk-dāmān olmayınca eşk-i şeb-nemden bile
Bülbül-āsâ her gül-i ḥandāna itmem ser-fürü
- 5 Olmayınca sâde çin-i cebheden Āgāh-veş
Şanma mihrāb ebrū-yı hūbāna itmem ser-fürü

-293-

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

.-.- /...- /.-.- /...-

- 1 Rumûz-ı 'aşk'dur âsân edâ degüldür bu
Kö lâf-i dânişi zâhid riyâ degüldür bu
- 2 Bahâr-ı hûsn giçer gülşen olmadun hurrem
Înâni elde mi reng-i hına degüldür bu
- 3 Fütâde olmayacak kâh gibi çekmez 'âşik
Hilâli cezb idecek keh-rübâ degüldür bu
- 4 Ümîd-i vuslatuñ ey mah kanda ben kanda
Huşûli mümkün olur müdde'â degüldür bu
- 5 Gehî sipihr ü gehî cevri-yârdan Âgâh
Şikâyet itme ki semt-i rızâ degüldür bu

-294-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Revâdur eylese def^c-i elem nevâ-yı sebû
Ki cüş-ı bâde-i gül-fâmdur şadâ-yı sebû
- 2 Şafâ-yı meclis-i rindân bî-ser ü pâdur
Tehî bulunmıya deyr-i muğânda cây-ı sebû
- 3 Şikest-i tevbe içün seng-i hâreden kalmaz
Egerçi âteş ü âb üzredür binâ-yı sebû
- 4 Mürîd-i pîr-i muğân u nedîm-i sâkîdür
° Aceb mi büse-gehüm olsa dōst-ı pā-yı sebû
- 5 Güşâde eyledi dil-goncesün yine Âgâh
Meger nesîm-i Semerkânddur hevâ-yı sebû

-295-

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

.--- /--- /--- /---

- 1 Egerçi zulmet-âlüd-ı günâhum ya Resûl'allâh
Senüñ nûruñla reşk-i mihr ü mâhum ya Resûl'allâh
- 2 Bu gülşende n'ola şād-âb olursan ebr-i feyzinden
Degülsem gül yine kem-ter giyâhum ya Resûl'allâh
- 3 Dü° âlemde baña sermâye-i rifât bu besdür kim
Ser-i küyunda ednâ hâk-i râhum ya Resûl'allâh
- 4 Şavâbum da hatâdur gerçi mizân-ı° âdaletde
Yine sensin şeff'üm° özr-hâhum ya Resûl'allâh
- 5 Sevâd-ı° anber-i deryâ-yı rahmet cürm iken Âgâh
Revâdur dir isem nâme siyâhum ya Resûl'allâh

-296-

Mefā ilün Mefā ilün Mefā ilün Mefā ilün

.--- /--- /--- /---

- 1 Müyesser oldu haşr olmak bu gün ol serv-i kâmetle
Bî-ḥamdillāh ḳarīn oldu duā āḥir icābetle
- 2 O şūḥ ile zebāndān-ı nigāh olmak ne mümkündür
Ki her-giz maḥrem olmaz kūşe-i çeşmi işāretle
- 3 Hele seng-i cefādan ḡam degül ḥātır-şikest olmak
Dürüst itseydi bari mūmiyā-yı istimāletle
- 4 Ḥumār ālüde rindānıyle dün meyhāneye vardum
Elünde cām gördüm zāhidün ammā ne ḥāletle
- 5 Temāşā-yı çemenden ḳaşdı ol sīmīn-berūñ Āḡāḥ
Yüzün seyr itme der-āyīne-i gülde nezāketle

-297-

Mefā'ilün Fe'ilâtün Mefā'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Tamām olur ğam-ı bî-intihâ da vaktünde
Olur güşâde gül-i müdde'â da vaktünde
- 2 Şadâkat üzre degül her işün senün de safla
Olur ki kâzib olur iştihâ da vaktünde
- 3 Vefa idersen eger eyle her zamân hõşdur
Egerçi hûbdur ey meh cefâ da vaktünde
- 4 Ne güne Âmid-i ney geldi derd-i' aşk safla
Arar bulur seni ey dil devâ da vaktünde
- 5 İnanmaz olduk o güftârı şimdi kim Âgâh
Bizümle yâr idi ol dil-rübâ da vaktünde

Fé'ilâtün Mefâ'ilün Fé'ilün

..- /.- /.-

- 1 Şâhid-i sebz-vârdur gonce
Şan garîbü'd-diyârdur gonce
- 2 Parmağun nergisüñi gözüne şoğar
Tıfl-ı'îşmet şi'ârdur gonce
- 3 Ğonce hasb olmanuñi bilür feyzün
Gülşenilerle yârdur gonce
- 4 Dehen-i yâr-ı kanda bu kanda
Zâde-i şâhsârdur gonce
- 5 Görelî tekme-i giribânuñi
Reşkten dil-figârdur gonce
- 6 Bûlbûl-i şabr-pîşeye Ğgâh
Ğaybdan bir güzârdur gonce

-299-

Fe'îlâtûn Fe'îlâtûn Fe'îlâtûn Fe'îlûn

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Hasedüm yok felegüñ sāgar-ı peymānesüne
Düşeli pîr-i muğānuñ der-i meyhānesüne
- 2 Kūşe-i hicrde tenhā hased ol 'āşıkā kim
Reşk ide ebr anuñ girye-i mestānesüne
- 3 Mübtelāsun nesine diyü su'al eyler isek
Leb-i pür-hānesine tarz-ı levendānesüne
- 4 Var mıdur şâibe-i mihr ü maḥabbet nazār it
Bāğ-ı dehrüñ gülüne bülbül ü pervānesüne
- 5 N'ola Āgāh şıfat bend ḥay-ı kurbān olsam
Kād-i pür-fitnesine nergis-i mestānesüne

-300-

Fē'ilātün Fē'ilātün Fē'ilātün Fē'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Nigeḥi ʿarbede-cū cünbiş-i müjgānı ile
Çekişür çeşm-i siyeh-mesti girībānı ile
- 2 Çoklarıñ çäk-i girībānına olurdı sebab
Beni pā-būse şerik eylese dāmānı ile
- 3 Kalmadı ḥāhişimüz meyve-i vaşla cānā
Bizi seyr itdi gamuñ nı met-i elvānı ile
- 4 Neş'esi cām-ı meyüñ şāh ü gedāya birdür
Ḥaṭ-ı peymāna yazılmaz ḥaṭ-ı dīvānı ile
- 5 Şerm-i ḥüsn olmasa ḥürşide^c inān-gir-i heves
Götürür şeb-nemi bālāya gülistānı ile
- 6 Şormadı ḥāleti bir kerre o şūḥ Āgāhuñ
Āşinā eylemedi derdüni dermānı ile

-301-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Hem-dem ol nev-reste zevk-i şohbetün bilmezlere
Nāzenīdür kadr-i nāz ü ni'metün bilmezlere
- 2 Bir per-i pervāne yanmak denlü germ olmaz baña
Şem^c-i bezm-ārā iken germiyyetün bilmezlere
- 3 Hūn-ı dil nūş itmege rāzı degülseñ ehl-i dil
Mey virürsen bādenüñ keyfiyyetün bilmezlere
- 4 Zerre deñlü baña gam vir şükürin al dünyā kadar
Bez l idünce hān-ı vaşluñ rağbetün bilmezlere
- 5 Vakf-ı seng-i cevri-i hūbān oldu dil Āgāh hayf
Hiç satdum gevherüm hiç kıymetün bilmezlere

-302-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-. /..- /.- /..-

- 1 Kim ola devleti pâ-būsına mecâli ola
Meger ki şüret-i bî-cân-ı naqş-ı kâli ola
- 2 Hased o 'âşıkı kim pîr-i sâl-ı hürde iken
Felekde gün gibi bir şüh-ı hürde sâli ola
- 3 Virür mi sâkı-i devrân bu köhne meykede de
Baña piyâle-i 'işret meger ki hâli ola
- 4 Huşâ o haste-i hicrân ki pister-i gamda
Tabîb-i müşfiki emrinde imtişâli ola
- 5 Olur mı hıfzı nıgeh-i rû-yı hûbdan Âgâh
'Ale'l-huşûş ki hüsünde itidâli ola

-303-

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Zülfüñi şalma ruḥ-ı âyine tâbuñ yüzüne
Zulmdür ḥarf-ı ḥatâ çekme sevâbuñ yüzüne
- 2 Nev-bahâr oldı vü ben gam-zede meyden tâib
Ḥacletümden bakamam cām-ı şarâbuñ yüzüne
- 3 Peykerüm sâye-sıfat öyle za'if olmuş kim
İrmez âsib eger düşse ḥabâbuñ yüzüne
- 4 Ğamzesi tıg-i be-kef çeşmi dile dâg-ı derün
Nice mümkün nigeh ol mest-i 'itâbuñ yüzüne
- 5 Neler âgyâre pes-perdeden izhâr eyler
Añlaruz gelmezüz ey şüh-ı niḳâbuñ yüzüne
- 6 Şerh-rü sîlî-i âhumdur iden gerdünü
Şanma reng-i şafaḳ Ğâh sehâbuñ yüzüne

-304-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Tıfıdur bilmem baña cânân ola ya olmya
Terbiyetle ol perî-insân ola ya olmya
- 2 Minnet-i huşk ey tabîb-i bî-mürüvvet tâbuñı
Merhemûñ ya derdüme dermân ola ya olmya
- 3 Girye-i pîrânemüz ya nef'ide ya itmeye
Gevher-i eşküm dür-i dendan ola ya olmya
- 4 Her çeh-i târike düşme bî-basîretler gibi
Ya derûnunda Meh-i Kenfan ola ya olmya
- 5 Hâtır-ı sâkinün Âgâh inkisârından şaşın
Tevbe yoksa mücib-i gufrân ola ya olmya

-305-

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fâ'ülün

— /— /— /—

- 1 Memnûnuñ idem ragbetüm olsaydı benüm de
Ağyār kadar izzetüm olsaydı benüm de
- 2 Kordum felegüñ sînesine hâle gibi dâğ
Bir şüh-ı kamer tal'atum olsaydı benüm de
- 3 Hancer gibi bir lahza ayırmazdı yanundan
Hün-rizlige âdetüm olsaydı benüm de
- 4 Şeb-nem gibi âvîze-i güş-ı gül olurdum
Ol mihr ile germiyyetüm olsaydı benüm de
- 5 Pervâne şıfat pâyine düşmezdüm o şem'üñ
Pervâz idecek kudretüm olsaydı benüm de
- 6 Dehriñ ne kadar lütf u a'tâsını görürdüm
Âgâh riyyâ sar'atum olsaydı benüm de

-306-

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

-. /-.- /.-. /-.-

- 1 Mümkün mü beste olmya dil zülf ü hāline
Ol fitne-cūlar ādemi qorlar mı hāline
- 2 Kaldık şeb-i firāk gibi tīre baht ile
İrmek müyesser olmadı şubh-ı vişāline
- 3 Raḥm it ḥamīde kaddüme ey meh ki hāle-veş
Çok mäh-ı evc-i ḥüsnüñ irişdük kemāline
- 4 Her zerresi zamān ile bir āfitāb imiş
Meyhānenüñ ri'āyet ile baq sifāline
- 5 Ol āfetüñ gurūruna Āgāh mā'ilüm
Baqmaz geçer fütādesine pāy-māline

-307-

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Dime helāl ü harām iç şarāb her ne ise
Derün-ı rüşen ider āfitāb her ne ise
- 2 Ya ser-bülend ya pāy-māl-i nāz ider bir gün
O āfete iderüz intisāb her ne ise
- 3 Olur ya gevher-i gālṭān ya ḳatre-i sīm-āb
Bürād ider dil-i pūr-izṭrāb her ne ise
- 4 Şebāb ü şeyb-i bed ü nīk'ālemi gördük
Zamāne itdi biraz kām-yāb her ne ise
- 5 Olursa her ne ḳadar sāde şṛi Āgāhuñ
Bir iki beyt iderüz intiḫāb her ne ise

---

4 (a) bed ü nīk : bed-rū nīk S1

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-. /..-- /.-.- /..-

- 1 Sezâ ki sürme-veş olsam siyâh-mest-i nigâh
Bu gün o merdüm-i çeşmüm libâsun itdi siyâh
- 2 İdünce câme-i şeb-güni ile cilve-geri
Siyâh ider ruḥ-ı hürşîdi dūd-ı şfle-i âh
- 3 Neẓâre sine o şühûñ çıkar giribân-çak
Sevâd-i şâm-ı şeb-i kâdr olursa hil'at-ı mäh
- 4 Taşavvur-ı ruḥuna çeşm-i dâğ-ı nâ-maḥrem
Müşâhid-i leb-i lâ'lüñe fikr-i büse günâh
- 5 Siyâh püş iden ol kâbe-i temennâyı
Netice-i eşer-i baht-ı tîredür Āgâh

-309-

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Olmaya âdem esîr-i elem olmakdan ise
Şâd-ı merg olsa giriftâr-ı gam olmakdan ise
- 2 Nahl ile'âleme darbü'l-meşel olmak yegdür
Mağz-ı da'vâ ile şâhib-kerem olmakdan ise
- 3 Kõ disünler yine âzâdeligün'âlemi var
Beste-i turre-i pür-piç ü ham olmakdan ise
- 4 Az olur sāgar-ı leb-rîzde dirler feryâd
Dil-i pür-hûnda ziyâd oldu kem olmakdan ise
- 5 N'ola Âgâh helâk itse de âzâd olsam
Ol perî mâ'il-i cevri ü sitem olmakdan ise

-310-

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fa'ülün

- /- /- /-

- 1 Her sîne ki sevdâ-yı maḥabbet var içinde
Tâ ḥaşr kıyās itme ki rāḥat var içinde
- 2 Encâmı olur vāsıta-i renciṣ-i ḥātır
Her güft ü şünüdün ki zerāfet var içinde
- 3 Çāh-ı zeḳan-ı yār ki zāhirde teḥidür
Bir kân-ı nemek deñlü melāḥat var içinde
- 4 Āḥir dil-i mecrūhı ḥarāb itdi ğam-ı aşk
Virān olur ol ḥāne ki āfet var içinde
- 5 Āgāh nice faḥr-ı bilād olmya Şebā
Nābī gibi bir ehl-i kerāmet var içinde

-311-

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Dilden ey şüh-ı cefâ resmini birün eyle
Tig-i cevriye ya öldür beni memnün eyle
- 2 Bâde-i la'lüni ağıyara virürsün bari
Turma bezmünde benüm cāmumı pür-ḥün eyle
- 3 Gösterib sineñi ağuş-ı giribānuñdan
Beni müstāgni-i gencine-i Kārün eyle
- 4 Ejder-i zülfî nihān eyledi künc-i ḥüsnün
Fethine sen de gönül āh ile efsün eyle
- 5 Ben o sevdā-yı gam-ı aşk u beyābān-ı cünün
Sen hemān kendüñi Āgāh Felātün eyle

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

..- /.- /.-

- 1 Yârimüz dil-nevâz idi bu gice
Bezm ü nâz ü niyâz idi bu gice
- 2 Mübtelâ-yı firâkına dil-dâr
Vaşl ile çâre-sâz idi bu gice
- 3 Çeşmine oldı hâb-ı tâz-ı harâm
Ol kadar işve-bâz idi bu gice
- 4 Şayd için ol tezerv-i hâhişi
Mürğ-i dil şâhbâz idi bu gice
- 5 Şevkile âteş-i dil-i pür-tâb
Şemf den ser-firâz idi bu gice
- 6 Çeşm-i mahcüb-ı şahid-i maf'nâ
Mağv-ı hüsn-i mecâz idi bu gice
- 7 Şebimüz rüz-ı 'ıdden Āgâh
Mücib-i imtiyâz idi bu gice

Mef'ulü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

-. /-.- /.-. /-.-

- 1 Yārūñ dil irmedün dağı sırr-ı dehānına
Bî-çāre düşdi şübhe-i mū-yı miyānına
- 2 Dün bāğa geldi zezeme-nāk ol semen'izār
Gül'andelibi çekdi uşūliyle yanına
- 3 Gerdüni şevkı kıble-nümā gibi döndürür
Bir āfetüñ ki secde bizüz ebruvānına
- 4 Lezzet-şinās-ı kand-i lebūñ telh-kām olur
Geçse eger hikāyet-i şirīn-zebānına
- 5 Bir tır var mı hār-ı gül-i dāğum olmadı
Çok itimādı var dilüñ saht-ı cānına
- 6 Gönlümce virse ehl-i sūhan ger cevābumı
Āgāh āferin kalem-i dūr-feşānına

---

5 (a) hār-ı degül dāğum : hār-ı gül-i dāğum S1

-314-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..- /..- /..- /..-

- 1 Sūzişüm itme füzün hūsn ki zīnet virme
Āteşüm baña yeter sen de harāret virme
- 2 Ne bilür lezzet-i didārunı āyīnesinüñ
Ni'metün kadrini bilmezlere ni'met virme
- 3 Zühdüñi alana şat istemezüz lūtf ile
Zāhida bezmimüze gelme küdüret virme
- 4 Degme bir zaħmete gör zaħmeti benzer mi meger
Ya'ni gözüm didügün merdüme fırsat virme
- 5 Yokdur ebnā-yı zamānda reviş-i mihr-i vefā
Hiç Āgāh safia yok yere zaħmet virme

-315-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Kankı sâkıden şarâb-ı nâb nûş itdük yine
Kim dili âmâde-i cûş ü hurûş itdük yine
- 2 Şiše-i nâmûs-ı taqvâyı şikest itsek n'ola
Tevbe-i rüsvâ vü aşkı mı fûrûş itdük yine
- 3 Fariğ olduk güft-gû-yı nâşih-ı bî-derdden
Biz ki mînâ penbesün sîm-âb-ı gûş itdük yine
- 4 Oldı çeşmümde sevâd-ı şehri ü dâğ-ı lâle bir
Nev-bahâr oldı vedâ-ı akl ü hûş itdük yine
- 5 Fıkr idüb Âgâh ruhsâr-ı arak-ı âlûdeni
Tütî-i endişe-i âyine pûş itdük yine

-316-

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Beni germ-i temāşâ itdi bir şüh haţţ-ı āverde
Ki yād-ı haţţı āh eyler nigāhı dīde-i terde
- 2 Yine ruhsār-ı yāre benzemez hūsn ü letāfetde
Gül-i hūrşīd olursa gülşen-i cennetde perverde
- 3 Dür-i dendānınuñ vaşfunda yārūñ güft-gü şıgmaz
Şināverlik beli mümkün degüldür āb-ı kevşerde
- 4 Olurdum tā ebed hoşnūd baht-ı nā-be-sāmāndan
Müyesser olsa vuşlat bir nefes āgūş-ı dilberde
- 5 Girībānun iderdüm vaţf-ı mazlūmān-ı aşk Āgāh
Düşerse destime dāmān-ı hicrān rüz-ı mahşerde

-317-

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

.--- /--- /--- /---

- 1 Hümār ālūdeyüm terk-i mey ü ham ında ben ında
Bu rüsvālîkla fikr-i ta'n-ı merdüm ında ben ında
- 2 Eger ben gördüğüm gerdün u baht u nâ-be-sâmândur
Eşer-kârî-i saf'd u naḥs-ı encüm ında ben ında
- 3 Nihâl-i serv-i bîd-i dehrden maḳşad temâşâdur
Bu ḥaste-gâhda yoksa tenafum ında ben ında
- 4 Dil-efgâr olduğum ol ğamze-i ḥün-rîzdendür hep
Raḳîbün yoksa kininden tevehhüm ında ben ında
- 5 Hîrâsândur felek Āgâh cûş-ı ıztırâbumdan
Telâtum hîzi-i emvâc-ı ḳulzüm ında ben ında

-318-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Ne lâzım dâd-hâh-ı hıcre dâmân-ı amân elde
Yeter çâk-ı giribân hüccet-i cevri-i bütân elde
- 2 Şikest eyler dil-i şad-pâre-i'âşık gibi efsûs
Kimi kim görse çarh-ı sifle câm-ı erguvân elde
- 3 Karâr itmez ser-i Mecnûnda da mürğ-i dil-i'âşık
O mürğ-i rişte bir pâdur ki eyler âşiyân elde
- 4 Göreydi lezzet-i zahm-ı şehid-i tiğ-i cânâm
Kalurdı tâ kıyâmet Hızr-ı'ömr-i câvidân elde
- 5 Delîl İcâz-ı nuḡ-ı pâkiñe Āgâh yetmez mi
Ser-engüşt-i şahâdet hâme-i mu'ciz beyân elde

-319-

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Kā'ilüz cevr ü cefāya yār yārümdür dise
Dā'imā 'uṣṣāka nāz ü ṣīve-kārumdur dise
- 2 Sāye-veṣ bilmem ne düşmüş dil-i şūhuñ yanına
Kāški bir kerre hāk-i reh-güzārumdur dise
- 3 Āteş-i gamda qarār itmek baña āsān idi
Lūfla müştāk-ı şabr u qarārumdur dise
- 4 Şūr iderdi 'āşıka āzādelik zevkın harām
Beste-i zencir-i zūlf-i tābdārumdur dise
- 5 Gam degüldi teşne-lebūñden dil-i pūr-tābdur
Rūze-dār-ı cām-ı lāf-i ābdārumdur dise
- 6 Şād-merg olmaz mısun Āgāh farṭ-ı şevkden
Nāz idüb şāyeste-i būs-ı kenārumdur dise

---

4 (a) şūr : şūd S2 : şū S1

3. İle 4. beyitler S2 ve İÜ1'de yer değiştirmiş

Mefâ'ilün Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Kemâlimüz de mi yok lûtf-ı rûzgâra göre
Yeter bu neşv ü nemâda bu irtibâre göre
- 2 Eşer-nümâ dil-i şad-pârenüñ figâni da yok
Şadâsı çıkmadı bu câmuñ inkisâra göre
- 3 Zamâne gülşen-i icâde bâğbân olalı
Zuhûra gelmedi bir serv-i kadd-ı yâre göre
- 4 Hacâletün çekerüz gibi kılllet-i cürmün
Günâhımızda ne var lûtf-ı Kird-gâra göre
- 5 Şikâyet itmez idüm hicr-i yârdan Âgâh
Devâm-ı vaşl ide olsaydı intizâre göre

-321-

Mef'ülü fâ' ilätü Mefâ' ilü Fâ' ilün

- /-.- /-.- /-.-

- 1 Gördi taḥammül eyleyemez 'aşk-ı dāğına
Pervâne düşdi dün gice şem'ün ayāğına
- 2 'Aşıklarun figānı daḥı bî-eşer gibi
Az ḳaldı kim gülün gire bülbül ḳulağına
- 3 Bir ḥāhişe ḳarārı mı var bî-ḳarārınun
Biñ kerre düşdi büse elünden ayāğına
- 4 Olmaz esir-i şām-ı firāḳun ziyā-pezir
Hürşid-i nūruñ itse de revḡan çerāğına
- 5 Ağyārın inkisārına Āgāh kim bakar
Ol şūhla mufāmelemüz olsa sağına

-322-

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fâ'ülün

-- /.- /.- /.-

- 1 Mey hõşdur eger serv-i gül ü bîdi de olsa
Def'-i gam için neşve-i cāvîdi de olsa
- 2 Tâ gonce-i dil olmya şad-pâre açılmaz
Bu bâğuñ eger bir gül-i Âmidi de olsa
- 3 Çarhuñ nice bir nüş idelüm zehr-i cefâsun
İl 'âleme benzer hele hürşîdi de olsa
- 4 Şad mâtemi âmâdedür elbetde kafâda
Yıldan yıla dehrüñ bir iki 'îdi de olsa
- 5 Hattun görüb Âgâh vefâsına inânma
Mîhr-i dehen-i yâr ile te kidi de olsa

-323-

Mef'ulü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

-. /-.- /.-. /-.-

- 1 Ağyâr görmesin meded ol sîm ü sîneyi
Gösterme her gedâya görünmez ħazîneyi
- 2 Zülfünde var iken dil-i gümgeşteye gümân
Gördük dehân-ı yâri itürdük ħarîneyi
- 3 Ĥâtır-şikendür ol meh ü sen şîşe-i dil şakın
Uğratma seng-i ħâreye ol âb-gîneyi
- 4 Düşmen inânma dōst olur ihtilât ile
Âlûde itme sînede mihriile kîneyi
- 5 İtsün kıyâs nâmedeki piç ü tâbdan
Âgâh o şüh ħâl-i gulâm-ı kemîneyi

-324-

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fā'ülün

-. /.-. /.-. /.-

- 1 Cānā yeter aġyār ile hem-hānelik itme
Güldürme saña 'ālemi dīvānelik itme
- 2 Ey mäh-liķā her hāneye gün gibi girme
Her bezmde çeşmüñ gibi mestānelik itme
- 3 Her bir şaneme itme gönül meyl-i perestiş
Püt-hānelerüñ şem'ine pervānelik itme
- 4 Mecmū' iken āşüfteligün 'ālemi yokdur
Zülf-i emele'ukdelik it şānelik itme
- 5 Döndürme yüzüñ cevri ile dildārdan Āgāh
Kıl yāre fedā cānuñ cānānelik itme

---

2 (a) ey mehlikā : āh mählikā S2

2 (a) mehlikā : mahlikā İÜ1

-325-

Fé ilātün Fé ilātün Fé ilātün Fé ilün

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Neylerüm mihr ü mehi^c arız-ı cânân bu ise
Bâğ-ı cennetde bulunmaz gül-i handân bu ise
- 2 Hâleden boynuna tavk itse revâdur kameri
Ol yüzi reşk-i kamer serv-i hırâmân bu ise
- 3 Dil-i dîvâneye yer mi bulunur şahrâda
Cezbe-i silsile-i zülf-i perişân bu ise
- 4 Ben degül görse kemân-dâr-ı kazâ havf ile
Sende ey şüh eger nâvek-i müjgân bu ise
- 5 Gösterüb gamze-i hün-rizîni nâzile didi
Kâfirüm ben eger Āgâh müselmân bu ise

-326-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Esîr-i mihnet oldum 'âşık-ı maḥzûnuñ oldumsa
Günâh-kâr olmadum ey bî-vefâ meftûnuñ oldumsa
- 2 Hemîşe zehr-i ğam perverdeyüm düşnâm-ı telḥinden
Eger bir laḥzâ hem-bezm-i leb-i mey-gûnuñ oldumsa
- 3 Sebeb ya zülf-i pür-ḥam ya leb-i Şîrînüñ olmışdur
Senüñ ey şüh eger Ferhâd eger Mecnûnuñ oldumsa
- 4 Harâm olsun baña keyfiyyet-i şahbâ-yı nevmîdi
Ümid-i ayş ile ey çarḥ-ı dun memnûnuñ oldumsa
- 5 Edâ fehm olmada Âgâh-veş bir üstâd itdi
N'ola şâkird-i çeşm-i şüh-ı pür-efsûnuñ oldumsa

-327-

Mefâ'ilün Fé'ilâtün Mefâ'ilün Fé'ilün

.-. /..-- /.-.- /..-

- 1 Der-i neşâ't o deñlü güşâde oldı bize
Gelünce nükhet-i gül bûy-ı bâde oldı bize
- 2 Müdâm-ı kişver-i mâ' nâyadur 'azîmetimüz
O reh-revüz ki şağ-ı hâme câdde oldı bize
- 3 Ğam eksik olmadı şürb-i müdâm-ı şahbâdan
Humâr-ı derd-i ser ancak ziyâde oldı bize
- 4 Hümâ-yı rif'atı gör feyz-i hâksâr iden
Ki âsitâne gibi rû-nihâde oldı bize
- 5 Meger siriştimüz Ğgâh mihr ile birdür
Ki kışmet-i ezeli levh-i sâde oldı bize

-328-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Devât-i sîmdür ol dil-güşānuñ şanma yanunda
Kažā şekl-i yed-i beyzâyı göstermiş meyānunda
- 2 Fiğān iden teh-i tiğ-i cefāda nāledür yāhūd
Nihandur rişte-i cān hāme-i ‘anber-feşānunda
- 3 Hilāl-i tahtında kilküni kaḫ idicek gāhī
Hümānuñ mağz-ı devlet āteş olur üstühānunda
- 4 Berāberlik o rengin dūdeye cehl-i mürekkebdür
Olursa müşg-i çin perverde ‘anber dūdmānunda
- 5 Hele menşür-ı hatt gelmezden evvel kişver-i nāze
Niyāzı cebhe fersūdile Āgāh āsitānunda

-329-

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Mest-i hüsünüm ki çıkub nâz ile cevläna gele
Âdem ister ki ayâğın süre meydâne gele
- 2 Koyalum mürğ-i dili lânedede bülbül yerine
Şâyed ol gonce-dehen seyr-i gülistâne gele
- 3 Vâde-i vaşlına hatt gelme degül dildârũ
İdeyüm şabr ki hatt-ı leb-i peymâna gele
- 4 Kişi hem-derdüni süzân göre inşâf degül
İstemem bir gice gam-hâneme pervâne gele
- 5 Kalmadı ağlamadan dîdede Âgâh dirîğ
Ol kadar eşk ki tâ kûşe-i dâmâna gele

-330-

Fé'ilâtün Fé'ilâtün Fé'ilâtün Fé'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Ey gönül vaşl ile şādān olamazsun çok da
Hicr ile dest ü girībān olamazsun çok da
- 2 Âdemün 'aqlun alur çeşm-i siyeh-mesti gibē
Mey-perest-i leb-i cānān olamazsun çok da
- 3 Merhem-āsā ne kadar yāre ezilsen da gönül
Sen senün derdine dermān olamazsun çok da
- 4 Olmayınca dil-i şad-çāk ile engüşt-nümā
Ġonce-veş bāgda ḥandan olamazsun çok da
- 5 İtme 'uşşākı sezā-vār-ı nigāhuñ cānā
Merci'-i gürsine çeşmān olamazsun çok da
- 6 Olma matlā' gibi Āgāh şaḥın şadr-ı güzīn
İki mışra'la sūḥandān olamazsun çok da

-331-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Nevîd-i vaşlı yeter geldi yârimüz gelse
Karâr-ı şabr-ı dil-i bî-ķarârımız gelse
- 2 Olurđı kevkeb-i tâlîf-den intikâm almak
Felek müsâ'id olub şehr-yârimüz gelse
- 3 Gönül tulu'ı-meh-i mihr-i çarħdan geçdük
Çerâğ-ı bezm-i şeb-i intizârımız gelse
- 4 Görürdi bülbül-i şeydâ nevâ-yı rengini
Bizüm de devlet ile gül-'izârımız gelse
- 5 Nihâl-i baħtımız Âgâh tâze olmaz mı
Nesîmi rehber idüb nev-bahârımız gelse

YĀ

-332-

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

-- /-.- /.-. /-.-

- 1 Ey secde-gāh ins ü melek hāk-i merķadi
Vey lūtfi perde pūši-i ruhsār-ı her bedi
- 2 Rāh-ı Hūdāda Hızr olamaz hem^c-inān añā
Her kim ki oldı pır ü şer^c-i Muḥammedi
- 3 Ey ser-firāz-ı tac k'ömrün ḥabīb-i Ḥaḫḫ
Sen muḫtedī vü ḥabl-i rüsül saña muḫtedi
- 4 Ḳalsa ne deflü zulmet-i 'ısyānda ümmeti
Maḥv eyler anı pertev-i envār-ı Aḫmedi
- 5 Ḥubb-ı çihār-ı yar ü resülile şükr kim
Āgāh buldı devlet ü iḳbāl sürmedi

-333-

Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Giriftârũn biriyle bir nefes yâr olduĖuñ var mı
Meger cânâ senũñ senden haber-dâr olduĖuñ var mı
- 2 Dilũñ esbâb-ı hũsnũñden dahı hâhişleri çokdur
Ne mümkün seyr-i çeşm olmak tamâf-kâr olduĖuñ var mı
- 3 Ne lũtfũñ gördi ehl-i dil senũñ ey çarh-ı dũn-perver
Cefâkâr oldugun çokdur vefâ-dar olduĖuñ var mı
- 4 Yeter rindâne tâ hem-vâr-ı sũzlar tâbuñı zâhid
‘Aceb sũhân mısun ‘ömrũnde hem-vâr olduĖuñ var mı
- 5 Degũldür naqd-ı cân ü dil-i zer-hũřide nâz eyler
Metâf-ı vaşlına yârũñ haridâr olduĖuñ var mı
- 6 Nesim-i cân-fezâdur ehl-i zulme ahı mazlũmuñ
Cihân-sũz oldugun şaymaz sitem-kâr olduĖuñ var mı
- 7 Bu gâflet-gâhda şeb-nem kadar da Ėayretũñ yokdur
Senũñ de bir seher Ėgâh bi-dâd olduĖuñ var mı

-334-

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Kime hem-şoĥbet iden bezmde yārũñ kim idi
‘Aceb ārāstesün āyĩne-dāruñ kim idi
- 2 ayd-ı reftārdan āzāde iken serv gibi
Lāübāli sebeb-i geřt ũ gŭzāruñ kim idi
- 3 şem‘-i rŭyuñdan alur bŭy-ı pŭr-sŭĥte-i dil
Söyle pervāne-i bĩ-şabr u arāruñ kim idi
- 4 Gŭřına nālemŭzũñ raĥbeti yoĥ āĥ adar
‘Andelĩb-i emen-ārā-yı ‘izāruñ kim idi
- 5 Sende yoĥdur bu metānet bilirŭz Āġāhuz
Leb-i ĥāmŭřuna tenbih-i řŭmāruñ kim idi

-335-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /.-. /.-. /.-.

- 1 'Ayşdan bî-gâne itdi cism-i bî-māruñ ğamı
Yağdı dil 'işret-kühen bu köhne divāruñ ğamı
- 2 Çāk çāk eyler dil-i şayyādı mānend-i kafes
Fikr-i āb ü dāneden şayd-ı giriftāruñ ğamı
- 3 Meşrebüm budur riyāsuz söylerüm yegdür baña
Bî-vefā dil-dār-ı vaşlundan vefā-dāruñ ğamı
- 4 Var kıyās eyle girān-bārān-ı dehrüñ hālünü
Veznde her kühî begenmez pek sebük-bāruñ ğamı
- 5 Bir dem aklanmaz hayālünden dağı hercāyidür
Bi-vefādur kendi gibi ol sitem-bāruñ ğamı
- 6 Kankı bir ğam def'in itsün cām-ı şahbā neylesün
Bir baña yārūñ ğamı bir baña aġyāruñ ğamı
- 7 Dağlı koşmadı degül rüz-ı ezelden dādedür
Herkesē dūnyā ğamı Āġāha eş'āruñ ğamı

-336-

Mefâ'ilün Fe' ilātün Mefâ'ilün Fe' ilün

.-. /... /.-. /..-

- 1 Kazâ-yı bâğ-ı hazân u bahâre erzânî
Gülün girişme vü nâzı hezâre erzânî
- 2 Hemân bu bezmde pervâne olduğum kaldı
Zamâne itmedi kem-ter şerâre erzânî
- 3 Niyâz ü 'acız-ı güneş-şüy-ı mey-keşâne-sezâ
Vağâr zâhide zâhid vağâra erzânî
- 4 Nesüne nağme-serâ ola dil bu gül-zâruñ
Degül gül itdi meger baht-ı hâre erzânî
- 5 Derûn-ı şaf olan âyine gibi hâhişden
Olur müşâhede-i rüy-ı yâre erzânî
- 6 Baña ne yâr gerekdür ne vaşl ne hicrân
Bu itibârlar Âgâh-zâre erzânî

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Dil-i esīr olur ızırābdan ḥālī
Olursa zūlf-i bütān piç ü tābdan ḥālī
- 2 Felek de āh çeker sūz eksik olmaz hiç
Bu hāne olmadı bŷy-ı kebābdan ḥālī
- 3 Meger o rŷ-yı 'araç-nāki gördi gülşende
Ki gonce şīşesŷn eyler gül-ābdan ḥālī
- 4 Günāhımız seni aķyārdan şaķınmakdur
Bu güne cŷrm degŷldŷr sevābdan ḥālī
- 5 Görŷnmesŷn bize isterse kevkeb-i tāli'
Görŷnsŷn ol rŷh-ı pŷr-āb ü tābdan ḥālī
- 6 Yanunda bāde-keşŷñ rŷhsuz cesed gibidŷr
O gŷze kim ola şahbā-yı nābdan ḥālī
- 7 Kād-ı ḥamīde-i Āġāh hāleden ķalmaz
Yine o māha degŷl intisābdan ḥālī

---

1 (a) ızırābdan : ızırābundan S1

-338-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Yine mest-i şarâb-ı bed-kemânisün nedür aşlı
Girîbân-çâk-ı sâz-ı mihr-bânisün nedür aşlı
- 2 Leb-i mey-gûnuñ itmiş şekve-i bi-hûde şûr-engiz
Nemek-âmiz-i âb-ı zinde-gânisün nedür aşlı
- 3 Gazâb ebrûlaruñ şemşirine virmiş^c arakdan âb
Kimünle müstâ'idd-i hûn-feşânisun nedür aşlı
- 4 ^cAyândur hâtem-i la'îlünde naqş-ı mihr-i hâmuşı
Emânet-dâr-ı esrâr-ı nihânisün nedür aşlı
- 5 Olursun hem-dem-i her bü'l-heves rağmına Âgâhuñ
Meger hâhende-i âh ü figânisün nedür aşlı

-339-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..- /.-.- /..-

- 1 Hı̇şul- kâmda hı̇ç bulmadum ferâgatımı
Veliyy-i ni'met idinsem n'ola kana'atımı
- 2 Senüñ de dı̇de-i mihr ü mehüñ ziyâsuz olur
Felek itürme benüm Yûsuf-ı ferâsetümi
- 3 Dürüg-ı sâhtesine inanma ağıyarüñ
O şüh duydu gibi gâlibâ şadâkatümi
- 4 Ne rind-i bâde-perestüm ne şeyh-i tekye-nişin
Ne lütf-ı meşrebi gördüm ne nef'-i tâ'atümi
- 5 Şadâ-yı hande gelür şakq-ı hâmeden Âgâh
Yazarsa kâtib-i a' mâl eger zarâfetümi

---

2 (b) ferâsetümi : ferâgatümi

-340-

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fâ'ülün

-- /.-- /.-- /.--

- 1 Āhum felegi ḥāk ile yeksān idemez mi
Ehl-i dile bu müşkili āsān idemez mi
- 2 Eşküm görüb ol şūḥ n'ola itse tebsüm
Bu āb-ı revān bir güli ḥandan idemez mi
- 3 Çeşm-i siyehūñ dehri ḥarāb itdügü yerde
Göñlüm gibi bir kūşe-i vīrān idemez mi
- 4 Vuşlatda dilā cevri ne rāzı ki deñülsün
Ya sūḥte-i āteş-i hecerān idemez mi
- 5 Gül-zāri ruḥuñ vaşfını cenf eylese Āgāh
Taḥmīn ile bir tāze gülistān idemez mi

-341-

Fe^cilātün Fe^cilātün Fe^cilātün Fe^cilün

..- /..- /..- /..-

- 1 İtdi dil şifte bir şūḥ-ı sitem-kāre beni
Ki dutar ikide bir ḥancer-i āzāre beni
- 2 Şimdi bakmaz yüzüme nāz ile ammā evvel
Mübtelā itmiş idi yalvāre yalvāre beni
- 3 Kanda ben kanda reh-i şavmāfa zāhid degülüm
‘Arifüm küşe-i meyhānede gel ara beni
- 4 İktizā-yı mey-i vaḥdet bu midur ey Manşūr
Ki çeke dāresüni zūlf-i siyeh-kāre beni
- 5 Küşe-i vaḥdetümi virmez iken dünyāya
Çeşm-i āhū nigeḥān eyledi āvāre beni
- 6 Bilmem Āgāḥ günāhum ne idi kim devrān
Āşinā eyledi ol gānzesi ḥün-ḥāre beni

-342-

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fâ'ülün

-- /-- /-- /--

- 1 Bend oldı gönül turre-i cânâne de kaldı
Zencir-i cünün gerden-i divâne de kaldı
- 2 'Aşk eyledi gül gibi ser-i şenf i de zâhir
Her dâg ki pinhân dil-i virâne de kaldı
- 3 Feryâd iderek kaldı gönül sîne de sensüz
Mânende-i nâkûs gibi büt-hâne de kaldı
- 4 Dünyâyı gözüm görmese 'ayb itme ki zâhid
Mey-hâne de çeşmüm lebi beymâne de kaldı
- 5 Hep oldular ârâste zühd ile ehibba
Mihnet-zede Âgâh ki mey-hâne de kaldı

---

2 (b) virâne de : pervâne de S1

5 (a) hep : heb S2, İÜ1

-343-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Oldı dil ma'mūr vīrān olmayınca olmadı
Behre-yāb vaşluna hicrān olmayınca olmadı
- 2 Gerçi pā-māl itmedün āhir peşimān oldı lık
Ben dahı hākile yeksān olmayınca olmadı
- 3 Āh kim bir gül naşīb-i kūşe-i destārımız
Māye-i şad-dāğ-ı hārmān olmayınca olmadı
- 4 Göz göre ol şem'–i bezm-ārā baña germ āşinā
Bir zamān manzūr-ı kūrān olmayınca olmadı
- 5 Her ne efzūn oldı esbāb-ı ma'īšetden dirig
Naqd-ı āb-ı rūda noķşān olmayınca olmadı
- 6 Rām olur mı dirdüm Āgāh ol büt-i vahşi nigāh
Oldı ammā āfet-i cān olmayınca olmadı

-344-

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'îlü Fā'ilün

- /-.- /.-.- /-.-

- 1 Her şufle hū perî-veşe yâr itmesün seni
Pervâne-i çerâğ-ı mezâr itmesün seni
- 2 İstersen ide hâkûni hürşid-i tûtiyâ
Ahbâb hâtırına gubâr itmesün seni
- 3 Râh-ı talebde germ-rev ol berķ ü bâddan
Dön himmet olma mûr-ı süvâr itmesün seni
- 4 Sâf'y it hesâba gelmeye nigû 'amellerün
Zühhâd gibi sübha-şümâr itmesün seni
- 5 Aç beste gonçe-i dilüñi bād-ı âh ile
Minnnet-keş-i nesîm-i bahâr itmesün seni
- 6 Āgâh gibi müflis-i hâtem-nümâ geçin
Neylersen eyle sifle-şî'âr itmesün seni

-345-

Mefâ'ilün Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün

..- /..- /.- /..-

- 1 Ne gûne râm ideyüm 'aql-ı zû-fünûna beni
Ol âhuvâne nigh sevķ ider cünûna beni
- 2 Bu hân-kâhda âhir o mevlevî dilber
Kebâb-ı âteş-i nâz itdi döne döne beni
- 3 Kõmazdum âteş-i âhumla taşı taş üzre
Havâle itse idi şevķ-i bi-sütûna beni
- 4 Meger ki anladı rengin terennüm olduğumı
O şüh eyledi tercih-i erganûna beni
- 5 Raķib ehl-i ğaraz olduğun bilür dildâr
Şabâ da geçmiye Āĝâh ğayri gûne beni

-346-

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Halka âzârı şî'âr eyleme sâ'ûr gibi
Herkes'e yâr-ı gam ol bâde-i engûr gibi
- 2 Kimsenüñ 'aybını urma yüzine âyine-veş
Yüri settâr-ı^ç uyüb ol şeb-i deycür gibi
- 3 Serd-i mihr-i cihânda o kadar dâğım kim
Görinür mihr-i felek çeşmüme kâfûr gibi
- 4 Zülmet-i şâm-ı firâkıñı değışmem rûze
Sevmişüm bir meh-i hürşîd ü şehir nûr gibi
- 5 İtme ârzûda şikâyetle o şühî Âgâh
Gâlibâ cev'r ü cefâ itmede mecbûr gibi

-347-

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Şalmış ol meh hâli üzre turre-i zibâsını
Arturursam n'ola sevdâ üstüne sevdâsını
- 2 Olmayınca kuvvet-i bâzû-yı himmet sahtdur
Çekmişüz yârûñ kemân-ı nâz ü istîgnâsını
- 3 Şad-gül-i bî-hâr-ı nâzuñ çekmişüz her hârdan
Görmedün gül-zâr-ı dehrün bir gül-i ra'nâsını
- 4 Bir müferrihdür leb-i cânân ki Eflâţun-ı dehr
Eylemiş ârâyiş-i derc-i 'adem eczâsını
- 5 Haţt-ı ruhsârunda var bir tâze mazmûn hayf kim
Lafzını añlar bulunmaz kim bilür ma'nâsını
- 6 Zulmet-i gam dilden olmaz eşkile Āgâh maḥv
Cûşiş-i deryâ gidermez 'anberin sevdâsını

-348-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-. /..- /.- /..-

- 1 Telâşa düşme ki ol naḥl-i nâz açılmaz mı
Açılrsa ḡonce-i ḡül az az açılmaz mı
- 2 Ḷalır mı râz-ı dil-i zâr böyle ser-beste
Dehân-ı şekve-i ehl-i niyâz açılmaz mı
- 3 Şüküfte-rû mey-i ḡül-rengden midür dâ'im
Ya kendü kendüye ol'işve-bâz açılmaz mı
- 4 Hilâl-i mışra'-ı nâḥun bedel-zenümden o mâh
Açıldı'ukde-i zülf-i dirâz açılmaz mı
- 5 Ne deñlü feth-i tılısım murâd-ı müşkil ise
Olunca lütf-ı Hudâ kâr-sâz açılmaz mı
- 6 Ḷalır mı böyle pes-i perdede nihân Āḡâh
Nikâb-ı şâhid-i aşk-ı mecâz açılmaz mı

-349-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Temāşāya o şüh-ı cāme-i gül-gün çıkmadı
Āh-ı dilden lāle-veş ālüde-i hūn çıkmadı
- 2 Cezbe-i ma'şūkadur^cuşşākı mümtāz eyliyen
Yoksa her divāne vaz'uñ adı Mecnūn çıkmadı
- 3 Pā-yı dil-dāre nişār-ı gevher-i eşküm görüb
Geçti tā heftum zemīne künc-i Kārūn çıkmadı
- 4 Hākka-i mihr ü meh-i gerdūnı bir bir yokladuğ
^cĀşıka derd ü elemden ğayri mecnūn çıkmadı
- 5 Çarh ile çurduğ hesāblaşduğ alub virdüklerün
Çok şükür Āgāh müflis çıkdı medyūn çıkmadı

-350-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

.-- /.-- /.-- /.--

- 1 Hayâl-i zülf ü hâlûñ kendi çeşm-i hûn-feşân kaldı
Tökildi sürme baht-ı tîremüzden sürme-dân kaldı
- 2 Bahâ-yı bûs-ı lâ'lûñ gerçi cân-nağdıyle erzândur
Ġam-ı hicrânunı çekmekle cânâ kimde cân kaldı
- 3 Dil-i dîvâne bilmez çîn-i zülfi çîn-i ebrûdan
Egerçi zülf-i müşgînünde yârûñ çok zamân kaldı
- 4 Tagıldı leşger-i ğam dahı cism-i nâ-tüvânumdan
Sâ'adetle hümâlar gitdi ancak üstühân kaldı
- 5 Cihânuñ cins-i hâtır-hâhi takşım olıcağ Āgâh
Baña tab^c-ı sühân-dânile 'ayş-ı cāvidân kaldı

-351-

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Nice zabt eyleyeyüm dīde-i gevher-bārı
Būse-gāh eyledi Büt-ḥāle leb-i dil-dārı
- 2 Zemherir itse cihāmı n'ola āh-ı serdüm
Çekmiş āgūşa büt-i kerem o gül-ruḥsārı
- 3 Şimdi muhtāc-ı'araḳdur leb-i peymāne gibi
Leb-i la'li ki dü-ālemdür anuñ bī-mārı
- 4 Reng-i 'āşık gibi zerd itdi ruḥ-ı gül-fāmuñ
'Acaba renc-i maḥabbet mi ola āzārı
- 5 Yāre Āgāh nemüz var niyāz eyleyecek
Kāşki girse ele dārū-yı şıḥḥat-bārı

-352-

Fe'îlâtûn Fe'îlâtûn Fe'îlûn

..- /..- /..-

- 1 Hattı geldük de bize dām oldu
Ne yaman yerde gün aḥşām oldu
- 2 Bâg ḥoş meyve-i 'âlemde bizüm
Rızkımuz hep ṭamâf-ı ḥam oldu
- 3 Çeşm-i mestûn o mehûñ yâd iderek
Gonce-i dil gül-i bâdām oldu
- 4 Nāmun almış didüğüñ ehl-i verâf
Duḥter-i rez gibi bed-nām oldu
- 5 Yâr ile bezmimiz Āgâh bu şeb
Öyle germ oldu ki ḥamām oldu

-353-

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

..- /..- /..- /..-

- 1 Şanma bî-gāne-veşüm zāhid-i sālūs gibi
Maḥrem-i deyr-i dilüm nāle-i nākūs gibi
- 2 Gerçi sevdā-zede-i çeşm-i bütānum ammā
Rāzdān-ı nıgehüm ğamze-i cāsūs gibi
- 3 Virmişem āh-ı girībān-ı dil-i mertebe kim
Günde biñ pāre ider perde-i nāmūs gibi
- 4 Girye-i şeb-neme āmādeligūñ fehm idenñ
Ḥande-i ğonce gelür küşe-i efsūs gibi
- 5 Çok zamāndur ki dile tır-i cefāsı gelmez
Bizden Āġāh o peri-var ise me'yūs gibi

-354-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

-.- /... /.- /..-

- 1 Meger ki cilve-i kıaddüñ hayâlden giçdi
Ki mevc-i seyl-i sirişk itidâlden giçdi
- 2 Helâk-i neşve-i cân-bağş-ı bâde-i la'lün
Tebessüm itdi vü cām-ı helâlden giçdi
- 3 O âfetüñ ruğ-ı hüy-gerdesi letâfetden
Hezâr meretebe şahbâ-yı âldan giçdi
- 4 Mişâl-i âyine ser-çeşme-i tecelli olur
O dil ki vesvese-i hatt ü hâlden giçdi
- 5 O mehle vuşlat olurdı ne hâl ise Āgâh
İrişdi ceş-i hat ü hâl hâlden giçdi

-355-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Virür dimâg-ı dile zevk-ı 'ayş-ı gam şimdi
O meh ne çâre bulur bâ'ış-i elem şimdi
- 2 Kemend-i cāzibe-i nāz ü şivedür der-kār
Ne kayd-ı kākül ü ne zūlf-i ham-ı necm şimdi
- 3 Ten oldı fers-i rehūñ cān-gubār-ı cilve-gehūñ
Tedārükūñ nedür ey şūh-ı pūr-sitem şimdi
- 4 Hirās-ı gamze-i hūn-riz ü nāvek-i müjeden
Yanumdan ayrılamaz dilde bir kadem şimdi
- 5 Sezādur eylese Āgāh dehre istignā
Ki ceyb-i himmet-i hātemde yok direm şimdi

-356-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Yārdan ey dil yine sūz-ı nihānuñ var gibi
Harf-i cūyasın dehānundan kemānuñ var gibi
- 2 Cūy-ı eşkümden ki dāmen-keşsün ey naḥl-i ümīd
Āb-ı ḥayvāniyle besler bāgbānuñ var gibi
- 3 Tercümān-ı la'f-i Şīrīnūñ zebān-ı nāzdur
Var ise bir ḡayri yār-ı nūktedānuñ var gibi
- 4 Da'vi eylersün bu endāmıyla ḡadd-i yārdan
Benzer ey serv-i sehī mū-yı miyānuñ var gibi
- 5 Bellūdūr Āḡāh izhār-ı şikāyetden yine
Cevre mā'il bir büt-i nā-mihr-bānuñ var gibi

-357-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

.--- /--- /--- /---

- 1 Gehî vaşlına geh hicrine şâyân itdi lûtf itdi
Ne kim ben zerreye ol mihr-i raḥşân itdi lûtf itdi
- 2 Hele çok şardı burdı ḥâşılı baht-ı siyeh âḥir
Beni zülf-i bütân gibi perişân itdi lûtf itdi
- 3 Çok olsun lûtfi kim şahbâ-yı ğamla sâķi-i devrân
Pür itdi cāmumı ya'ni ki iḥsân itdi lûtf itdi
- 4 Ne çâre yolumuz da var imiş ol Yūsuf-ı şâni
Bizi üftâde-i çâh-ı zenaḥdân itdi lûtf itdi
- 5 Sezâdur şükrün itsem ṭab'ımuñ memnûnıyum Āgâh
Beni müstâġni-i iḥsân-ı dü-nân itdi lûtf itdi

-358-

Fe'îlâtûn Fe'îlâtûn Fe'îlâtûn Fe'îlûn

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Oldı bir gūne cihān lūtf ü keremden hālī
Ki çıkar cāmı habābuñ dil-i yemden hālī
- 2 Meyve-i vaşl-ı ümîd itdüm o mehden gāfil
Ki gelür dest-i emel bāğ-ı İremden hālī
- 3 Çeşmi bî-gāne nîgeh-i gānzesi ağıār-nevāz
Nice olsun dil-i mecrūh-ı elemden hālī
- 4 Var ise anda da hūn-āba-keşān vardur kim
Sāğar-ı lāle çıkar bezm-i 'ademden hālī
- 5 Hāyf Āgāh ki mīnā-yı felekde yoğdur
Ol kadar mı ki ide bir dili gāmdan hālī

---

3 (a) : bî-gāne nîgeh : bî-gānelige S2

4 (b) : sāğar-ı lāle : sāğarnile S2

-359-

Fe'îlâtûn Fe'îlâtûn Fe'îlâtûn Fe'îlûn

..-- /... /... /..-

- 1 Revzenûñ za'fi hilâl-i ramazân itdi bizi
Harc her rûze-i iftâr-ı hazân itdi bizi
- 2 Berf-i pârîne gibi kûrşî mehûñde eridi
Sûz-ı dil gerçi ki bî-tâb u tûvân itdi bizi
- 3 Keh-rûbâ súbha-i pervîn ele girse bari
Tâb-ı hûrşîdi sipihrûñ yereķân itdi bizi
- 4 Rûzenûñ rûz u şebi pîr-i dumûy itmiş iken
Mûjde-i vaşl-ı meh-i'îd-i civân itdi bizi
- 5 Gerçi imsâkda Āgâh kuşûr eylemedi
Harc her rûze-i iftâr-ı hazân itdi bizi

-360-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'īlātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Bî-sebeb itmez şikeste çarh-ı dūn mināmuızı
Cām-ı hūrşidine bulma neşve-i şahbāmuızı
- 2 Pâyine hāk-i niyāz olmakdan özge çāre yok
Duymış ol bed-hū 'ayār-ı nāz ü istignāmuızı
- 3 Nāfe deñlü bir fezā-yı dilde hāli var mıdur
Şöyle tutmuş āhū-yı çeşm-i bütān şahrāmuızı
- 4 Sen dür-i yektāya lāyık gūş göster ey felek
Yoksa cūş-ı gevher itmişdür şadef deryāmuızı
- 5 Ğamzesinden şad-şikāyet dilde var Āgāh līk
Beste eyler çeşm-i seherile leb şekvāmuızı

-361-

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

--. /-.- /.-. /-.-

- 1 Ey kîne-cûlar ülfet ile yâr iden bizi
Elden gelen cefâya sezâ-vâr iden bizi
- 2 Ey nev-bahâr-ı mihr-i vefâ bâğbânları
Ümmîdimüz gül itmege yok hâr iden bizi
- 3 Ölsek hayâl-i lâ'l-i revâ-bağ-ı yâr ile
Mey-hânelerde şüret-i divâr iden bizi
- 4 Mağv-ı vişâle bâde virür neşve-i humâr
Şimden gerü şarâb ile huş-yâr iden bizi
- 5 Âgâh ser-i nihâde-i râh-ı mağabbetüz
Mânend-i câdde pâ ile bi-dâr iden bizi

-362-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Yāri itdi devr-i şūr-engiz-i aġyāruñ biri
Neş'esinden bādeyi ayırdı 'izāruñ biri
- 2 Yār olur dirken o bed-hū oldı aġyāruñ biri
Biñ vefāsuz yārdan yegdür vefā-dāruñ biri
- 3 İstemez kim ola şihhat-yāb-ı hūsnūñ hasreti
Şor senūñ de çeşm-i mestiñdür o bi-māruñ biri
- 4 Tūt benüm zūlfūñ gibi haţţum perişānlıkdadur
Gördi mi cem'iyet-i hāţır-giriftāruñ biri
- 5 Hem çeker āġūşa şem' ü hem yaķar pervānesin
Görmedüm kim olmya hūn-hār-ı ġam-hāruñ biri
- 6 Şubh-ı kāzib gibi kaşdı tīre-rūz itmekdedür
Şādıkāne bir nefes yār olmadı yārūñ biri
- 7 Çeşm-i ġüyā-yı hamūş-ı yāre taklīd ideli
Benzemez Āġāh ġüftārina ġüftāruñ biri

-363-

Mef'ülü Fā'ilatü Mefā'îlü Fā'îlün

-. /-.- /.-. /-.-

- 1 İtdi kemend-i turesine beste gönümi
Kıy-ı hayâtdan bile vâreste gönümi
- 2 Tahrik-i nabzi cünbiş-i müjgân kıyâs ider
Tâ itdi çeşm-i hoş nighün haste gönümi
- 3 Dirlir şikestelikle olur yâr-ı dil-nevâz
Şad-pâre itdüm olmadı işkeste gönümi
- 4 Oldı hevâye münkalib âhir habâb-veş
İtdüm o deñlü âh ile vâ-beste gönümi
- 5 Âgâh nağme sîh-i hezâr ârzü iken
Pür-çîn-i cebhe eyledi dem-beste gönümi

-364-

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fâ'ülün

-. /.-. /.-. /.-.

- 1 Gülden taleb-i mihr-i vefânuñ yeri var mı
Ey bülbül-i bî-derd cefânuñ yeri var mı
- 2 Şayd-ı dil-i 'uşşâkdan olsa n'ola fâriğ
Zülfinde meger bād-ı şabânuñ yeri var mı
- 3 Rindâne girân gelse n'ola şoḥbet-i zâhid
Meyhânedede hiç zühd ü riyânuñ yeri var mı
- 4 Dil-gir gider gelse ḥayâl-i ruḥ-ı cânân
Mihnet-kede-i dilde şafânuñ yeri var mı
- 5 Ol bezmde kim çeşm-i edeb beste nigeḥde
Âgâh gibi rind-i gedânuñ yeri var mı

-365-

Mefâ ilün Fe' ilâtün Mefâ ilün Fe' ilün

.-.- /..-- /.-.- /..-

- 1 Göñül bu derd ü gam-ı cāvidān dükenmez mi
Dükendi şabr ü cefâ-yı bütân dükenmez mi
- 2 Ne şemf kaldı ne pervâne yanmaduk bu gice
Derün-ı dildeki süz-ı nihân dükenmez mi
- 3 Kalur mı böyle nuhūset-i kevkeb-i iqbāl
Bizümle keşmekeş-i āsümān dükenmez mi
- 4 Hazân irişdi vü gül geçdi dahı evvelden
Dürüg-ı vaf de key-i sākıyān dükenmez mi
- 5 Dil oldı kākül-i hūbān gibi siyāh Āgāh
Henüz ārzü-yı nev-hatādan dükenmez mi

-366-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

..-- /..-- /..-- /..-

- 1 Giçdi 'uşşâkıdan ol âfet-i serden giçdi
Şöyle kim nâvek-i müjgâni cigerden giçdi
- 2 O mehî teng-i der-âgûş idicek nîm-i teni
Halka-i âh gibi hâle kamerden giçdi
- 3 Dil-i pür-âteş aña vezne olurdu ammâ
Olda hün-âba olub dîde-i terden giçdi
- 4 Hayl-i 'uşşâkı çep ü râstdan üftâde görüb
Cân atub hancer-i hün-rîzi kemerden giçdi
- 5 Vuşlat ümmîdi ile giçdi yanundan Âgâh
Geçdi ammâ ki 'aceb cây-ı hatardan giçdi

-367-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

-.- /-.- /-.- /-.-

- 1 Nice âdem sevmez ol tıfl-ı perişân-meşrebi
Zülfine dil-beste eyler güdekâne mektebi
- 2 Tâ tulu' itdi hilâl-i ebruvânî reşkden
Eyledi pinhân'adem çâhında mâh-ı nahşebi
- 3 Gâh zülf-i hâlin eyler ârzü ki'ârızun
Yok dil-i mahzunun aşla bir mâ'in-i matlabı
- 4 Âşıka hürşid ile mâhuñ kırânın gösterür
Hâle oldukça meh-i rûyuna tavk-i gabgabı
- 5 Bâde içse gül gibi câmuñ lebi şad-çâk olur
Ol perinün ol kadar Âgâh şirindür lebi

-368-

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fâ'ülün

--. /.--. /.--. /.--

- 1 Her tîr-i kazâ kim şaf-ı müjgânına çekdi
Ben haste-i dil-sûhtenûñ cânına çekdi
- 2 Âşık revîş ol şem'î-şeb efrûze hâsed kim
Pervânesini sîne-i süzânına çekdi
- 3 Sen hande-feşân olalı gül-zâr-ı cihânda
Gonce serini çâk-i giribânına çekdi
- 4 İl serv-i çemen didüğü bir âhdur ol kim
Âşık heves-i kâmet-i cânânına çekdi
- 5 Bir nağme güzâr-ı çemen-i şîrdan Āgâh
Bu hōş gazeli şafha-i divânına çekdi

RÜBĀ'İYYAT

-1-

Mādām ki 'ārif itmeye terk-i sevā
 Olmaz mütecelli anda envār-ı hüdā
 Bir dilde iki sūz-ı maḥabbet olmaz
 Bir fānūs içre iki şem' itmez cā

-2-

Feryād neler bu dil-i dīvāne ider
 Ben sūhte-i 'aşk ile hem-ḥāne ider
 Her rüz bir āfitāb-ı 'aşkla yakar
 Her şeb yine bir çerāğa pervāne ider

-3-

Şirīn lebi kim fūsūna būnyād eyler
 Bin cān ile bī-sütünü Ferhād eyler
 Āvāze-i rāddur kıyās eyleme kim
 Devründe seng-i çarḥ da feryād eyler

---

1 (d) itmez cā : yanmaz S1

3 (d) devrinde : derinde S2

-4-

Mün'am düşer âteş-i cihân-efrûze
 Gelmezse eger fâ'ide-i yek-rûze
 Derviş ü gedâya gam-ı ferdâ olmaz
 Mâdâm güşâdedür der-i deryûze

-5-

Ağyâr ile sen müdâm şâd ü hurrem
 Ben reşkle dâğ dâğ ser-tâ-be-ka-dem
 Ey şûh-ı vefâ resmüni gamdan öğren
 Ben terk-i gam itdüm beni terk itmez gam

-6-

Ebnâ-yı zamân ki 'ahde te'kid eyler
 Aldanma ki cevr ü kine taqayyüd eyler
 Bir nâ-halkı ki korsun âdem yerine
 Çün sâye düşer kafâda taklîd eyler

-7-

Gerdün yine bir garîb devrân itdi
 Esbâb-ı neşâtımı perîşân itdi
 Kûrs-ı meh ü hürşide nigâh itmez iken
 Deryûze-ger hâne-i terkân itdi

-8-

Ol ŧūhdan ũmmid-i nigāh itme gōñũl
 Āyīneni hacletle siyāh itme gōñũl
 Her zehr sitem virse ol mest-i gurũr
 Nũŧ eyle vũ ŧabr eyle vāh itme gōñũl

-9-

Her dīde gam-ı ‘aŧkile giryān olmaz
 Her ebr-i siyehde feyz-i nisān olmaz
 Her ŧaħsdan ādemiyet olmaz me’ mũl
 Her bergde bũy-ı gũl ũ reyħān olmaz

-10-

Geh dehŧet idũb bādeye peymā oluruz
 Geh dil gibi ħalk iħinde tenhā oluruz
 Ammā yine tũtũ gibi bũ-keslikden
 Āyīnede ‘aksimũzle gũyā oluruz

-11-

Sensũz gũle baħmadan peŧimān oldum
 Zāhid gibi bādeden hirāsān oldum
 Sensũz baħa ŧorma ‘ayŧ ũ ‘iŧretten kim
 Ğam gibi neŧātdan girizān oldum

-12-

‘Arif o kadar riyâdan âzâde olur
 Reng-i ruḥ-ı zerdden bile sâde olur
 Ger ‘aşk saña kıble-nümâdur Âgâh
 Sâyende tüşüb pâyine seccâde olur

-13-

Tâ naḥl-i kad-i girişme-bâruñ gitdi
 Gülzârda serv-i bîd-i Mecnûn yetdi
 Gördük de leb-i büse-firibîn yârûñ
 Gül-gonce gibi dehânını cem‘ itdi

-14-

Destârını ey mâh siyeh-fâm itme
 Şubḥiyyet-i siyeh rûzelerün şâm itme
 Küstâh olur itme iltifât Âgâha
 Düşnâm ile kıl nevâziş ikrâm itme

-15-

Tâ gördi şerâr-ı âhumı jâle gibi
 Mâh oldu leb-i hâlede büt-ḥâle gibi
 Ey çarḥ ḥazer ki âb ile sönmez hiç
 Bir şu‘le ki düdi pest ide lâle gibi

-16-

Dem yok ki dil-i sũhte bĩ-táb olmaz
 Minnet-keş-i sākĩ vũ mey-i nāb olmaz
 Ger çeşme-i hayvānı temām eylese nũş
 Tā kendüsi āb olmıya seyr āb olmaz

-17-

Bir hem-dem yok ki mahrem-i rāz ideyũm
 Endũh ü gam ü firāka dem-sāz ideyũm
 Bu deyr-i mükāfātda ey mest-i ğurũr
 Vaqt ola ki sen niyāz ü ben nāz ideyũm

-18-

Āgāh bizũz ki buddan nā-bũduz
 Ser-tā-be-ķadem bir āh-ı dũd ālũduz
 Bĩ-dāğ-ı maħabbet eylerũz maħv-ı vũcũd
 Çũn sāye ziyā-yı mihrden mevcũduz

-19-

Bir ‘āşık-ı dil-figār var ise benũm
 Bĩ-ķıymet ü i’tibār var ise benũm
 Zannum bu ki Ķays-ı kũh-kenden şoñra
 Miħnet-keş-i rũzgār var ise benũm

-20-

Tā hem-nefes gül itmişüz zâgumuzu
 Müstağni-i bülbül eyledi bāgumuzu
 Ki sūz-ı maḥabbet itse te'şir Āgāh
 Leb-riz-i gül-āb ider gül-i dāgumuzu

-21-

Yār āyine-cū neşd nigū şüd geh neşd
 Hürşid-i devr-i neşd nigū şüd geh neşd
 Āgāh çeh-i nîk-i azin der-şafha-i dil
 Yek-naqş ü neşd nigū şüd geh neşd

-22-

Yārūn gam-ı bî-nihāyetinden giçdük
 İbrām ile olan ülfetinden giçdük
 Bülbüllere riş-ḥand imiş ḥande-i gül
 Giçdik o gülün maḥabbetinden giçdük

-23-

Ey ziver-i seccāde-i 'izz ü ikbāl
 Vaşfinda gürüh-ı mü-şikāfān dellāl
 Olmışdı bezm-i çukāda teftik teftik
 Lūtfunla yeñisi oldı esbāb-ı cemāl

-24-

Ev yıkmayı pîşe itme seyl-âb gibi
Her hâne-i rûşen eyleme meh-tâb gibi
Sağ kalmadan ölmesi dağı nef' ilidür
Bî-hayr olanuñ cihânda sîm-âb gibi

-25-

Her nâzişi çok şûha niyâz eylemedük
Mîhrâb her ebrûya niyâz eylemedük
Zîb-i bağal itmedük zer-i kalbümüzi
Tâ âteş-i aşkda güdâz eylemedük

-26-

Bir şûha dil oldu bende-i halka-be-güş
Düzd-i nigehi müdâm-ı gâret-ger-i hüş
Bu bâğda bir bülbül-i hüş-lehçe iken
İtdi beni sürme reng-i destârı hamüş

SONUÇ VE ÖNERİLER

Klâsik Türk Şiiri, bu kadîm san'at hayâtımızdan çekilirken, ardında anlaşılmayı beklediği nisbette anlaşılması zor, sır vermez bir dünya bıraktı.

Klâsik Şiir üzerinde çeşitli çalışmaların yapılabilmesi için onun alt yapısını oluşturan edisyon-kritikli transkripsiyonlu metinlerin hazırlanması yani Dîvân Şiirinin arkeolojik kalıntılarının ortaya çıkarılması gerekir. Günümüzde I. sınıf san'atçıların dîvânlarının edisyon-kritikli metinleri hazırlanmıştır. Biz de I.sınıf san'atçılar zümresinde olmayan Âgâh'ın Dîvânı'nı ve hayatını, ileride daha kapsamlı çalışmalar yapılmak üzere ilim âlemimizin hizmetine sunmak gayesi güttük.

Dehalar yetiştirmiş olan Klâsik Türk Şiiri'nde Âgâh diye bir şairin de var olduğunu ve mürettep bir dîvânının olduğunu ilgililere sunmuş bulunmaktayız.

Bu çalışmanın gayesi, mensubu olmaktan iftihar duyduğumuz milletimizin san'at dehasını ortaya koymaktır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

YARARLANILAN KAYNAKLAR**a. Kitaplar**

- Ali Emiri : Tezkire-i Şuarâ-yı Âmid, İstanbul, 1910
- ERDEM, Sâdık : Râmiz ve Âdâb-ı Zurefası, Ankara, 1994
- ERGUN, Sadeddin Nüzhet : Türk Şairleri, C. I, İstanbul 1935
- Es'ad Mehmed Efendi : Bağçe-i Safâ-Enduz, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar, Nr. 2095
- İSEN, Mustafa : Ötelerden Bir Ses, Akçağ Yayınları, Ankara, 1997
- İsmail Paşa : Keşfü'z-Zünûn Zeyli, C. I-II, İstanbul, 1928
- İsmail Belig : Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdeti'l-Eş'ar, Haz. Abdulkerim Abdulkadiroğlu, Ankara, 1985, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Nr. 1182
- KURNAZ, Cemâl : Anadolu'da Orta Asyalı Şairler , Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1997
- Müstakim-zade Süleyman Sadeddin : Tuhfe-i Hattatın, Haz. İbnül-Emin Mahmud Kemal İnal, Türk Tarih Encümeni Yayınları, İstanbul, 1928

-
- : Mecelletü'l-Nisab , Süleymaniye
Kütüphanesi, Halet Efendi Bölümü,
Nr. 628
- OLGUN, Tâhir** : İstanbul Kütüphaneleri Yazma
Divanlar Katoloğu, C.III, Milli
Eğitim Basımevi, İstanbul,1965
- Sâfâyi** : Tezkiretü's-Şuarâ, Süleymaniye
Kütüphanesi, Veliyüddin Efendi Bölümü
Nr. 2585
- Sâlim** : Tezkiretü's-Şuara, Süleymaniye
Kütüphanesi, Es'ad Efendi Bölümü
Nr.3872
- TEVFİK, Mehmed** : Kâfile-i Şuarâ, İstanbul 1873,
İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi,
Nr.1485
- TUMAN, Nâil** : Tuhfe-i Nâili, M.E.B. Yayınları Dairesi
Başkanlığı, Nr. B.870

ÖZGEÇMİŞ

Sabahattin CİVELEK, 1970'te Trabzon'da doğdu. İl, orta, lise ve üniversite tahsilini Trabzon'da yaptı. 1989 yılında yılında Teknik Lise Makine Bölümü'nden mezun oldu. Aynı yıl KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü Milli Eğitim Bakanlığı'ndan burslu olarak kazandı. 1993 yılında lisans eğitiminden mezun oldu. Aynı yıl mezun olduğu bölümün Yüksek Lisans Programını kazandı. 1993 yılında Van Kâzım Karabekir Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyat öğretmeni olarak göreve başladı. Görevi sebebiyle iki yıl öğrenimine ara vermek zorunda kaldı. 1995 yılında öğrenim durumu vesilesiyle Araklı Lisesi'ne tayin edildi. 1996 yılında KTÜ'nün Yabancı Dil Hazırlık Okulunu bitirdi. 1997 yılında master derslerini tamamladı.

Bekâr olan CİVELEK, İngilizce bilmekte ve halen Araklı Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak görev yapmaktadır.